

UKNF

URZĄD
KOMISJI
NADZORU
FINANSOWEGO

**METODYKA BADANIA I OCENY NADZORCZEJ BANKÓW
KOMERCYJNYCH, ZRZESZAJĄCYCH ORAZ SPÓŁDZIELCZYCH
(Metodyka BION)**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 12 lutego 2024 r.

Spis treści

I. CEL WPROWADZENIA METODYKI BION	4
II. TREŚĆ METODYKI BION	4
II.1 UWARUNKOWANIA FORMALNE DOTYCZĄCE PROCESU BION	4
II.1.1 ZAKRES BADANIA I OCENY NADZORCZEJ – DOKUMENTY UE	4
II.1.2 KRAJOWE UWARUNKOWANIA FORMALNE DOTYCZĄCE PROCESU BION	6
II.2 ORGANIZACJA PROCESU BION	9
II.2.1 PRZEBIEG PROCESU BION	9
II.2.2 DIALOG NADZORU Z BANKAMI W TRAKCIE PROCESU BION	10
II.2.3 ZASTOSOWANIE ZASADY PROPORCJONALNOŚCI	10
<i>II.2.3.1 Zasady kategoryzacji banków</i>	11
<i>II.2.3.2 Tryb nadawania oceny BION</i>	12
<i>II.2.3.3 Intensywność procesu BION</i>	13
II.2.4 PROGRAM OCENY NADZORCZEJ	13
<i>II.2.4.1 Zakres obszarów/rodzajów ryzyka podlegających badaniu w danym cyklu BION</i>	14
<i>II.2.4.2 Program nadzorczych testów warunków skrajnych</i>	15
<i>II.2.4.3 Obszary szczególnej uwagi nadzorczej w 2024 roku</i>	16
II.2.5 ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTYWANE W PROCESIE BION	16
<i>II.2.5.1 Materiały do oceny banku w trybie BION_pełny</i>	17
<i>II.2.5.2 Materiały do oceny banku w trybie BION_uproszczony</i>	18
<i>II.2.5.3 Materiały pozyskiwane dla potrzeb przeglądu procesu ICAAP i ILAAP</i>	18
<i>II.2.5.4 Uwzględnienie w procesie BION informacji o podmiotach powiązanych z bankami i nadzorowanych przez UKNF</i>	19
II.3 ZAKRES BADANIA I OCENY NADZORCZEJ	21
II.3.1 WPROWADZENIE	21
II.3.2 ANALIZA MODELU BIZNESOWEGO	22
<i>II.3.2.1 Zakres analizy modelu biznesowego banku</i>	23
<i>II.3.2.2 Identyfikacja istotnych elementów/obszarów modelu biznesowego (profilowanie)</i>	24
<i>II.3.2.3 Analiza jakościowa modelu biznesowego banku i strategii banku</i>	26
<i>II.3.2.4 Analiza ilościowa modelu biznesowego banku</i>	27
<i>II.3.2.5 Wytyczne do oceny modelu biznesowego banku</i>	27
II.3.3 RYZYKO KREDYTOWE	27
<i>II.3.3.1 Jakość zarządzania ryzykiem kredytowym</i>	28
<i>II.3.3.2 Ryzyko kredytowania w walutach obcych</i>	29
<i>II.3.3.3 Wytyczne do oceny ryzyka kredytowego</i>	30
II.3.4 RYZYKO RYNKOWE, W TYM RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W PORTFELU BANKOWYM	30
<i>II.3.4.1 Jakość zarządzania ryzykiem rynkowym w tym ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym</i>	32
<i>II.3.4.2 Wytyczne do oceny ryzyka rynkowego, w tym ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym</i>	34
II.3.5 RYZYKO OPERACYJNE, RYZYKO PRANIA PIENIĘDZY I FINANSOWANIA TERRORYZMU (ML/TF) I ICT	34
<i>II.3.5.1 Jakość zarządzania ryzykiem operacyjnym</i>	35
<i>II.3.5.2 Ryzyko modeli</i>	36
<i>II.3.5.3 Ryzyko postępowania (conduct risk)</i>	37
<i>II.3.5.4 Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ryzyko ML/TF)</i>	37
<i>II.3.5.5 Ryzyko ICT</i>	38
<i>II.3.5.6 Wytyczne do oceny ryzyka operacyjnego, ML/TF oraz ryzyka ICT</i>	40
II.3.6 RYZYKO PŁYNNOŚCI I FINANSOWANIA	41
<i>II.3.6.1 Jakość zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania</i>	43
<i>II.3.6.2 Wytyczne do oceny ryzyka płynności i ryzyka finansowania</i>	44
II.3.7 OBSZAR ZARZĄDZANIA KAPITAŁOWEGO	44
<i>II.3.7.1 Jakość zarządzania</i>	45
<i>II.3.7.2 Wytyczne do oceny jakości zarządzania kapitałowego</i>	46
II.3.8 ZARZĄDZANIE BANKIEM	46

II.3.8.1 Jakość zarządzania bankiem	47
II.3.8.2 Wytyczne do oceny obszaru zarządzania bankiem	49
II.3.9 RYZYKO SYSTEMOWE	49
II.4 USTALANIE OCENY BION	50
II.4.1 SKALA OCEN	50
II.4.2 RODZAJE OCEN NADAWANYCH OBSZAROM W PROCESIE BION I ICH INTERPRETACJA	50
II.4.2.1 Oceny stabilności – banki komercyjne	52
II.4.2.2 Oceny stabilności – banki spółdzielcze	55
II.4.3 ALGORYTM NADAWANIA OCENY BION	57
II.4.3.1 Mechanizm kalkulacji ocen dla Grup obszarów	59
II.4.3.2 Dodatkowa ocena ryzyka	60
II.4.4 CZYNNIKI KORYGUJĄCE	61
II.4.5 OCENA KOŃCOWA BION	61
II.4.6 WSPÓŁPRACA Z NADZOREM MACIERZYSTYM PRZY WSPÓLNYCH DECYZYJACH KAPITAŁOWEJ I PŁYNNOŚCIOWEJ	62
II.5 DZIAŁANIA NADZORCZE	63
II.5.1 POWIĄZANIE OCENY BION Z DZIAŁANAMI NADZORCZYMI	63
II.5.2 INTENSYWNOŚĆ DZIAŁAŃ NADZORCZYCH	64
ZAŁĄCZNIK 1. WYTYCZNE DO OCENY OBSZARÓW BADANYCH W PROCESIE BION W ZAKRESIE JAKOŚCI ZARZĄDZANIA	69
CZĘŚĆ A – ANALIZA MODELU BIZNESOWEGO	69
CZĘŚĆ B – RYZYKO KREDYTOWE, RYZYKO KONCENTRACJI KREDYTOWEJ, RYZYKO ROZLICZENIA/DOSTAWY	70
CZĘŚĆ C – RYZYKO RYNKOWE	77
CZĘŚĆ D – RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W PORTFELU BANKOWYM	81
CZĘŚĆ E – RYZYKO OPERACYJNE	83
CZĘŚĆ F – RYZYKO PRANIA PIENIĘDZY I FINANSOWANIA TERRORYZMU (ML/TF) (OCENA ŁĄCZNA ZA POZIOM I ZA JAKOŚĆ ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ML/TF)	90
CZĘŚĆ G – RYZYKO ICT	90
CZĘŚĆ H – RYZYKO PŁYNNOŚCI I RYZYKO FINANSOWANIA	93
ZAŁĄCZNIK 2. WYTYCZNE DO OCENY OBSZARÓW BADANYCH W PROCESIE BION W ZAKRESIE POZIOMU RYZYKA	110
CZĘŚĆ A – ANALIZA MODELU BIZNESOWEGO	110
CZĘŚĆ B – RYZYKO KREDYTOWE, RYZYKO KONCENTRACJI KREDYTOWEJ, RYZYKO ROZLICZENIA/DOSTAWY	110
1. RYZYKO KREDYTOWE	110
2. RYZYKO KONCENTRACJI KREDYTOWEJ	111
3. RYZYKO ROZLICZENIA/DOSTAWY	111
CZĘŚĆ C – RYZYKO RYNKOWE	112
CZĘŚĆ D – RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W PORTFELU BANKOWYM	112
CZĘŚĆ E – RYZYKO OPERACYJNE I RYZYKO ICT	113
1. RYZYKO OPERACYJNE	113
2. RYZYKO ICT	114
CZĘŚĆ F – RYZYKO PŁYNNOŚCI I RYZYKO FINANSOWANIA	114
1. RYZYKO PŁYNNOŚCI	114
2. RYZYKO FINANSOWANIA	115
CZĘŚĆ G – POZIOM KAPITAŁU	116
CZĘŚĆ H – RYZYKO NADMIERNEJ DŹWIGNI FINANSOWEJ	116
ZAŁĄCZNIK 3. CZYNNIKI KORYGUJĄCE OCENY BION	118
ZAŁĄCZNIK 4. USTALANIE OCENY ZA POZIOM RYZYKA W TRAKCIE PROCESU BION	122
ZAŁĄCZNIK 5. OBSZARY SZCZEGÓLNEJ UWAGI NADZORCZEJ	130

I. CEL WPROWADZENIA METODYKI BION

Celem niniejszego dokumentu jest wskazanie sposobu przeprowadzania procesu badania i oceny nadzorczej (proces BION), jego zakresu oraz zasad nadawania ocen BION w ramach wykonywanych czynności nadzorczych. Niniejsza Metodyka BION, udostępniana zgodnie z art. 133a ust. 7a ustawy *Prawo bankowe*, dotyczy banków komercyjnych, banków zrzeszających oraz banków spółdzielczych.

Celem procesu BION jest identyfikacja wielkości i charakteru ryzyka, na jakie narażony jest bank, ocena jakości procesu zarządzania ryzykiem, ocena poziomu kapitału pokrywającego ryzyko wynikające z działalności banku oraz zarządzania bankiem, w tym zgodności działalności banku z przepisami prawa regulującymi działalność banków, statutem i decyzjami o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku i rozpoczęcie przez niego działalności oraz ocena działań podjętych przez bank w następstwie zastosowania środków, o których mowa w art. 138, art. 138 aa, art. 138c oraz art. 141 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - *Prawo bankowe* (dalej *ustawa Prawo bankowe*).

II. TREŚĆ METODYKI BION

II.1 Uwarunkowania formalne dotyczące procesu BION

II.1.1 Zakres badania i oceny nadzorczej – dokumenty UE

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami unijnymi przegląd i ocena nadzorcza (*Supervisory Review and Evaluation Process – SREP*) obejmuje swoim zakresem wymogi:

- a) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dyrektywa CRD IV),
- b) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE/575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Rozporządzenie CRR),
- c) postanowień nowelizacji w/w przepisów z dnia 20 maja 2019 r., z zastrzeżeniem wskazanych w nich terminów obowiązywania/transpozycji, tj.:
  - Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Rozporządzenie CRR2),
  - Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/878 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do podmiotów zwolnionych, finansowych spółek holdingowych, finansowych spółek holdingowych o działalności

mieszanej, wynagrodzeń, środków i uprawnień nadzorczych oraz środków ochrony kapitału (Dyrektywa CRD V).

W dalszej treści Metodyki BION, terminy *Dyrektywa CRD* oraz *Rozporządzenie CRR*, oznaczają znowelizowane treści przepisów, o których mowa w lit a) i b) powyżej.

Obowiązek wykonywania przez nadzór cyklicznego przeglądu i oceny nadzorczej określony został w art. 97 *Dyrektywy CRD*. Artykuł ten wskazuje m.in., że organ nadzoru:

- dokonuje przeglądu uregulowań, strategii, procesów i mechanizmów wdrożonych przez instytucje w celu zastosowania się do przepisów *Dyrektywy CRD* i *Rozporządzenia CRR*,
- ocenia ryzyka, na które instytucje są lub mogą być narażone, w tym ryzyka ujawnione w ramach testów warunków skrajnych oraz ryzyka ujawnione podczas testowania operacyjnej odporności cyfrowej,
- ustala – na podstawie przeglądu i oceny – czy uregulowania, strategie, procesy i mechanizmy wdrożone przez instytucje, a także fundusze własne i płynność tych instytucji zapewniają należyte zarządzanie ryzykiem i ochronę przed nim,
- ustala częstotliwość i intensywność przeglądów i ocen nadzorczych, uwzględniając wielkość, znaczenie systemowe, charakter, skalę i złożoność działalności danej instytucji oraz zasadę proporcjonalności.

Aby zapewnić spójność przeglądów, ocen i środków nadzorczych w ramach krajów członkowskich UE, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (dalej EBA¹) – zgodnie z art. 107 ust. 3 *Dyrektywy CRD* opublikował 18 marca 2022 r. znowelizowane Wytyczne SREP – Wytyczne dotyczące wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) oraz testów warunków skrajnych w ramach *Dyrektywy 2013/36/EU* (EBA/GL/2022/03), które obowiązują od 1 stycznia 2023 r. (dalej Wytyczne SREP).

Postanowienia *Wytycznych SREP* wdrażane są przez UKNF z uwzględnieniem specyfiki krajowego sektora bankowego.

W myśl art. 113 ust. 1 *Dyrektywy CRD*, właściwe władze nadzorcze są zobowiązane do podjęcia wspólnej decyzji w zakresie kapitału oraz płynności w odniesieniu do grup kapitałowych działających transgranicznie (nadzorcza ocena poziomu funduszy własnych i płynności oraz zarządzania ryzykiem). Zasady postępowania i zakres wymaganych informacji mające na celu zapewnienie podjęcia wspólnej decyzji w sprawie adekwatności funduszy własnych, środków nadzorczych dotyczących nadzoru płynnościowego, poziomu wymogów płynnościowych i kapitałowych stosowanych wobec każdej instytucji wchodzącej w skład grupy i całej grupy kapitałowej, określone zostały w *Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 710/2014* z dnia 23 czerwca 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji zgodnie z *dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE* (dalej *Rozporządzenie ws. JRAD*²).

Rozporządzenie ws. JRAD określa m.in. wzór sprawozdania z przeglądu i oceny nadzorczej zawierający listę badanych ryzyk/obszarów dla potrzeb wspólnej decyzji kapitałowej i płynnościowej oraz wzory sprawozdań z oceny ryzyka wskazujące na wymóg dokonania oceny przez organy nadzoru wskazanych ryzyk/obszarów odpowiednio dla podmiotów z grupy kapitałowej oraz na poziomie skonsolidowanym.

---

¹ EBA - European Banking Authority.

² JRAD – Joint Decision Regarding the Capital and Liquidity Adequacy.

Kwestie dotyczące przekazywania informacji na potrzeby przeprowadzenia wspólnej oceny grupy oraz procesu podejmowania wspólnej decyzji zostały także ujęte w:

- Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) 2016/98 z dnia 16 października 2015 r. *uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określania ogólnych warunków funkcjonowania kolegiów organów nadzoru*, oraz
- Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) 2016/99 z dnia 16 października 2015 r. *ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące ustalania zasad operacyjnego funkcjonowania kolegiów organów nadzoru zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE* (dalej *Rozporządzenia kolegiowe*).

W ramach badania i oceny nadzorczej uwzględnia się również zgodność działania banków z wybranymi zagadnieniami przepisów prawa europejskiego dotyczących rynków finansowych, w tym ochrony klientów, tj.:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniającego rozporządzenie (EU) nr 648/2012 (dalej: *rozporządzenie MiFIR, MiFIR*),
- rozporządzeń delegowanych oraz rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) do *Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/UE* (dalej *Dyrektywa MiFID II*) oraz *rozporządzenia MiFIR*,
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1286/2014 z dnia 26 listopada 2014 r. w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (dalej *PRIIP's*).

II.1.2 Krajowe uwarunkowania formalne dotyczące procesu BION

W procesie BION uwzględniane są:

- krajowe akty prawne dotyczące banków, w szczególności ustawa Prawo bankowe, w której zaimplementowano postanowienia *Dyrektywy CRD*,
- uchwały KNF (w zakresie niesprzecznym z *Rozporządzeniem CRR*),
- rekomendacje KNF i inne dokumenty wskazujące dobre praktyki bankowe, wydawane przez KNF.

Ramy prawne dla badania i oceny nadzorczej lub przeglądu i weryfikacji wyników poprzedniego badania i oceny nadzorczej banków określone zostały w art. 133a -133e *ustawy Prawo bankowe*. Badanie takie, nadzór zobowiązany jest przeprowadzać co najmniej raz w roku.

W ramach wykonania delegacji ustawowej zawartej w art.133e *ustawy Prawo bankowe* wydane zostało Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie kryteriów i sposobu przeprowadzania badania i oceny nadzorczej w bankach (dalej *RMRiF ws. BION*), obowiązujące od 1 maja 2017 r. *RMRiF ws. BION* określa szczegółowo zakres badania i oceny nadzorczej doprecyzowując przepisy art. 133a *ustawy Prawo bankowe*.

Zgodnie z art. 133a ust. 2 *ustawy Prawo bankowe* badanie i ocena nadzorcza obejmuje:

- a) identyfikację wielkości i charakteru ryzyka, na jakie narażony jest bank,
- b) ocenę jakości procesu zarządzania ryzykiem,

- c) ocenę poziomu kapitału pokrywającego ryzyko wynikające z działalności banku oraz zarządzania bankiem,
- d) w ramach czynności wskazanych w pkt a), b) i c) bada się zgodność działalności banku z przepisami *ustawy Prawo bankowe*, *Rozporządzenia CRR*, ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym z dnia 5 sierpnia 2015 r. (dalej *ustawy o nadzorze makroostrożnościowym*), ustawy o Narodowym Banku Polskim, ze statutem i decyzjami o wydaniu zezwolenia na utworzenie banku i rozpoczęcie przez niego działalności,
- e) ocenę działań podjętych przez bank w następstwie zastosowania środków nadzorczych, o których mowa w art. 138, art. 138c oraz art. 141 *ustawy Prawo bankowe*.

Zgodnie z art. 133a ust. 4 *ustawy Prawo bankowe* podczas badania i oceny nadzorczej nadzór bierze pod uwagę wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych.

Szczególne podejście do badania i oceny nadzorczej ma miejsce w przypadku Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK), który został wyłączony spod *Dyrektywy CRD* zgodnie z zapisami art. 2 tej dyrektywy³. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (dalej *ustawa o BGK*) w stosunku do BGK przepisy *ustawy Prawo bankowe* stosuje się, o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej. Oznacza to, że BGK podlega nadzorowi bankowemu w zakresie określonym w *ustawie Prawo bankowe*. Z zachowaniem zasady proporcjonalności dotyczącej m.in. zakresu informacji pozyskiwanych na potrzeby procesu BION, dla BGK prowadzi się analizę i badanie nadzorcze, na zasadach określonych w niniejszej Metodocyce BION.

Instytucje pomostowe podlegają ocenie BION w całym okresie prowadzenia działalności.

Przepisy art. 101 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (dalej *ustawa o BFG*), wskazują na powiązanie procesu uznawania banku za zagrożony upadłością z procesem BION. Zgodnie z art. 101 ust. 4 pkt 1 *ustawy o BFG* na podstawie m.in. wyników badania i oceny nadzorczej KNF może uznać bank za zagrożony upadłością i stwierdzić brak przesłanek wskazujących, że możliwe do podjęcia działania nadzorcze lub działania banku pozwolą we właściwym czasie usunąć zagrożenie. Stosownie do postanowień *ustawy o BFG* oraz *Wytycznych ws. zagrożenia upadłością*⁴ w ramach procesu BION może zostać stwierdzone w odniesieniu do banku wystąpienie co najmniej jednej z okoliczności, o których mowa w art. 101 ust. 3 ustawy o BFG, co w rezultacie może skutkować nadaniem bankowi oceny końcowej BION na poziomie F (ang. *fail*). W zakresie wczesnej interwencji zestaw środków nadzorczych możliwych do zastosowania przez KNF określony został w art. 142 *ustawy Prawo bankowe*.

Postanowienia dotyczące procesu badania i oceny nadzorczej zawarte są również w Uchwale nr 9/2019 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 stycznia 2019 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru nad działalnością bankową (dalej *Uchwała KNF nr 9/2019 o nadzorze nad działalnością bankową*). Ponadto, w procesie badania i oceny nadzorczej uwzględnia się:

- zaistnienie nowych okoliczności (zdarzeń, nowych informacji) odnotowanych po dacie, na którą prowadzone jest badanie i ocena nadzorcza, które mogą mieć istotny wpływ na ocenę

---

³ Zgodnie z art. 2 ust. 5 pkt 18 *Dyrektywy CRD* obowiązującej od 01.01.2014 roku, dyrektywa ta nie ma zastosowania do Banku Gospodarstwa Krajowego.

⁴ Wytyczne EBA/GL/2015/07 dotyczące interpretacji różnych okoliczności, w których instytucja jest uznawana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością na mocy art. 32 ust. 6 dyrektywy 2014/59/UE z dnia 06.08.2015 r.

- banku,
- ocenę realizacji zaleceń wydawanych przez KNF oraz stopień realizacji zaleceń audytu wewnętrznego.

Jednocześnie, oprócz wymogów wynikających z przepisów prawa oraz rekomendacji nadzorczych wydawanych przez KNF, banki są obowiązane do dokładania wszelkich starań, aby zastosować się do wytycznych i zaleceń wydawanych przez sektorowe organy nadzoru UE - w zakresie określonym w notyfikacji złożonej przez KNF. Oczekiwanie to zostało zawarte również w §3 *Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych przez KNF*⁵ obowiązujących od 1 stycznia 2015 roku, który wskazuje, że instytucja nadzorowana powinna uwzględniać wymogi wynikające z przepisów prawa oraz rekomendacji nadzorczych wydanych przez odpowiednie organy nadzoru, w szczególności przez KNF lub odpowiednio EBA (European Banking Authority), ESMA (European Securities and Markets Authority), EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority), a także zobowiązania lub deklaracje składane w toku postępowań administracyjnych toczących się przed organem nadzoru oraz indywidualne zalecenia wydane przez organy nadzoru.

Szczegółowe rozwinięcie praktyki nadzorczej ustalonej na mocy przytoczonych powyżej regulacji, *Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach* oraz *Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego oraz dokonywania przez bank przeglądów strategii i procedur szacowania i stałego utrzymywania kapitału wewnętrznego* oraz innych regulacji/wytycznych – w zakresie niesprzecznym z *Rozporządzeniem CRR*, znajduje się w kolejnych rozdziałach Metodyki BION.

---

⁵ https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/knf_140904_Zasady_ladu_korporacyjnego_22072014_38575.pdf

II.2 Organizacja procesu BION

II.2.1 Przebieg procesu BION

Proces badania i oceny nadzorczej (BION) ma charakter ciągły w odniesieniu do wszystkich nadzorowanych przez UKNF banków co oznacza, że nowo pozyskane informacje są na bieżąco integrowane z całością osądu nadzorczego na temat banku.

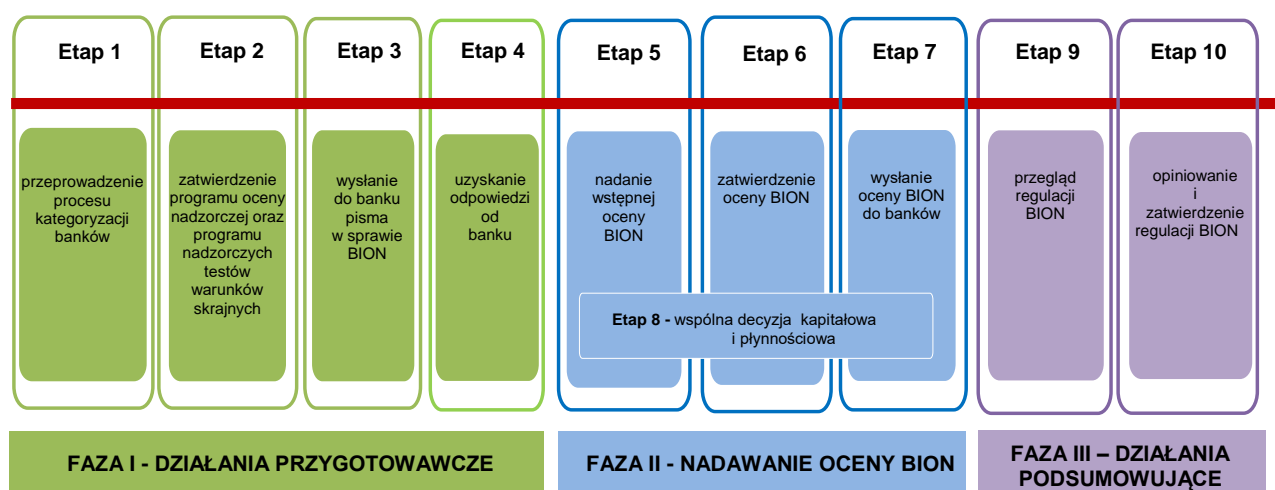
Zgodnie z art. 133a ust.1 *ustawy Prawo bankowe*, Komisja Nadzoru Finansowego zobowiązana jest co najmniej raz w roku przeprowadzać badanie i ocenę nadzorczą banku albo przegląd i weryfikację wyników poprzedniego badania i oceny nadzorczej. Czynności te wykonywane są w ramach cyklu BION. Ze względu na specyfikę prowadzonej działalności i liczbę nadzorowanych banków, harmonogram przebiegu cyklu BION jest różny dla banków komercyjnych, zrzeszających i spółdzielczych.

Oceny BION nadaje się wszystkim bankom komercyjnym, spółdzielczym i zrzeszającym na **datę BION – zwykle koniec ostatniego zakońzonego roku kalendarzowego** – z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań, które wystąpiły po dacie BION. Jednakże, w przypadku banków, w których trwa proces połączeniowy lub wystąpiły inne uzasadnione merytorycznie okoliczności, dopuszcza się ustalenie indywidualnej daty BION. Co do zasady, obowiązuje reguła „tej samej daty BION”, tj. kontynuowania analizy nadzorczej banku z zachowaniem stałej daty w kolejnych okresach, aby zachować porównywalność ocen jak i harmonizację działań prowadzonych w ramach współpracy z nadzorami macierzystymi i goszczącymi w odniesieniu do banków z kapitałem zagranicznym.

Cykl BION to ograniczony w ramach czasowych coroczny proces BION, w trakcie którego dokonuje się analizy i oceny obszarów działania banku oraz poszczególnych rodzajów ryzyka w zakresie poziomu i jakości zarządzania oraz adekwatności kapitałowej i płynnościowej.

Główne etapy cyklu BION w przyporządkowaniu do poszczególnych faz, tj. działań przygotowawczych, nadawania oceny BION oraz działań podsumowujących zamieszczono na diagramie 1.

Diagram 1. Przebieg cyklu BION – główne etapy

Ze względu na ciągły charakter procesu badania i oceny nadzorczej – również niezależnie od czynności wykonywanych w ramach trwającego cyklu BION – możliwa jest aktualizacja ocen BION nadanych bankowi w związku z:

- a) uwzględnieniem nowych danych finansowych, które spowodowały zmianę oceny poziomu ryzyka banku – w przypadków banków komercyjnych i spółdzielczych,
- b) wynikami kwartalnej oceny poziomu ryzyka w banku - w przypadku banków spółdzielczych i zrzeszających,
- c) ustaleniami/wynikami czynności kontrolnych na miejscu,
- d) innymi bieżącymi ustaleniami w ramach sprawowania nadzoru nad bankiem.

O każdej zmianie oceny częściowej lub/i końcowej BION banki komercyjne i zrzeszające informowane są na piśmie (natomiast w przypadku braku zmian w ocenach, zakończenie oceny kwartalnej nie wiąże się każdorazowo z obowiązkiem wysłania pisma do banku). Banki spółdzielcze informowane są pisemnie dopiero gdy zmiana oceny częściowej spowoduje zmianę oceny końcowej BION.

II.2.2 Dialog nadzoru z bankami w trakcie procesu BION

W ramach procesu BION możliwe jest prowadzenie dialogu (konsultacji) z bankiem, w zakresie i formie określonej indywidualnie.

Bank może wystąpić z wnioskiem o spotkanie z przedstawicielami Urzędu bezpośrednio albo pośrednio zaangażowanymi w proces BION w celu przedstawienia dodatkowych informacji bądź wyjaśnień do przekazanych materiałów. Organizacja spotkania z inicjatywy banku jest możliwa, o ile nie skutkuje wydłużeniem, poza przyjęty harmonogram, fazy nadawania ocen BION dla tego banku.

Podstawowym założeniem procesu konsultacji jest uzyskanie niezbędnych informacji, wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości, bądź uwzględnienie stanowiska banku w zakresie proponowanych oraz realizowanych kierunków działań korygujących lub restrukturyzacyjno-naprawczych.

II.2.3 Zastosowanie zasady proporcjonalności

Wytyczne SREP wskazują, że podstawą stosowania zasady proporcjonalności jest kategoryzacja, która powinna odzwierciedlać ocenę ryzyka systemowego stwarzanego przez instytucje dla systemu finansowego. Zgodnie z *Wytycznymi SREP* każdy bank podlegający nadzorowi powinien zostać zaklasyfikowany do jednej z czterech kategorii, w zależności od wielkości, struktury i organizacji wewnętrznej instytucji, jak również charakteru, zakresu i złożoności jej działalności. Klasyfikacja banków do poszczególnych kategorii powinna uwzględniać m.in. czy bank:

- jest zaliczony do grupy banków komercyjnych systemowo ważnych,
- prowadzi działalność transgraniczną mającą istotne znaczenie,
- działa w zakresie kilku linii biznesowych czy też jednej/dwóch specjalistycznych,
- jest bankiem uniwersalnym, czy oferuje produkty dla jednego segmentu klientów (szczególnie klientów detalicznych),
- przeprowadza transakcje na regulowanych rynkach finansowych,
- prowadzi działalność na rynku lokalnym czy też również na rynkach międzynarodowych.

Mając na uwadze wskazania *Wytycznych SREP* oraz postanowienia § 3 *RMRiF ws. BION* w ramach badania i oceny nadzorczej UKNF uwzględnia znaczenie ocenianego banku w systemie bankowym, a w szczególności zróżnicowanie wielkości i skali oraz zakresu działalności banku.

Biorąc pod uwagę powyższe czynniki dla potrzeb procesu badania i oceny nadzorczej banków corocznie dokonuje się przeglądu podmiotów sektora bankowego i przyporządkowania banków komercyjnych, zrzeszających i spółdzielczych do poszczególnych kategorii. Z procesu kategoryzacji wyłączony jest Bank Gospodarstwa Krajowego.

Wyniki procesu kategoryzacji w powiązaniu z poziomem oceny końcowej BION, nadanej w ostatnim cyklu BION, przekładają się na intensywność i sposób przeprowadzenia procesu BION, tj. tryb procesu BION.

II.2.3.1 Zasady kategoryzacji banków

W procesie kategoryzacji banki komercyjne, zrzeszające i spółdzielcze przyporządkowuje się do czterech kategorii wg zasad opisanych poniżej.

Kategoria I – Systemowo ważne banki komercyjne oraz banki zrzeszające

Do Kategorii I zalicza się banki komercyjne systemowo ważne dla krajowego rynku finansowego, zidentyfikowane jako inne instytucje o znaczeniu systemowym (tj. OSII) zgodnie z art. 39 *ustawy o nadzorze makroostrożnościowym* oraz inne banki spełniające kryteria opracowane z uwzględnieniem części wymogów sformułowanych dla innych instytucji o znaczeniu systemowym w *Wytycznych EBA dotyczących kryteriów określania warunków stosowania art. 131 (3) Dyrektywy CRD w odniesieniu do oceny innych instytucji o znaczeniu systemowym*⁶.

Wyodrębnianie innych banków komercyjnych systemowo ważnych dla krajowego rynku finansowego oparte jest na kryteriach określonych w Tabeli 1.

Tabela 1. Kryteria wyodrębniania banków komercyjnych systemowo ważnych

Kryterium	Definicja
<u>Kryterium 1</u> Wielkość banku oraz jego rola w społecznej świadomości	Bank jest ważny systemowo jeśli ze względu na skalę prowadzonej działalności i/lub znaczenie w świadomości społecznej, izolowanie następstw jego potencjalnej niewypłacalności może być utrudnione lub niemożliwe.
<u>Kryterium 2</u> Znaczenie w sieci powiązań w ramach rynku finansowego	Jeśli powiązania bilansowe banku w ramach sektora bankowego sprawiają, że jego niewypłacalność może zagrozić co najmniej jednej innej instytucji systemowo ważnej lub znacznej liczbie powiązanych z nim instytucji finansowych, to podmiot ten jest również systemowo ważny.
<u>Kryterium 3</u> Możliwość przejęcia funkcji przez inny podmiot w systemie	Jeśli istotne funkcje w ramach systemu finansowego, jakie pełni bank, nie mogą zostać w przypadku jego niewypłacalności – zostać przejęte przez inną instytucję w uporządkowany sposób, to bank ten należy uznać za systemowo ważny.

⁶ Wytyczne EBA/GL/2014/10 z dnia 16 grudnia 2014 r.

Kategoria II – Duże i średnie banki komercyjne

Do Kategorii II zalicza się duże lub średnie banki komercyjne nie zakwalifikowane do Kategorii I lub do Kategorii III.

Do Kategorii II nie zalicza się banków spółdzielczych.

Kategoria III – Średnie i małe banki komercyjne, duże banki spółdzielcze

Do Kategorii III zalicza się średnie lub małe banki komercyjne, które spełniają następujące kryteria:

- a) prowadzą działalność charakteryzującą się bardzo dużą specjalizacją z ograniczoną liczbą linii biznesowych,
- oraz**
- b) udział sumy aktywów danego banku w sumie aktywów sektora bankowego wynosi poniżej 1%.

W Kategorii III znajdują się banki spółdzielcze oraz instytucje pomostowe o sumie aktywów powyżej 500 mln zł.

Kategoria IV – Średnie i małe banki spółdzielcze

Do Kategorii IV zalicza się banki spółdzielcze oraz instytucje pomostowe o sumie bilansowej poniżej 500 mln zł.

Dokonywanie przeglądu sektora i kwalifikacji podmiotów do Kategorii I, II, III, IV ma miejsce raz w roku i przeprowadzane jest z wykorzystaniem danych przekazywanych przez banki w ramach sprawozdawczości obowiązkowej do NBP wg stanu na datę BION⁷. Po dokonaniu przyporządkowania banków do Kategorii I - IV wg w/w kryteriów uwzględnia się możliwość przeniesienia banku w ramach w/w kategorii po dokonaniu eksperckiej oceny, tj. m.in. w przypadku:

- a) gdy plany rozwoju przewidują zmianę skali działalności banku oraz znaczące zmiany w jego charakterystyce i z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że zacznie/przestanie on spełniać w najbliższym roku:
  - kryterium ilościowe i/lub jakościowe w przypadku banku komercyjnego,
  - kryterium ilościowe w przypadku banku spółdzielczego,
- b) podmiotu dla którego wielkość aktywów oscyluje wokół wartości progowej.

II.2.3.2 Tryb nadawania oceny BION

Tryb BION określa sposób przeprowadzania oraz zakres badania i oceny nadzorczej.

Możliwe są następujące tryby nadawania oceny BION:

- a) *BIONpełny* – nadanie ocen BION dla wszystkich obszarów objętych procesem badania i oceny nadzorczej;
- b) *BIONuproszczony*⁸ – nadanie ocen BION w priorytetowych⁹ dla danego banku obszarach oraz obszarach obligatoryjnych¹⁰ przy ograniczonym zakresie analizy dla pozostałych obszarów ryzyka/działania.

⁷ W przypadku braku dostępności danych na datę BION wykorzystywane są ostatnie dostępne dane miesięczne.

⁸ W przypadku banków spółdzielczych oraz banków zrzeszających nadanie oceny w trybie BION uproszczony, należy rozumieć jako: *nadanie ocen BION w obszarach obligatoryjnych oraz obszarach wynikających z programu oceny nadzorczej (o których mowa w rozdziale II.2.4 niniejszej Metodyki), przy ograniczonym zakresie analizy dla pozostałych obszarów ryzyka/działania banku.*

⁹ Nie dotyczy banków spółdzielczych oraz zrzeszających.

¹⁰ Obszary obligatoryjne wymieniono w rozdziale pt. *Program oceny nadzorczej.*

II.2.3.3 Intensywność procesu BION

W celu implementacji zasady proporcjonalności ustalana jest częstotliwość i intensywność badania i oceny nadzorczej w oparciu o przyporządkowanie banku do Kategorii (I, II, III, IV) oraz poziom oceny końcowej BION nadanej w ostatnim zakończonym cyklu BION. Tym samym intensywność i częstotliwość badania i oceny nadzorczej uwzględnia wielkość, znaczenie systemowe, charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez bank działalności oraz ekspozycję na ryzyko banku. Mając na uwadze powyższe w Tabeli 2 przedstawiono macierz powiązań działań prowadzonych w ramach procesu BION, w tym częstotliwości i zakresu badania określonego trybem BION z poszczególnymi kategoriami banków i ich oceną końcową BION.

Tabela 2. Macierz kategoryzacji versus ocena końcowa BION – intensywność procesu BION

Kategoria	Zakres badania	Ocena końcowa BION nadana w ramach cyklu BION			
		1,00-1,75	1,76-2,50	2,51-3,25	3,26-4
I	ocena poziomu ryzyka*	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie
	tryb BION_pełny	corocznie	corocznie	corocznie	corocznie
	nadanie oceny końcowej BION	corocznie	corocznie	corocznie	corocznie
II	ocena poziomu ryzyka*	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie
	tryb BION_pełny	co dwa lata	co dwa lata	corocznie	corocznie
	nadanie oceny końcowej BION	corocznie	corocznie	corocznie	corocznie
III	ocena poziomu ryzyka*	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie
	tryb BION_pełny	co trzy lata	co trzy lata	corocznie / co trzy lata ¹¹	corocznie
	nadanie oceny końcowej BION	corocznie	corocznie	corocznie	corocznie
IV	ocena poziomu ryzyka*	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie	kwartalnie
	tryb BION_pełny	co trzy lata	co trzy lata	co trzy lata	corocznie
	nadanie oceny końcowej BION	corocznie	corocznie	corocznie	corocznie

*na bazie jednostkowych danych sprawozdawczych

Zasady ustalania częstotliwości aktualizacji ocen za poszczególne obszary ryzyka w bankach spółdzielczych zaklasyfikowanych do Kategorii III i IV opisane zostały w rozdziale II.2.4.1 Zakres obszarów/rodzajów ryzyka podlegających badaniu w danym cyklu BION.

II.2.4 Program oceny nadzorczej

Artykuł 133c ust. 1 ustawy Prawo bankowe wskazuje, że Komisja Nadzoru Finansowego raz w roku opracowuje program oceny nadzorczej. Zgodnie z art. 133c ust. 2 program oceny nadzorczej obejmuje banki:

- w odniesieniu do których wyniki badania i oceny nadzorczej, w tym wyniki testów warunków skrajnych, wskazują na istnienie znaczącego ryzyka pogorszenia ich sytuacji finansowej lub na naruszenie przepisów regulujących ich funkcjonowanie,
- inne – w uzasadnionych przypadkach.

¹¹ Dotyczy banków spółdzielczych. Występuje zróżnicowanie pomiędzy bankami zaklasyfikowanymi do kategorii III i IV w zakresie obszarów/rodzajów ryzyka podlegających badaniu w danym cyklu BION.

Dla potrzeb BION program oceny nadzorczej (dalej Program BION) opracowywany jest w każdym cyklu BION. Program BION obejmuje co najmniej poniżej wymienione informacje na temat:

- kategorii, do której przyporządkowany został bank¹²,
- przyjętego trybu BION (wraz z uzasadnieniem, jeśli jest wymagane),
- obszarów ryzyka/działania podlegających ocenie w danym cyklu BION,
- przynależności do systemu ochrony¹³ w rozumieniu przepisów Rozdziału 3a ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

W każdym cyklu BION, niezależnie od przyjętego trybu BION oceniane są obszary:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka płynności i finansowania,
- adekwatności kapitałowej,
- modelu biznesowego.

W dalszej części niniejszej Metodyki BION obszary te określane są jako obszary obligatoryjne.

W przypadku banków spółdzielczych obszary obligatoryjne, które podlegają ocenie w każdym cyklu BION, niezależnie od przyjętego trybu BION rozumiane są jako:

- zagadnienia badane w ramach bloku tematycznego *System kontroli wewnętrznej* w innych niż wynikające z Programu BION obszarach (w przypadku banków niebędących uczestnikami IPS),
- zagadnienia badane w ramach bloku tematycznego *Realizacja zaleceń / Rekomendacji* w innych obszarach niż wynikające z Programu BION.

Do zestawu bloków tematycznych uwzględnianych w trakcie oceny w każdym rodzaju ryzyka można ponadto włączyć dodatkowo blok dotyczący systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenę jakości współpracy z nadzorem.

Mając na uwadze powyżej wskazane wyjątki oraz szczegółowe informacje zawarte w następnym rozdziale niniejszej Metodyki BION, w danym cyklu BION – zakres badania i oceny nadzorczej danego banku jest wynikiem:

- a) przyporządkowania banku w procesie kategoryzacji do Kategorii I, II, III lub IV oraz do szczególnych czynników ryzyka, na jakie jest narażony,
- b) aktualnej oceny końcowej BION banku,
- c) czynników modyfikujących zakres obszarów/rodzajów ryzyka badanych w danym cyklu BION (np. proces połączeniowy, planowane przez bank dobrowolne zakończenie działalności, struktura grupy kapitałowej banku),
- d) wyników nadzorczych testów warunków skrajnych.

II.2.4.1 Zakres obszarów/rodzajów ryzyka podlegających badaniu w danym cyklu BION

Określając obszary/rodzaje ryzyka do objęcia procesem BION w danym cyklu BION, poza obszarami obligatoryjnymi, należy uwzględnić:

- a) okres od ostatniej daty BION, na którą przeprowadzono analizę danego obszaru/rodzaju ryzyka,

---

¹² Wymogu tego nie stosuje się do Programu BION sporządzanego dla Banku Gospodarstwa Krajowego.

¹³ Dotyczy tylko banków spółdzielczych.

- b) oceny nadane bankowi w ramach aktualizacji poziomu ryzyka w okresie poprzedzającym nadanie oceny w kolejnym cyklu BION, przy czym co do zasady, w przypadku nadania oceny gorszej niż 3,0 dla danego rodzaju ryzyka uwzględnia się badanie tego rodzaju ryzyka w danym cyklu BION,
- c) obszary szczególnego zainteresowania nadzorców, wynikające z uzgodnionego w ramach kolegiów nadzorczych grupowych planów działań nadzorczych,
- d) wyniki aktualnych, nadzorczych testów warunków skrajnych,
- e) oceny realizacji zaleceń wydanych zarówno przez nadzór analityczny (w tym w ramach procesu BION) jak i inspekcyjny,
- f) ostrzeżenia, rekomendacje oraz wytyczne wydawane przez organy odpowiedzialne za nadzór makro-ostrożnościowy na poziomie krajowym i unijnym,
- g) ujęcie banku w Planie czynności kontrolnych na dany rok,
- h) listę rodzajów ryzyka uznanych za istotne przez bank w ramach procesu ICAAP (tj. wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej), jej zmiany w czasie oraz istotne informacje pozyskane w ramach nadzoru bieżącego.

Poza wskazanymi powyżej czynnikami modyfikującymi, aby określić zakres obszarów/rodzajów ryzyka objętych procesem BION w banku spółdzielczym w danym cyklu BION, należy mieć na uwadze, że każdy z obszarów musi zostać poddany analizie całościowej nie rzadziej niż raz na 3 lata. Mając na uwadze powyższe, istnieje możliwość podziału analizowanych obszarów/rodzajów ryzyka na poszczególne lata, tak aby w cyklu 3-letnim we wszystkich obszarach objętych procesem badania i oceny nadzorczej nadane zostały oceny na bazie analizy całościowej.

W bankach zrzeszających zakres badania jest zgodny z intensywnością procesu BION określoną w Tabeli 2.

II.2.4.2 Program nadzorczych testów warunków skrajnych

Zgodnie z art. 133a ust. 4 *ustawy Prawo bankowe* podczas badania i oceny nadzorczej brane są pod uwagę wyniki testów warunków skrajnych (TWS), w tym testów nadzorczych przeprowadzanych co najmniej raz w roku przez UKNF. Zgodnie z postanowieniem art. 133a ust. 5b *ustawy Prawo bankowe*, nadzorcze testy warunków skrajnych wykorzystuje się, aby sprawdzić w szczególności czy kwota funduszy własnych pozwala zaabsorbować potencjalne straty wynikające z zadanego niekorzystnego kształtowania się sytuacji makroekonomicznej.

Zgodnie z *Wytycznymi SREP* organizację, cel i zakres nadzorczych testów warunków skrajnych w danym cyklu BION określa Program nadzorczych testów warunków skrajnych (dalej Program NTWS). Program NTWS opracowywany jest w każdym cyklu BION i zawiera co najmniej informacje na temat:

- zakresu badania,
- celu przeprowadzenia testu warunków skrajnych,
- banków objętych danym testem warunków skrajnych,
- daty, na którą test warunków skrajnych będzie przeprowadzany (data analizy).

Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wykorzystywane są m.in. do ustalania ocen stabilności, zgodnie z zasadami wskazanymi w rozdziale II.4 niniejszej Metodyki BION.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są również do realizacji postanowień art. 133a ust. 5a – 5e *ustawy Prawo bankowe*. Zgodnie z tymi postanowieniami, w przypadku niedoborów funduszy własnych stwierdzonych w ramach testów warunków skrajnych KNF może wydać zalecenie w zakresie oczekiwanego poziomu funduszy własnych ponad kwotę funduszy własnych

(tj. P2G). Zalecenia te wydawane są w oparciu o szacowany niedobór funduszy własnych banku w scenariuszu szokowym badania. W wyznaczaniu poziomu P2G bierze się pod uwagę:

- oszacowany przez bank wpływ szoku na jego sytuację kapitałową,
- korektę nadzorczą w zakresie realności przyjętych przez bank założeń i prognoz,
- ewentualne istotne zmiany w strukturze organizacyjnej banku, które wystąpiły po dacie stanowiącej punkt startowy testów warunków skrajnych.

II.2.4.3 Obszary szczególnej uwagi nadzorczej w 2024 roku

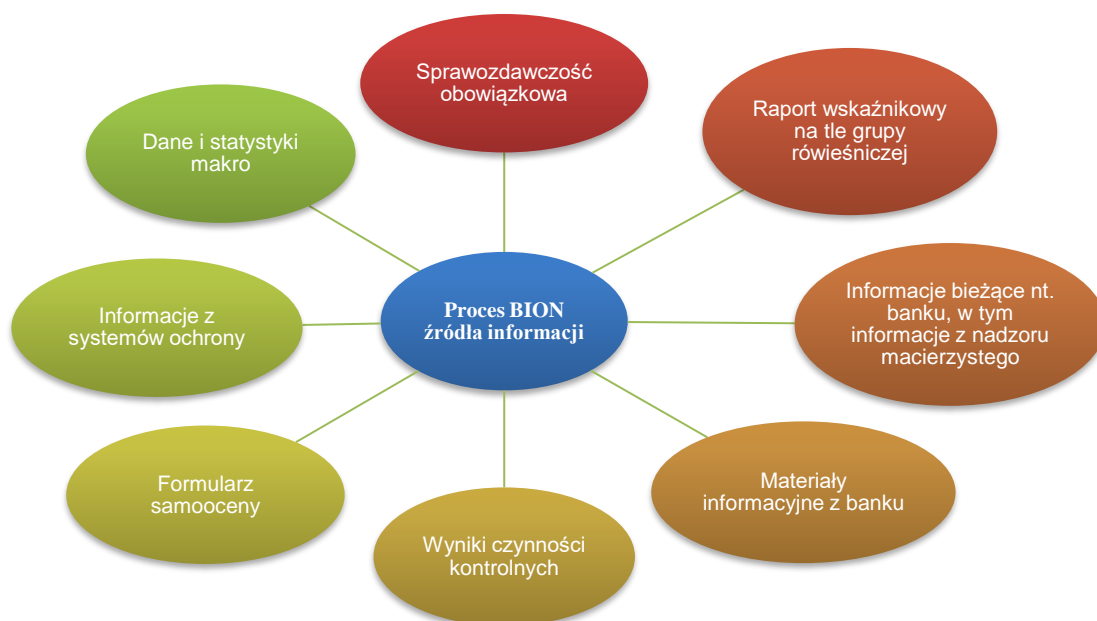
Obszary szczególnej uwagi nadzorczej w cyklu BION 2024 zostały wyszczególnione w Załączniku nr 5.

II.2.5 Źródła informacji wykorzystywane w procesie BION

W procesie BION wykorzystuje się wszelkie dostępne informacje posiadane przez nadzór na temat banku, w tym informacje uzyskane w wyniku: czynności związanych z licencjonowaniem, analizy z za biurka, czynności kontrolnych na miejscu w banku.

Źródła informacji wykorzystywane w trakcie procesu BION wyszczególniono na diagramie 2.

Diagram 2. Źródła informacji wykorzystywane w trakcie procesu BION

Zakres materiałów pozyskiwanych od banków, na bazie których przeprowadza się ocenę w procesie BION podlegać może indywidualnym modyfikacjom, w szczególności w zależności od oceny m.in.:

- a) modelu biznesowego charakteryzującego specyfikę i złożoność działania banku,
- b) przynależności do systemu ochrony instytucjonalnej,
- c) treści pozyskanych z banku lub innych materiałów dostępnych w Urzędzie KNF, w tym np.:
  - ustaleń z poprzedniego procesu BION oraz realizacji zaleceń wydanych po ostatniej ocenie BION,
  - protokołów z czynności kontrolnych oraz sprawozdań z realizacji wydanych po nich zaleceń (innych niż wydane w trybie procesu badania i oceny nadzorczej),

- indywidualnych decyzji KNF, w tym przypadków zatwierdzenia lub odrzucenia wniosków przedłożonych przez bank.

Przy formułowaniu ustaleń wykorzystywane są nie tylko dane zgromadzone na datę BION/datę czynności kontrolnych, ale także informacje o trendach i wydarzeniach mających znaczenie dla ryzyka obciążającego bank, a przez to wpływających na sytuację finansową banku, jakie miały miejsce po dacie BION/dacie czynności kontrolnych.

II.2.5.1 Materiały do oceny banku w trybie *BION_pełny*

Dla potrzeb badania banku w trybie *BION_pełny* niezbędny zakres materiałów do pozyskania od banku obejmuje w szczególności, w przypadku:

1) oceny poziomu ryzyka:

- a) dane ilościowe, inne niż zawarte w sprawozdawczości obowiązkowej banku, czy raportach cyklicznych przekazywanych przez banki do nadzoru,
- b) raporty zarządcze banku;

2) oceny jakości zarządzania:

- a) strategia banku i inne strategie obowiązujące w banku,
- b) informacje o strukturze organizacyjnej banku, z uwzględnieniem podziału kompetencji pomiędzy członkami zarządu oraz funkcjonującymi w banku komitetów,
- c) agendy i protokoły z posiedzeń rady nadzorczej/komiteu audytu rady nadzorczej oraz zarządu banku oraz agendy i protokoły z posiedzeń właściwych komitetów dotyczące zagadnień związanych z ILAAP/ICAAP,
- d) materiały/zestawienia dotyczące audytów wewnętrznych i zewnętrznych przeprowadzanych w banku, w tym:
  - plany audytu na rok bieżący i poprzedzający datę BION,
  - strategiczny (długoterminowy) plan badań audytowych, z wyłączeniem banków spółdzielczych działających w ramach systemu ochrony,
  - protokoły z przeprowadzonych audytów w roku poprzedzającym datę BION,
  - zestawienie wydanych zaleceń (stan realizacji, sposób realizacji, pierwotny i faktyczny termin realizacji),
  - raporty z wykonania zaleceń przedstawiane radzie nadzorczej/komitetowi audytu rady nadzorczej/zarządowi banku,
  - rekomendacje skierowane do zarządu przez audytora po zakończeniu badania rocznego sprawozdania finansowego banku,
- e) okresowy raport z niezależnego przeglądu ICAAP oraz ILAAP,
- f) regulacje wewnętrzne opisujące zasady wyznaczania kapitału wewnętrznego na ryzyka istotne,
- g) plan awaryjny płynności, plan(y) finansowania, plan ciągłości działania oraz kapitałowy plan awaryjny, program testów warunków skrajnych (uwzględniający m.in. założenia scenariuszy wewnętrznych banku oraz odwrócone testy warunków skrajnych), mapę zarządzania produktowego (opcjonalnie)¹⁴,
- h) polityka i procedura wyboru firmy audytorskiej w banku¹⁵,
- i) *Formularze samooceny* oraz zestawienia ilościowe i tabelaryczne wypełnione przez bank, uwzględniające dane ilościowe i jakościowe, podlegające niezależnej weryfikacji przez

¹⁴ Schemat określający automatyczne przyporządkowanie poszczególnych kategorii klientów do grupy docelowej dla danych rodzajów instrumentów finansowych.

¹⁵ Dokumenty, o których mowa w Rekomendacji L (rekomendacja 2).

audyt i komórkę ds. zgodności - zgodnie z ich kompetencjami oraz zaakceptowane przez Zarząd,

- j) sformalizowane zestawienia tabelaryczne dostosowane do specyfiki i formy prawnej banku,
- k) badania pozasprawozdawcze i informacje pozyskiwane od banków ad-hoc.

Przy ocenie jakości zarządzania wykorzystuje się również informacje/materiały wymienione w pkt 1.

II.2.5.2 Materiały do oceny banku w trybie *BION_uproszczony*

Dla potrzeb badania banku w trybie *BION_uproszczony* niezbędny zakres materiałów do pozyskania od banków obejmuje w szczególności, w przypadku:

- 1) oceny poziomu ryzyka – materiały/informacje, o których mowa w pkt II.2.5.1.1 przy czym raporty zarządcze banku, o których mowa w pkt II.2.5.1.1 lit. b, dotyczą obszarów obligatoryjnych i objętych priorytetem badania,
- 2) oceny jakości zarządzania¹⁶ – materiały/informacje, o których mowa w pkt II.2.5.1.2, przy czym:
  - a) zestaw pytań w *Formularzu samooceny* oraz zestawienia ilościowe i tabelaryczne, o którym mowa w pkt II.2.5.1.2 lit. g, dotyczący obszarów obligatoryjnych i objętych priorytetem badania,
  - b) agendy i protokoły z posiedzeń rady nadzorczej/komiteu audytu rady nadzorczej oraz agendy z posiedzeń zarządu banku,
  - c) sformalizowane zestawienia tabelaryczne, o których mowa w pkt. II.2.5.1.2 lit. j w zakresie obejmującym wszystkie obszary ryzyka.

Realizując badanie banku zarówno w trybie *BION_uproszczony*, jak i trybie *BIONpełny* nadzór może wystąpić o przekazanie przez banki informacji innych niż wymienione, jeśli ich pozyskanie jest niezbędne do przeprowadzenia analiz BION.

II.2.5.3 Materiały pozyskiwane dla potrzeb przeglądu procesu ICAAP i ILAAP

Zgodnie z *Wytycznymi EBA dotyczącymi informacji nt. ICAAP oraz ILAAP gromadzonych dla celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP)* (dalej *Wytyczne ICAAP/ILAAP*), nadzorca powinni uzyskiwać od banków informacje dotyczące ICAAP (tj. wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej) oraz ILAAP (tj. wewnętrznego procesu oceny adekwatności zasobów płynności). Informacje te pozyskiwane są w celu przeprowadzenia następujących ocen nadzorczych:

- a) oceny prawidłowości, efektywności i kompleksowości ram ICAAP oraz ILAAP określonych w rozdziale II.3.6 oraz II.3.7 niniejszej Metodyki BION,
- b) oceny poziomu szczegółowości, wiarygodności, zrozumiałości i porównywalności obliczeń ICAAP,
- c) jako dodatkowe źródło informacji na potrzeby oceny innych elementów badanych w ramach BION, w tym analizy modelu biznesowego, oceny zarządzania bankiem oraz oceny ryzyka płynności i finansowania.

Aby przeprowadzić ocenę nadzorczą we wskazanym wyżej zakresie analizowane są informacje nt. płynności oraz adekwatności kapitałowej banku zawarte w pakiecie przekazywanych

---

¹⁶ Informacje, o których mowa w lit. b i c dotyczą tylko banków spółdzielczych.

dokumentów/materiałów określonych w rozdziale II.2.5.1 lub II.2.5.2. Ponadto, wykorzystywane są informacje zamieszczone w aktualnym planie naprawy banku w szczególności dotyczące:

- opisu struktury organizacyjnej banku i jego strategii biznesowej,
- działań, które należy podjąć w celu utrzymania odpowiedniego poziomu funduszy własnych i płynności,
- działań służących zapewnieniu możliwości kontynuowania działalności i terminowego wywiązywania się z zobowiązań,
- oceny dostępnych aktywów mogących stanowić zabezpieczenie dokonywanych działań naprawczych, oceny możliwości uzyskania wsparcia finansowego oraz przenoszenia płynności pomiędzy liniami biznesowymi,
- założeń i środków dotyczących restrukturyzacji zobowiązań banku.

II.2.5.4 Uwzględnienie w procesie BION informacji o podmiotach powiązanych z bankami i nadzorowanych przez UKNF

Wyniki procesów badania i oceny nadzorczej prowadzonych w ramach Urzędu KNF w odniesieniu do nadzorowanych podmiotów powiązanych z bankami, są uwzględniane w ocenie BION banku. Dotyczy to zarówno innych banków jak i podmiotów niebankowych nadzorowanych przez UKNF.

W myśl §8 pkt 4, §22, §30 ust. 2 oraz §33 ust. 2 *Rozporządzenia ws. systemu zarządzania ryzykiem*:

- zarząd banku nadzoruje wielkość i profil ryzyka w banku, w tym ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych, z uwzględnieniem funkcjonowania banku w holdingach, o których mowa w art. 141f ust. 1 pkt 1 *ustawy Prawo bankowe*,
- w banku sprawowany jest nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- zasady zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych wynikają z przyjętej przez bank strategii zarządzania ryzykiem i są zgodne, z uwzględnieniem rodzaju działalności prowadzonej przez te podmioty, z zasadami określonymi przez bank, w banku dokonywana jest ocena wielkości i profilu ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych,
- zarząd banku zapewnia funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej w podmiotach zależnych.

Wymienione elementy, w sposób określony postanowieniami *Rozporządzenia ws. systemu zarządzania ryzykiem* wchodzi w zakres badania poszczególnych obszarów ryzyka/działalności banku.

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 pkt 15 i 16 zawartych w *Rozporządzeniu CRR* oraz art. 4 ust.1 pkt 8 *ustawy Prawo bankowe*, dla potrzeb procesu BION przyjmuje się, że:

Jednostka dominująca oznacza:

- a) jednostkę dominującą w rozumieniu art.2 Dyrektywy 2013/34/UE,
- b) do celów sekcji II rozdziałów 3 i 4 tytułu VII oraz tytułu VIII *Dyrektywy CRD* i części piątej *Rozporządzenia CRR* – jednostkę dominującą w rozumieniu art. 2 Dyrektywy 2013/34/UE oraz wszelkie jednostki, które w rzeczywistości wywierają dominujący wpływ na inne jednostki, lub
- c) podmiot, który w ocenie Komisji Nadzoru Finansowego może w inny sposób wywierać znaczący wpływ.

Jednostka zależna oznacza:

- a) jednostkę zależną w rozumieniu art. 2 Dyrektywy 2013/34/UE,
- b) jednostkę zależną w rozumieniu art. 2 Dyrektywy 2013/34/UE oraz wszelkie jednostki, na które jednostka dominująca w rzeczywistości wywiera dominujący wpływ.

Za jednostkę zależną banku uznaje się również podmiot zależny od jednostki zależnej od banku.

Ponadto, w ramach procesu badania i oceny nadzorczej badaniu podlegają wybrane aspekty współpracy banku z podmiotami blisko powiązanymi. Mając na uwadze zapisy art. 4 ust. 1 pkt 15 *ustawy Prawo bankowe* oraz postanowienia art. 4 ust.1 pkt 38 *Rozporządzenia CRR*, bliskie powiązania oznaczają:

- 1) sytuację, w której co najmniej dwie osoby fizyczne lub prawne są ze sobą związane w dowolny poniższy sposób:
  - a) udział kapitałowy w formie posiadania, bezpośrednio lub poprzez stosunek kontroli, co najmniej 20 % praw głosu lub kapitału przedsiębiorstwa;
  - b) stosunek kontroli;
  - c) obie lub wszystkie osoby są trwale związane z jedną i tą samą osobą trzecią przez stosunek kontroli; lub
- 2) pozostawanie z innym podmiotem w związku gospodarczym, opartym na stałej współpracy, w szczególności wynikającej z zawartej umowy lub umów, który w ocenie Komisji Nadzoru Finansowego może mieć istotny wpływ na pogorszenie się sytuacji finansowej jednego z podmiotów.

II.3 Zakres badania i oceny nadzorczej

II.3.1 Wprowadzenie

Dla potrzeb sprawowania nadzoru opracowuje się metodyki badania i analizy działalności banków, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i najlepszą praktyką bankową.

Niniejsza Metodyka BION określa bloki tematyczne dotyczące rodzajów ryzyka/obszarów działalności banku podlegających analizie w procesie BION. Wskazuje również zagadnienia oceniane w ramach ww. bloków oraz kryteria nadawania oceny poszczególnym blokom tematycznym¹⁷. Zastosowana ogólna prezentacja zakresu objętego badaniem BION (bez wskazywania szczegółowych kryteriów), wynika zarówno z dużej różnorodności stosowanych przez banki rozwiązań, które trudno ująć w jednolite ramy tych samych kryteriów dla wszystkich banków, jak i szybkich zmian zachodzących na rynku finansowym.

Ze względu na specyfikę nadzoru z za biurka stopień realizacji przez bank części z kryteriów, wg których następuje ocena banku w procesie BION dokonywana jest z wykorzystaniem odpowiedzi udzielanych przez bank na pytania zamieszczone w *Formularzach samooceny* oraz zestawieniach ilościowych i tabelarycznych. W trakcie czynności kontrolnych przedmiotem weryfikacji może być prawdziwość/rzetelność wybranych informacji przekazywanych przez bank dla potrzeb procesu BION, w tym w szczególności odpowiedzi zawarte w ww. *Formularzach* i zestawieniach.

Wskazany wyżej tryb działania ma na celu przeprowadzenie przeglądu nadzorczej i dokonanie m.in.:

- analizy modelu biznesowego banku,
- oceny poziomu ryzyka banku,
- oceny zarządzania ryzykiem banku,
- oceny jakości zarządzania bankiem i kontroli wewnętrznej,
- oceny adekwatności kapitałowej,
- oceny jakości wewnątrzbankowego procesu oceny adekwatności kapitałowej banku (ICAAP), który zabezpiecza ryzyko w działalności bieżącej i przyszłej oraz uwzględnia negatywne zmiany czynników otoczenia zewnętrznego,
- oceny adekwatności płynności banku,
- oceny jakości wewnątrzbankowego procesu oceny adekwatności zasobów płynności (ILAAP),
- oceny zgodności działania banku z odpowiednimi ustawami i regulacjami ostrożnościowymi,
- identyfikacji nieprawidłowości w prowadzonej przez bank działalności.

Zakres badanych obszarów, bloków tematycznych oraz kryteriów ocenianych w poszczególnych blokach tematycznych, w tym również liczba pytań, może podlegać różnicowaniu w zależności od:

- wyników kategoryzacji banków,
- istotnych elementów/ obszarów modelu biznesowego (profilowania) banku,
- wymogów wspólnej decyzji kapitałowej i płynnościowej w przypadku, gdy bank jest częścią grupy kapitałowej z podmiotem dominującym z kraju członkowskiego UE,

---

¹⁷ Nie obejmują one zagadnień specyficznych dla banków hipotecznych badanych w ramach procesu oceny zgodności emitowania listów zastawnych przez ww. banki z przepisami ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych oraz wydanymi na jej podstawie aktami wykonawczymi. Ocena ta uwzględniania jest w sposób ekspercki w całościowej ocenie BION banku.

- niezależnych od banku zdarzeń/warunków rynkowych, które ograniczają możliwości banku do sporządzania informacji poza-sprawozdawczych dla potrzeb nadzoru na podstawie art. 139 ust. 1 pkt 2 *ustawy Prawo bankowe*.

Zakres badania BION w bankach spółdzielczych, będących uczestnikami systemów ochrony¹⁸, zgodnie z § 3 ust. 3 i § 42 ust. 2 *Rozporządzenia ws. systemu zarządzania ryzykiem*, uwzględnia pełnienie funkcji audytu wewnętrznego w tych bankach przez jednostkę zarządzającą systemem ochrony instytucjonalnej.

II.3.2 Analiza modelu biznesowego

Definicje

Model biznesowy to środki i metody używane przez instytucję do prowadzenia działalności, generowania zysków i rozwoju. Regularna analiza modelu biznesowego instytucji ma zapewnić nadzorowi ocenę ryzyka biznesowego i strategicznego tej instytucji w ramach badania:

- a) obecnego modelu biznesowego nadzorowanej instytucji, w tym zdolności do generowania akceptowanych stóp zwrotu w perspektywie do 12 miesięcy;
- b) potencjalnych kierunków zmian w modelu biznesowym instytucji w związku z realizacją strategicznych decyzji przez instytucję i/lub wpływem zmian środowiska biznesowego, w którym instytucja funkcjonuje w perspektywie 3 lat.

W ramach analizy modelu biznesowego badane jest:

Ryzyko biznesowe – ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.

Ryzyko strategiczne – ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Wymogi regulacyjne:

Zgodnie z pkt 46 preambuły do *Rozporządzenia CRR „Państwa członkowskie powinny zapewnić, by wymogi określone w niniejszym rozporządzeniu miały zastosowanie proporcjonalnie do charakteru, skali i stopnia złożoności ryzyka, które wynikają z modelu biznesowego danej instytucji oraz działalności przez nią prowadzonej.” Rozporządzenie CRR* nie określa ram regulacyjnych dla analizy modeli biznesowych, natomiast *Dyrektywa CRD* wskazuje na model biznesowy instytucji jako jeden z elementów podlegających przeglądowi oraz ocenie dokonywanej przez nadzorców w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej (art. 98 ust.1 lit. i), tj. procesu BION. W związku z transpozycją postanowień *Dyrektywy CRD* do krajowego porządku prawnego, zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 4) *RMRiF ws. BION*, analiza modelu biznesowego jest uwzględniana w ramach badania i oceny nadzorczej.

---

¹⁸ Należy przez to rozumieć system ochrony instytucjonalnej w rozumieniu przepisów Rozdziału 3a Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

W odniesieniu do banków komercyjnych działających w strukturach międzynarodowych grup kapitałowych mających podmioty dominujące z siedzibą w UE, wyniki przeglądu i oceny nadzorczej są podstawą do wydawania wspólnych decyzji na temat wymogów ostrożnościowych¹⁹.

Zasady w tym zakresie reguluje *Rozporządzenie ws. JRAD*, które wprowadza obowiązek wymiany informacji pomiędzy nadzorami, w tym dotyczących modelu biznesowego w zakresie:

- oceny punktowej modelu biznesowego instytucji w skali od 1 do 4,
- opisu rozwoju modelu biznesowego, strategii oraz sytuacji finansowej w badanym okresie,
- oceny nadzorczej rentowności obecnego modelu biznesowego i **stabilności** strategii,
- wszelkich stosownych środków nadzorczych dotyczących kapitału i nie dotyczących kapitału.

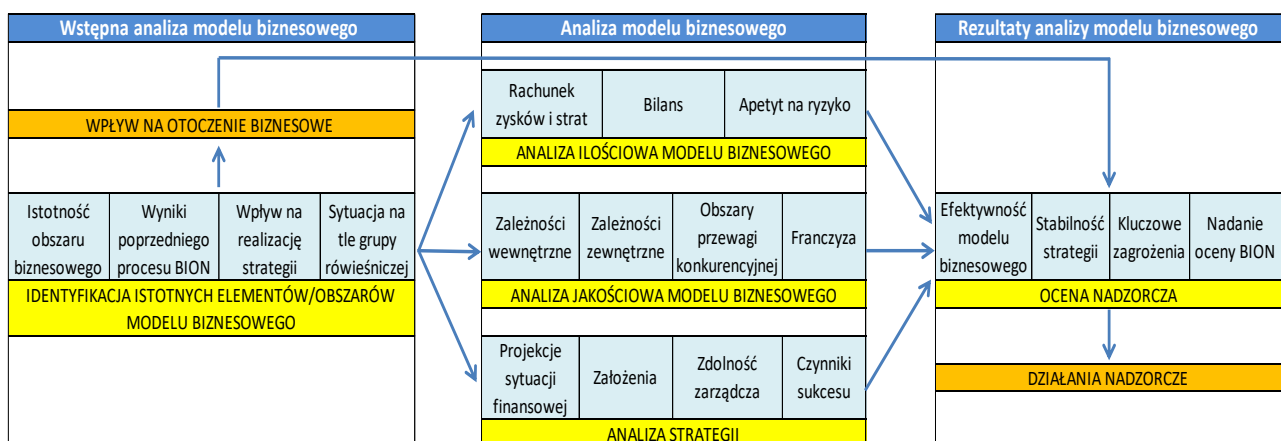
Wymogi *Rozporządzenia ws. JRAD* (lit. a – c) wskazują na minimalny zakres analizy modelu biznesowego, które elementy określają zalecenia *Wytycznych SREP*.

II.3.2.1 Zakres analizy modelu biznesowego banku

Aby uzyskać informację jak bank działa i generuje zyski w ramach przyjętego modelu biznesowego oraz jakie są zagrożenia dla prowadzenia przez bank dalszej działalności, nadzór dokonuje identyfikacji istotnych elementów/obszarów modelu biznesowego, analizy ilościowej i jakościowej modelu biznesowego oraz analizy strategii banku.

Sekwencja nadzorczej analizy modelu biznesowego banku obejmuje kroki przedstawione na diagramie 3, przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się pomijanie części elementów w odniesieniu do danego banku.

Diagram 3. Przebieg analizy modelu biznesowego banku

W wyniku przeprowadzenia procesu oceny nadzór może zidentyfikować kluczowe zagrożenia dla rozwoju/efektywności modelu biznesowego banku w perspektywie krótko- i długoterminowej dotyczące np.:

- oczekiwanego wyniku finansowego (np. działalność przynosząca straty, spadek rentowności, ROE znacznie poniżej kosztów kapitału w okresie objętym planowaniem),
- strategii banku w zakresie faktycznej możliwości jej realizacji,
- wrażliwości wyniku finansowego banku na wpływ materializacji ryzyka systemowego,

¹⁹ Wspólna decyzja w sprawie adekwatności funduszy własnych, środków nadzorczych dotyczących nadzoru płynnościowego, poziomu wymogów płynnościowych i kapitałowych stosowanych wobec każdej instytucji wchodzącej w skład grupy i całej grupy.

- nadmiernej koncentracji lub dużej zmienności przychodów (np. poleganie na jednym źródle finansowania lub rentowności),
- nadmiernej ekspozycji na ryzyko,
- struktury finansowania (np. utrudniony dostęp do rynku finansowego),
- istotnych czynników zewnętrznych (np. trudności z implementacją wymogów regulacyjnych).

Wnioski z analizy modelu biznesowego umożliwiają ocenę realizacji planów finansowych banku w odniesieniu do wykonalności założeń w zakresie struktury finansowania, zwrotu z kapitału oraz apetytu na ryzyko, a także wykonalności strategii banku w aspekcie zdolności banku do implementacji planowanych zmian, w obecnym/ spodziewanym otoczeniu biznesowym.

Wnioski z analizy modelu biznesowego mogą być również podstawą do zastosowania środka nadzorczego w postaci wymogu przestrzegania dodatkowych wymogów lub zaleceń kapitałowych lub płynnościowych.

II.3.2.2 Identyfikacja istotnych elementów/obszarów modelu biznesowego (profilowanie)

Identyfikacja szczególnie istotnych elementów/obszarów modelu biznesowego odbywa się podczas wstępnej analizy modelu biznesowego banku i stanowi jedno z głównych źródeł informacji na potrzeby ustalenia profilu działalności banku. Badanie nadzorcze skoncentrowane jest przede wszystkim na tych obszarach/elementach modelu biznesowego banku, które uznane zostaną za istotne w ramach wstępnej oceny tego modelu. Wstępna ocena modelu biznesowego obejmuje:

- główne linie biznesowe, tj. wyodrębnione na potrzeby zarządcze części działalności, które stanowią dla podmiotu lub grupy, w skład której wchodzi podmiot, istotne źródło przychodów, zysku lub wartości przedsiębiorstwa²⁰,
- główne spółki zależne/oddziały (i ich związek z liniami biznesowymi/produktowymi/obszarami geograficznymi),
- główne obszary geograficzne,
- główne linie produktowe.

Podczas identyfikowania szczególnie istotnych elementów/obszarów modelu biznesowego danego banku, nadzór bierze pod uwagę udział banku w sektorze - w aktywach, wybranych przychodach/kosztach, łącznej kwocie ekspozycji na ryzyko. Analizowana jest również pozycja rynkowa banku, na tle grupy rówieśniczej, tj. m.in. czy:

- obszary/linie biznesowe istotnie wyróżniają się w danym banku w stosunku do pozostałych banków z grupy rówieśniczej²¹,
- model biznesowy banku oraz obowiązująca strategia opiera się na nadmiernej ekspozycji na ryzyko, tj. czy dla realizacji celów biznesowych i zakładanej rentowności działania, bank nie podejmuje ryzyka istotnie większego niż w przypadku pozostałych banków z grupy rówieśniczej²².

²⁰ Definicja jest zbieżna z zawartą w art. 2 pkt 18 *ustawy o BFG*.

²¹ Nie dotyczy banków o ograniczonej skali działalności oraz podmiotów wyłączonych z uwzględniania w grupach rówieśniczych, w przypadku których punkt odniesienia stanowi średnia sektora bankowego.

²² Zgodnie z przypisem 23

W trakcie identyfikacji istotnych elementów/obszarów modelu biznesowego określany jest profil działalności banku w oparciu o badanie m.in.:

- a) poziomu specjalizacji – aktywność biznesowa skoncentrowana na wybranych formach usług np. finansowanie rynku nieruchomości (banki specjalistyczne np. hipoteczne) versus różnorodny profil świadczonych usług (banki uniwersalne),
- b) poziomu koncentracji sektorowej – aktywność biznesowa skoncentrowana na wybranych segmentach rynku,
- c) specyfiki kanałów dystrybucji usług – np. banki wykorzystujące bardzo wąski zakres kanałów dystrybucji produktów np. tylko bankowość elektroniczną z pominięciem sprzedaży bezpośredniej poprzez fizyczną sieć placówek,
- d) struktury właścicielskiej (formy prawnej).

Uznaje się, że profil działalności banku jest jednym z istotniejszych elementów determinujących profil ryzyka banku. Ze względu na specyfikę polskiego sektora finansowego, dla potrzeb profilowania banków w ramach procesu BION wyodrębnia się profile działalności banków w oparciu o kryteria istotności określone w Tabeli 3. Przyjmuje się także, możliwość identyfikacji złożonych profili działalności banku, w których jednym z elementów jest profil działalności „uniwersalne” (np. bank o profilu uniwersalno – detalicznym).

Tabela 3. Profilowanie działalności banku

Zakres analizy	Kryterium istotności	Profile działalności banków
Struktura portfela kredytowego:	udział portfela detalicznych ekspozycji kredytowych przekracza 2% wartości detalicznych ekspozycji kredytowych dla całego sektora bankowego w Polsce – bank istotnie zaangażowany w kontekście Rekomendacji T lub portfel tych kredytów stanowi więcej niż 50% całego portfela kredytowego banku	detaliczne
	bank posiada portfel kredytowy zróżnicowany pod względem rodzaju produktów, istotny udział w portfelu kredytowym mają zarówno kredyty korporacyjne jak i detaliczne	uniwersalne
Sposób finansowania:	w banku występują zróżnicowane źródła finansowania, bank finansuje swoją działalność zarówno na rynku hurtowym (finansowanie na rynku międzybankowym, emisja obligacji itp.) jak i detalicznym (np. depozyty klientów detalicznych)	uniwersalne
	znacząca zależność od finansowania detalicznego lub dynamiczny wzrost finansowania depozytami klientów detalicznych mogący skutkować zależnością od tego finansowania	detaliczne
	znacząca zależność od refinansowania w postaci listów zastawnych	hipoteczne

Zakres analizy	Kryterium istotności	Profile działalności banków
Specjalizacja w prowadzonej działalności:	w banku występuje znaczące zróżnicowanie linii biznesowych/produktowych	uniwersalne
Struktura właścicielska	pełnienie funkcji zrzeszeniowej	zrzeszające
Prowadzenie w banku procesu przekształcenia	bank w trakcie połączenia, zmiany modelu biznesowego, nowy bank	przekształcane

Dla banków wyróżnionych w Tabeli 3, w ramach prowadzenia badania i oceny nadzorczej oraz nadawania oceny BION, dopuszcza się różnicowanie kryteriów ww. oceny w ramach podejścia proporcjonalnego uwzględniającego charakter i skalę prowadzonej przez bank działalności.

II.3.2.3 Analiza jakościowa modelu biznesowego banku i strategii banku

Dla potrzeb analizy modelu biznesowego przyjmuje się, że część jakościowa analizy opiera się na ustaleniach nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu, odnoszących do obszarów wymienionych w poniżej wskazanych głównych blokach tematycznych. Część zagadnień może wymagać uwzględnienia wyników analizy ilościowej pozycji ujętych w sprawozdaniu finansowym banku/ sprawozdawczości obowiązkowej banku oraz projekcjach finansowych banku.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
1.	Analiza strategii banku i planów finansowych
2.	Aktualny model biznesowy banku

W trakcie analizy jakościowej modelu biznesowego (w tym przy ocenie przedstawionej przez bank strategii) istotne jest dokonanie oceny podatności banku na wpływ faktycznych i potencjalnych czynników ryzyka pochodzących z otoczenia biznesowego, takich jak:

- makroekonomiczne czynniki ryzyka,
- zmiany w przepisach prawa regulujących działalność bankową,
- trendy rynkowe i zmiany zachodzące w sektorze, także w obszarze konkurencyjności oferowanych usług czy technologii bankowych,
- powiązania geograficzne, kapitałowe i biznesowe
- czynniki ryzyka ESG w modelu biznesowym oraz działania mające na celu ograniczenie jego wpływu na wynik banku.

Badanie uwarunkowań środowiska biznesowego uwzględnia ostrzeżenia, zalecenia, rekomendacje, wytyczne oraz decyzje wydawane przez organy odpowiedzialne za nadzór makro- oraz mikroostrożnościowy w ramach mechanizmu SSM (*Single Supervisory Mechanism*) dotyczące banku lub/i podmiotów grupy kapitałowej banku, w przypadku gdy bank jest częścią grupy kapitałowej z podmiotem dominującym z kraju członkowskiego UE.

II.3.2.4 Analiza ilościowa modelu biznesowego banku

Do analizy ilościowej modelu biznesowego nadzór wykorzystuje pozycje ujęte w sporządzanych przez bank: sprawozdaniach finansowych, sprawozdawczości obowiązkowej oraz projekcjach finansowych. Analiza prowadzona jest dla banku indywidualnie i w ramach porównań do grupy rówieśniczej²³, gdzie pod uwagę bierze się w szczególności wyniki finansowe i główne czynniki wpływające na te wyniki w banku oraz w grupie rówieśniczej.

Ilościowa analiza modelu biznesowego banku ma na celu zbadanie zarówno rentowności bieżącego modelu biznesowego banku jak i zdolności do generowania zakładanych przez bank wyników w ciągu 12 miesięcy po dacie BION, mając na względzie:

- kluczowe czynniki i zależności decydujące o skutecznej realizacji planów,
- zdolność strukturalną banku do stabilnego funkcjonowania i generowania zysku,
- otoczenie biznesowe.

W ramach analizy ilościowej modelu biznesowego uwzględniane są również wnioski/ spostrzeżenia z bieżącego nadzoru analitycznego nad bankiem wynikające m.in. z przeglądu realizacji planów finansowych banku przekazywanych do nadzoru, relacji w ramach grupy kapitałowej czy planowanych zmian o charakterze strategicznym dla banku.

II.3.2.5 Wytyczne do oceny modelu biznesowego banku

Wytyczne do oceny modelu biznesowego banku w zakresie dotyczącym:

- analizy jakościowej – znajdują się w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION w części A,
- analizy ilościowej – znajdują się w Załączniku 2 do niniejszej Metodyki BION w części A.

Poziom oceny BION nadanej w wyniku analizy modelu biznesowego banku nie jest wyrazem preferencji nadzorczych dla danego modelu biznesowego.

II.3.3 Ryzyko kredytowe

Definicje

Ryzyko kredytowe – ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.

Ryzyko koncentracji kredytowej – zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.

---

²³ Nie dotyczy banków o ograniczonej skali działalności oraz banków wyłączonych z uwzględniania w grupach rówieśniczych

Ryzyko zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców – specyficzne ryzyko koncentracji wynikające z potencjalnej możliwości poniesienia przez instytucję znacznych strat kredytowych w wyniku koncentracji ekspozycji wobec grupy kredytobiorców charakteryzujących się podobnym zachowaniem pod względem niewykonania zobowiązań, a także związane z potencjalną możliwością wystąpienia zdarzenia (np. naturalnego lub społecznego/politycznego) o charakterze ogólnokrajowym skutkującego niewypełnieniem zobowiązań przez dużą grupę dłużników.

Ryzyko kredytowe kontrahenta – ("CCR") oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów pieniężnych związanych z tą transakcją.

Ryzyko rozliczenia/dostawy – jest to ryzyko tego, że instrumenty dłużne, instrumenty kapitałowe, waluty obce i towary (z wyjątkiem transakcji odkupu i transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów) pozostaną nierozliczone po ustalonych datach rozliczenia/dostawy.

Ryzyko kredytowania w walutach obcych – rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie dla wyników i kapitałów banku związane z kredytami w walutach obcych udzielanymi kredytobiorcom niezabezpieczonym.

Ryzyko kredytowania opartego na zmiennej stopie procentowej - rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie dla wyników i kapitałów banku związane ze spadkiem zdolności do spłaty kredytów na skutek wzrostu stóp procentowych w przypadku klientów posiadających zobowiązania o zmiennym oprocentowaniu.

Kredytobiorcy niezabezpieczeni – należy rozumieć kredytobiorców detalicznych z segmentu gospodarstw domowych, którzy narażeni są na niedopasowanie walutowe pomiędzy walutą ekspozycji i walutą pozostających w dyspozycji kredytobiorców aktywów stanowiących zabezpieczenie kredytu lub walutą w jakiej kredytobiorcy uzyskują większość swoich dochodów.

Przy badaniu obszaru ryzyka kredytowego ocenie podlega narażenie banku na potencjalną stratę finansową wynikającą z niewykonania przez kredytobiorcę zaciągniętego zobowiązania lub jego części w określonych w umowie terminach.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej obszaru ryzyka kredytowego nadzór ocenia/bierze pod uwagę czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

II.3.3.1 Jakość zarządzania ryzykiem kredytowym

Mając na uwadze najlepsze praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym, w procesie badania i oceny nadzorczej ryzyka kredytowego przyjęto, że ocena jakości zarządzania ryzykiem kredytowym opiera się na ustaleniach nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu, odnoszących do obszarów zgrupowanych w poniżej wskazanych głównych blokach tematycznych.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
I.	Ryzyko kredytowe
1.	Strategia/polityka
1.1.	Strategia/polityka zarządzania ryzykiem
1.2.	Regulacje wewnętrzne w obszarze zarządzania ryzykiem kredytowym
2.	Warunki realizacji
2.1.	Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym
2.2.	Identyfikacja oraz pomiar ryzyka kredytowego
2.3.	System limitów ostrożnościowych ograniczających ryzyko kredytowe
3.	System kontroli i informacji zarządczej
3.1.	System informacji zarządczej
3.2.	System kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka kredytowego
3.3.	Realizacja zaleceń/rekomendacji
4.	Finansowanie nieruchomości i kredyty zabezpieczone hipotecznie
4.1.	Finansowanie nieruchomości i kredyty zabezpieczone hipotecznie
4.2.	Walutowe kredyty hipoteczne
II.	Ryzyko koncentracji kredytowej
III.	Ryzyko rozliczenia/dostawy

Dodatkowo ocenie podlegać będzie realizacja pkt 31 *Wytycznych EBA dot. zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi (EBA/GL/2018/06)*, tj. obowiązku zgłoszenia organowi nadzoru wyniku kompleksowej samooceny wewnętrznych możliwości zarządzania ekspozycjami nieobsługiwanymi (NPE). Bank zobowiązany jest bowiem, przekazywać przeprowadzaną corocznie kompleksową samoocenę w formie wyczerpującego raportu/podsumowania z dokonanej samooceny w możliwie jak najszybszym terminie po jej dokonaniu.

II.3.3.2 Ryzyko kredytowania w walutach obcych

Ryzyko kredytowania w walutach obcych podlega badaniu i ocenie nadzorczej w ujęciu standardowym i rozszerzonym.

W nawiązaniu do komunikatu Komisji Nadzoru Finansowego z 252 posiedzenia Komisji Nadzoru Finansowego, które odbyło się w dniu 24 marca 2015 roku – rozszerzona analiza tego zagadnienia przeprowadzana jest w odniesieniu do banków, które osiągają następujące progi istotności:

- a) kredyty walutowe udzielane kredytobiorcom niezabezpieczonym²⁴ stanowią co najmniej 10% całego portfela kredytów banku dla sektora niefinansowego²⁵ oraz
- b) portfel kredytów dla sektora niefinansowego stanowi co najmniej 25% sumy aktywów banku.

²⁴ kredytobiorcy detaliczni z segmentu gospodarstw domowych, którzy narażeni są na niedopasowanie walutowe pomiędzy walutą ekspozycji i walutą pozostających w dyspozycji kredytobiorców aktywów stanowiących zabezpieczenie kredytu lub walutą w jakiej kredytobiorcy uzyskują większość swoich dochodów

²⁵ relacja wartości bilansowej brutto (przed wszelkimi korektami tej wartości) walutowych kredytów i pożyczek udzielonych kredytobiorcom niezabezpieczonym do wartości bilansowej brutto całego portfela kredytów dla sektora niefinansowego (przed wszelkimi korektami tej wartości). W przypadku, gdy bank tworzy rezerwy na potencjalne ugody (w przypadku których bank powiadomił klientów, że będzie przystępować do postępowań przed sądem polubownym w celu przedstawienia dłużnikom propozycji zmiany warunków umowy kredytu, skutkującej uniezależnieniem wysokości raty kapitałowej lub odsetkowej od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiąganymi przez dłużnika) z kredytobiorcami posiadającymi kredyty hipoteczne w walutach wymiennalnych, znajdujące się w bilansie banku na dzień analizy, wartość tych rezerw pomniejsza wartość bilansową brutto kredytów

Ustawa Prawo bankowe dopuszcza nałożenie na bank przez Komisję Nadzoru Finansowego dodatkowego wymogu kapitałowego. Wykonując postanowienia *ustawy Prawo bankowe*, Komisja Nadzoru Finansowego od 2015 r. nakłada, w ramach Filara II, dodatkowe wymogi kapitałowe na banki osiągające progi istotności w odniesieniu do portfeli kredytów mieszkaniowych w walutach obcych udzielonych kredytobiorcom niezabezpieczonym.

Wobec banków, które osiągają w/w progi istotności stosuje się również postanowienia Uchwały Nr 14/2017 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie rekomendacji dotyczącej restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych (dalej *Uchwała KSF Nr 14/2017*). *Uchwała KSF Nr 14/2017* rekomenduje m.in. przypisanie odpowiednich poziomów narzutów kapitałowych do rodzajów ryzyka związanych z portfelem walutowych kredytów mieszkaniowych takich jak: ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe i ryzyko zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców. W uzasadnieniu do *Uchwały KSF Nr 14/2017* wskazuje się, że działania nadzorcze powinny prowadzić do zapewnienia odpowiedniej odporności banków na wszystkie rodzaje ryzyka związane z kredytami walutowymi. W szczególności, powinny one uwzględniać ryzyko prawne oceniane w ramach ryzyka operacyjnego.

Banki nie osiągające wskazanych powyżej progów istotności, które w strukturze aktywów posiadają portfel kredytów walutowych objęte są standardowym zakresem badania i oceny nadzorczej ryzyka kredytowania w walutach obcych, a także innych rodzajów ryzyka odnoszących się do zagadnienia kredytowania w walutach obcych, zgodnie z niniejszą Metodą BION.

W przypadku wszystkich banków spółdzielczych, ryzyko kredytowania w walutach obcych badane jest w ujęciu standardowym.

II.3.3.3 Wytyczne do oceny ryzyka kredytowego

Wytyczne do oceny jakości zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji kredytowej oraz ryzykiem rozliczenia/dostawy znajdują się w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION w części B.

Wytyczne do oceny poziomu ryzyka kredytowego, ryzyka koncentracji kredytowej oraz ryzyka rozliczenia/dostawy znajdują się w Załączniku 2 do niniejszej Metodyki BION w części B.

II.3.4 Ryzyko rynkowe, w tym ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Definicje

Ryzyko rynkowe - ryzyko strat wynikających ze zmian cen rynkowych, w tym zmian kursów walutowych lub zmian cen towarów.

W obszarze ryzyka rynkowego można wyróżnić m.in. poniższe podkategorie ryzyka uwzględniane w przypadku badania portfela handlowego²⁶:

---

²⁶ Zgodnie z definicją zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 86 *Rozporządzenia CRR* portfel handlowy oznacza wszystkie pozycje w instrumentach finansowych i w towarach, które to pozycje instytucja przeznacza do obrotu albo do celów zabezpieczenia pozycji przeznaczonych do obrotu zgodnie z art. 104.

Ryzyko pozycji – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany cen instrumentów finansowych. Ten rodzaj ryzyka rynkowego obejmuje swoim zakresem ryzyko ogólne i szczególne pozycji w instrumentach dłużnych (ryzyko stóp procentowych) i instrumentach kapitałowych (ryzyko cen instrumentów kapitałowych), przy czym pozycje sekurytyzacyjne w portfelu handlowym traktowane są jako instrumenty dłużne²⁷.

Ryzyko szczególne pozycji w instrumentach finansowych - obejmuje ryzyko zmiany ceny danego instrumentu w następstwie czynników związanych z jego emitentem lub – w przypadku instrumentu pochodnego – czynników związanych z emitentem instrumentu bazowego – ryzyko to można traktować jako ryzyko kredytowe w portfelu handlowym.

Ryzyko ogólne pozycji w instrumentach finansowych - obejmuje ryzyko zmiany ceny danego instrumentu w następstwie zmiany wysokości stóp procentowych niezwiązanego z żadnymi konkretnymi atrybutami poszczególnych papierów wartościowych²⁸ – ryzyko to można traktować jako ryzyko ogólne stopy procentowej w portfelu handlowym.

W obszarze ryzyka rynkowego można wyróżnić podkategorie ryzyka uwzględniane zarówno w przypadku badania portfela handlowego jak i portfela bankowego:

Ryzyko walutowe – ryzyko strat wynikających ze zmian kursów walutowych.

Ryzyko cen towarów – ryzyko strat wynikających ze zmian cen towarów.

Ryzyko korekty wyceny kredytowej (ryzyko CVA – ang. Credit Valuation Adjustment) – jest to ryzyko dotyczące korekty wyceny portfela transakcji z kontrahentem w związku ze zmianą ryzyka kredytowego tego kontrahenta²⁹. Korekta ta odzwierciedla bieżącą wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta wobec banku, ale nie odzwierciedla bieżącej wartości rynkowej ryzyka kredytowego banku wobec kontrahenta³⁰.

Zgodnie z Wytycznymi EBA/GL/2022/14 z dnia 20 października 2022 r. wydanymi na podstawie art. 84 ust. 6 dyrektywy 2013/36/UE określającymi kryteria identyfikacji i oceny ryzyka wynikającego z potencjalnych zmian stóp procentowych oraz zarządzania tym ryzykiem i jego ograniczania, a także oceny i monitorowania ryzyka spreadu kredytowego wynikającego z działalności w ramach portfela bankowego instytucji (dalej Wytyczne EBA ws. IRRBB i CSRBB) oceniając ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym (IRRBB) oraz ryzyko spreadu kredytowego (CSRBB), stosuje się definicję IRRBB oraz źródła ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym jak niżej:

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym (IRRBB) – obecne i przyszłe ryzyko negatywnego wpływu na wartość ekonomiczną kapitału własnego instytucji lub na wynik odsetkowy netto instytucji, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach zmian wartości rynkowej, które wynikają z niekorzystnych zmian stóp procentowych wpływających na instrumenty wrażliwe na stopy procentowe, w tym, w związku z ryzykiem niedopasowania, ryzykiem bazowym oraz ryzykiem opcji, których charakterystykę opisują m.in. Wytyczne EBA ws. IRRBB i CSRBB.

---

²⁷ Zgodnie z art. 326 Rozporządzenia CRR.

²⁸ Przywołane definicje ryzyka ogólnego i ryzyka szczególnego instrumentów finansowych na podstawie art. 362 *Rozporządzenia CRR*.

²⁹ Korekta CVA związana jest ze zmiennością *spreadu* za ryzyko kredytowe kontrahenta transakcji. W wymogu kapitałowym z tytułu ryzyka CVA kalkulujemy ryzyko zmiany takiego *spreadu*.

³⁰ Zgodnie z art. 381 *Rozporządzenia CRR*.

Ryzyko spreadu kredytowego wynikające z działalności w ramach portfela bankowego (CSRBB) - ryzyko wynikające ze zmian wyceny rynkowej ryzyka kredytowego, płynności i potencjalnie innych cech instrumentów obciążonych ryzykiem kredytowym, które nie zostały uwzględnione w istniejących ramach ostrożnościowych. CSRBB obejmuje ryzyko zmieniającego się spreadu instrumentu przy założeniu tego samego poziomu zdolności kredytowej.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej obszaru ryzyka rynkowego nadzór ocenia/bierze pod uwagę czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

II.3.4.1 Jakość zarządzania ryzykiem rynkowym w tym ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym.

Mając na uwadze najlepsze praktyki zarządzania ryzykiem rynkowym, w procesie badania i oceny nadzorczej ryzyka rynkowego przyjęto, że ocena jakości zarządzania tym ryzykiem opiera się na ustaleniach nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu, odnoszących do ryzyka stopy procentowej, w tym w szczególności ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym oraz ryzyka operacji walutowych, tj. ryzyka walutowego, jak również ryzyka płynności, kredytowego i operacyjnego powiązanego z przeprowadzaniem, potwierdzaniem, księgowaniem i rozliczaniem transakcji związanych z wymianą walut.

Ponadto, mając na uwadze postanowienia § 5 *RMRiF* ws. *BION* w ramach badania i oceny nadzorczej na bazie informacji ilościowych przekazanych przez bank, nadzór w ramach *BION* dokonuje oceny, czy wycena pozycji portfela handlowego zgodnie z art. 105 *Rozporządzenia CRR* umożliwi bankowi w warunkach rynkowych sprzedaż lub zabezpieczenie w krótkim terminie swoich pozycji bez ponoszenia znaczących strat.

W przypadku, gdy działalność banku zaliczana do portfela handlowego prowadzona jest na małą skalę (w rozumieniu art. 94 *Rozporządzenia CRR*), przy ocenie poziomu ryzyka i jakości zarządzania ryzykiem rynkowym można pominąć proces zarządzania ryzykiem związanym z zaangażowaniem banku w instrumenty pochodne³¹.

W odniesieniu do:

- a) *ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym (IRRBB)* - wszystkie banki powinny uznawać IRRBB za ryzyko istotne, podlegające ocenie w sposób wyłączny, jednoznaczny i kompleksowy w swoich procesach zarządzania ryzykiem i procesach wewnętrznej oceny kapitałowej, określić swoje ekspozycje na IRRBB, zapewniając ich odpowiednie pomiary, monitorowanie i kontrolowanie. W ramach zarządzania ryzykiem – wynikającym z ich ekspozycji na IRRBB – powinny ograniczyć ryzyko, które wpływa bezpośrednio na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), jak i na miary wyniku odsetkowego netto (NII),
- b) *ryzyka spreadu kredytowego wynikającego z działalności w ramach portfela bankowego (CSRBB)* – banki obowiązane są identyfikować swoje ekspozycje na ryzyko spreadu kredytowego (CSRBB) i zapewnić ich odpowiednią ocenę, monitorowanie oraz kontrolę,

---

³¹ Organizację zarządzania ryzykiem, identyfikację oraz pomiar ryzyka, system limitów ostrożnościowych związanych z instrumentami pochodnymi należy opisać w odpowiednich blokach pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego.

zarówno w ramach miar wartości ekonomicznej kapitału (EVE), jak i miar wyniku odsetkowego netto (NII), z uwzględnieniem zmian wartości rynkowej m.in. zgodnie z wymogami wynikającymi z aktualnych Wytycznych EBA ws. IRRBB i CSRBB.

Wymogi informowania UKNF o zmianie wartości ekonomicznej kapitału (EVE) i/lub wyniku odsetkowego netto (NII) wypełniane są przez banki odpowiednio w ramach przekazywania organowi nadzoru:

- cyklicznego badania pozasprawozdawczego z zakresu IRRBB (nie dotyczy banków spółdzielczych oraz banków zrzeszających),
- informacji o przekroczeniach nadzorczych progów, ustalonych dla nadzorczych testów wartości odstających dotyczących wartości ekonomicznej kapitału własnego (EVE) oraz wyniku odsetkowego netto (NII)³².

Zakres badania i oceny nadzorczej ryzyka rynkowego obejmuje obszary zgrupowane w poniżej wskazanych głównych blokach tematycznych.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
I.	Ryzyko rynkowe
1.	Strategia/polityka
1.1	Strategia/Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym
1.2	Regulacje wewnętrzne w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym
2.	Warunki realizacji w zakresie pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego*
2.1	Organizacja zarządzania w zakresie pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego - struktura organizacyjna, uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem, nadzór kierownictwa
2.2	Identyfikacja oraz pomiar w zakresie pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego
2.3	System limitów ostrożnościowych ograniczających i monitoring w zakresie pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego
2.4	Zagadnienia związane z instrumentami pochodnymi
3.	System kontroli i informacji zarządczej
3.1	System informacji zarządczej w zakresie ryzyka rynkowego
3.2	System kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka rynkowego
3.3	Realizacja zaleceń/rekomendacji
4.	Spełnianie wymogów MiFID II i EMIR oraz innych mających na celu ochronę klienta
4.1	MiFID II
4.2	EMIR
4.3	PRIIP's oraz nadużycia rynkowe
II.	Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym
1.1	Organizacja zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym - struktura organizacyjna, uczestnicy procesu zarządzania
1.2	Identyfikacja oraz pomiar ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym
1.3	System limitów ostrożnościowych ograniczających ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym i monitoring ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym

*dotyczy: ryzyka pozycji (w tym ryzyka szczególnego i ryzyka ogólnego pozycji w instrumentach finansowych), ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów i ryzyka CVA

³² Zgodnie z Pismem KNF z dn. 16.10.2023 r. (znak: DBS-DBSZ5.7111.76.2023.ŁB) oraz Pismem KNF z dn. 10.11.2023 r. (znak: DBS-DBSZ5.7111.76.2023.ŁB).

II.3.4.2 Wytyczne do oceny ryzyka rynkowego, w tym ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym

Wytyczne do oceny jakości zarządzania ryzykiem rynkowym, w tym ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym zamieszczono w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION odpowiednio w części C oraz D.

Wytyczne do oceny poziomu ryzyka rynkowego, w tym ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym znajdują się w Załączniku 2 do niniejszej Metodyki BION w części C oraz D.

II.3.5 Ryzyko operacyjne, ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ML/TF) i ICT

Ocena nadzorcza charakteru i zakresu ryzyka operacyjnego, na jakie narażony jest lub może być narażony bank poprzedzona jest w szczególności: całościową analizą jego modelu biznesowego, kultury ryzyka oraz otoczenia w którym bank działała.

W analizie wykorzystuje się wiedzę wynikającą m.in. z oceny pozostałych obszarów BION:

- 1) otoczenie biznesowe i operacyjne banku, wykorzystywane kanały dystrybucji,
- 2) udział wymogów kapitałowych na ryzyko operacyjne w łącznym wymogu z tytułu wszystkich ryzyk oraz udział kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne w łącznym kapitale wewnętrznym wraz z dynamiką oraz kierunkiem zmian,
- 3) poziom i dynamikę strat z tytułu materializacji ryzyka operacyjnego na tle zmian w przychodach brutto i aktywach (na poziomie zagregowanym oraz istotnych podmiotów/ linii biznesowych),
- 4) wydarzenia korporacyjne w banku (tj.: fuzje, przejęcia, restrukturyzacje) i ich wpływ na zmianę profilu ryzyka operacyjnego z uwzględnieniem perspektywy czasowej (w związku z niepełnym dostosowaniem systemów, procesów, procedur i polityk zarządzania ryzykiem),
- 5) zmiany istotnych elementów systemów lub procesów IT mogących wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego (np. niedostateczne przetestowanie nowego lub zmienionego systemu IT lub niewystarczające przeszkolenie pracowników),
- 6) częstotliwość (w ciągu ostatniego roku) przypadków łamania prawa oraz norm wewnętrznych stwierdzonych przez: audytorów zewnętrznych, organy nadzoru, audyt wewnętrzny, jednostkę odpowiedzialną za weryfikację anonimowych zgłoszeń,
- 7) napięte plany biznesowe oraz agresywne systemy motywacyjne i wynagrodzeń, co może zwiększać ryzyko nieprzestrzegania przepisów, błędu ludzkiego i nadużyć ze strony pracowników,
- 8) złożoność produktów, procesów, procedur i systemów informatycznych, jako czynnik zwiększający ryzyko incydentów, błędów, opóźnień, naruszeń, skarg, reklamacji, pozwów,
- 9) skala outsourcingu, w tym rozwiązania w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym związanym z działalnością zleconą.

Aspekty brane pod uwagę przy ocenie ryzyka operacyjnego obejmują: ryzyko postępowania (conduct risk) i ryzyko modeli. Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ML/TF) od 2024 r. stanowi odrębnie oceniane ryzyko w ramach obszaru ryzyka operacyjnego.

Definicje

Ryzyko operacyjne – to możliwość wystąpienia straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne.

Ryzyko prowadzenia działalności (postępowania – ang. conduct risk)– rzeczywiste lub potencjalne ryzyko strat, jakie może ponieść dana instytucja w wyniku umyślnego uchybienia lub zaniedbania, w tym niewłaściwego świadczenia usług finansowych.

Ryzyko prawne – ryzyko poniesienia strat na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich niestabilności, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami.

Ryzyko modelu – oznacza potencjalną stratę, jaką może ponieść instytucja, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli (art. 3 ust. 1 pkt 11 *Dyrektywy CRD*).

Ryzyko modeli w praktyce objawia się poprzez występowanie rozbieżności pomiędzy oszacowaniem zaraportowanym przez dany model a wielkością rzeczywistą. Można wyróżnić cztery zasadnicze źródła tych rozbieżności:

- a) immanentne ograniczenia modeli,
- b) ryzyko danych,
- c) ryzyko założeń modeli,
- d) ryzyko administrowania modelami.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej obszaru ryzyka operacyjnego nadzór ocenia/bierze pod uwagę czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

II.3.5.1 Jakość zarządzania ryzykiem operacyjnym

Mając na uwadze najlepsze praktyki zarządzania ryzykiem operacyjnym, w procesie badania i oceny nadzorczej ryzyka operacyjnego przyjęto, że ocena jakości zarządzania ryzykiem operacyjnym opiera się na ustaleniach nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu, odnoszących do obszarów zgrupowanych w poniżej wskazanych głównych blokach tematycznych.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
I.	Ryzyko operacyjne
1.	Strategia/polityka
1.1	Strategia/polityka zarządzania
1.2	Regulacje wewnętrzne w zakresie ryzyka operacyjnego
2.	Warunki realizacji
2.1	Organizacja zarządzania ryzykiem operacyjnym - struktura organizacyjna, uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem, nadzór kierownictwa
2.2	Identyfikacja i pomiar/szacowanie ryzyka operacyjnego
2.3	System limitów ostrożnościowych ograniczających ryzyko i monitoring ryzyka operacyjnego

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
2.4	System zarządzania ciągłością działania
3.	System kontroli i informacji zarządczej
3.1	System informacji zarządczej
3.2	System kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego
3.3	Realizacja zaleceń/rekomendacji
4.	Ryzyko modeli
5.	Conduct risk

W ocenie jakości zarządzania ryzykiem operacyjnym nadzór uwzględnia w szczególności następujące aspekty:

- a) prawidłowość zdefiniowania (w kontekście charakteru/ profilu banku, obszarów jego działalności, procesów i systemów) i sformalizowania strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym i apetytu na to ryzyko, w tym ich monitorowania i raportowania wyników monitoringu,
- b) przyjęte ramy organizacyjne zarządzania ryzykiem – podział obowiązków, system kontroli i monitorowania przedmiotowego ryzyka,
- c) sformalizowanie polityk i procedur w zakresie identyfikacji, zarządzania, pomiaru i kontroli ryzyka – odpowiedzialność za ich opracowanie, zatwierdzenie, wdrożenie oraz upowszechnienie w banku,
- d) ustanowienie kompleksowych planów awaryjnych/ planów ciągłości działania (obejmujących co najmniej kluczowe i ważne funkcje) oraz efektywność procesu planowania zarządzania ciągłością działania,
- e) ramy kontroli wewnętrznej i przyjęte mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające ryzyko operacyjne, w tym działania komórek ds. kontroli i audytu wewnętrznego.

II.3.5.2 Ryzyko modeli

W procesie oceny ryzyka modeli nadzór uwzględnia:

- 1) udział w całkowitej liczbie, modeli które:
  - a) zostały uznane przez bank za istotne,
  - b) podlegały walidacji przez niezależną komórkę w ciągu 12 miesięcy poprzedzających datę BION (ze szczególnym wyróżnieniem modeli istotnych) (alternatywnie – w całkowitej liczbie modeli istotnych, przy analizie tychże),
  - c) podlegały ocenie jakości danych,
  - d) objęto testami wdrożeniowymi,
  - e) posiadają pełną dokumentację (w tym dziennik modelu) zgodnie z zasadami opisanymi w Rekomendacji W,
- 2) adekwatność zasobów ludzkich w kontekście możliwości operacyjnych terminowego przeprowadzenia walidacji/przeglądów/monitorowania modeli w ciągu roku kalendarzowego,
- 3) zasady i częstotliwość przeprowadzania oceny istotności modelu,
- 4) zakres wykorzystywania modeli sztucznej inteligencji oraz zakres i częstotliwość walidacji tych modeli,
- 5) stopień terminowej realizacji rekomendacji, zaleceń wydanych przez audyt wewnętrzny, służby walidacyjne, audyt zewnętrzny, organy nadzoru i kontroli, dotyczących modeli,
- 6) poziom świadomości instytucji w zakresie niedoskonałości stosowanych modeli pomimo zastosowania mechanizmów kontrolnych i wynikających z nich działań następczych oraz konieczności ich rozwoju,

- 7) zakres oraz kontrolę jakości usług świadczonych przez dostawców zewnętrznych,
- 8) poziom tolerancji na ryzyko modeli akceptowany przez bank,
- 9) stopień uwzględniania przy ocenie modeli backtestingu, stress testingu oraz analizy wrażliwości, w tym odporności na błędy.

II.3.5.3 Ryzyko postępowania (conduct risk)

W analizie i ocenie ryzyka postępowania uwzględniając zasadę proporcjonalności³³ ocenie podlega m.in.:

- 1) możliwy misselling produktów (uwzględniając m.in. liczbę skarg/zgłoszeń od klientów/konsumentów);
- 2) zidentyfikowane przypadki konfliktu interesów (zgłoszone przez pracowników do służb compliance, wykryte przez compliance/inną jednostkę, skargi klientów);
- 3) nieprawidłowości w procesie obsługi skarg i reklamacji przez instytucję;
- 4) liczbę/ wysokość/ obszar kar nałożonych przez organy nadzoru i kontroli oraz wyroków sądowych związanych z tematyką compliance,
- 5) zgodność prowadzonej przez bank działalności z Wytycznymi EBA dot. zasad nadzoru nad produktami i ustaleń zarządczych dla produktów bankowości detalicznej (EBA/GL/2015/18).

II.3.5.4 Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ryzyko ML/TF)

Nowelizacją *Dyrektywy CRD* (art. 97 ust. 6) obszar prania pieniędzy i finansowania terroryzmu objęto uwagą nadzoru ostrożnościowego w ramach przeglądu i oceny nadzorczej, co transponowane zostało do zapisów art. 133a ust. 6a *ustawy Prawo bankowe*. Zgodnie z Wytycznymi SREP, identyfikacja ryzyka ML/TF odbywa się w ramach badania modelu biznesowego banku jak również obszarów ryzyka operacyjnego, kredytowego, płynności i finansowania oraz zarządzania bankiem. Ocena BION AML nadawana jest w wyniku czynności kontrolnych oraz działań analitycznych, w tym na podstawie badania ankietowego.

Definicje

Pranie pieniędzy – rozumie się przez to czyn określony w art. 299 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

Finansowanie terroryzmu – rozumie się przez to czyn określony w art. 165a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ryzyko ML/TF) – jest to ryzyko wykorzystania działalności banku do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej obszaru AML/CFT nadzór – uwzględniając m.in. Wytyczne EBA w sprawie charakterystyki podejścia opartego na analizie ryzyka do nadzoru AML/CFT (EBA/GL/2021/16 z dnia 16 grudnia 2021 r.) – ocenia czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

---

³³ wyższa szczegółowość analizy w przypadku banków z kategorii I i II w porównaniu do banków z kategorii III

Poziom oceny zależy od ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności banku, z uwzględnieniem czynników ryzyka dotyczących klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług, transakcji, kanałów ich dostaw oraz od wyniku badania procesów i wypełnienia obowiązków w poniższych obszarach:

- 1) oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, odnoszącej się do działalności banków,
- 2) organizacji procesu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (AML/CFT),
- 3) procedur wewnętrznych,
- 4) oceny ryzyka klienta i stosowania środków bezpieczeństwa finansowego na podstawie przyznanej kategorii ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu (ML/TF),
- 5) analizy transakcji,
- 6) przekazywania informacji Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej (GIIF),
- 7) informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych,
- 8) wstrzymania transakcji, blokady rachunku oraz zamrożenia wartości majątkowych,
- 9) realizacji obowiązku szkoleniowego w zakresie AML/CFT,
- 10) systemu kontroli wewnętrznej w obszarze AML/CFT,
- 11) stosowania środków ograniczających (sankcje).

II.3.5.5 Ryzyko ICT

Definicje

Ryzyko ICT – Ryzyko strat wynikające z naruszenia poufności, naruszenia integralności systemów i danych, nieodpowiedniości lub niedostępności systemów i danych, lub też niezdolności do zmiany technologii informacyjnej w rozsądnym czasie i przy uwzględnieniu rozsądnych kosztów w przypadku zmiany wymogów w zakresie otoczenia lub prowadzenia działalności gospodarczej (tj. elastyczność). Obejmuje to ryzyko związane z bezpieczeństwem ICT wynikające z nieodpowiednich lub niepomyślnie zrealizowanych procesów wewnętrznych lub zdarzeń zewnętrznych, w tym cyberataków lub nieodpowiedniego zabezpieczenia fizycznego.

Systemy IT – aplikacja komputerowa lub zbiór powiązanych aplikacji komputerowych, którego celem jest przetwarzanie danych.

Systemy ICT - Ustanowienie ICT jako części mechanizmu lub sieci połączonej wspierającej operacje instytucji finansowej.

Usługi ICT – usługi świadczone przez systemy ICT na rzecz jednego lub kilku użytkowników wewnętrznych lub zewnętrznych, polegające w szczególności na wprowadzaniu danych, przechowywaniu danych, przetwarzaniu danych oraz usługach sprawozdawczości, jak również monitorowanie oraz usługi wspierania biznesu i procesów decyzyjnych.

Ekspozycja banku na ryzyko ICT wynika z niżej wymienionych podkategorii ryzyka:

- a) **Ryzyka związanego z zarządzaniem obszarami IT i bezpieczeństwa IT oraz planowaniem strategicznym** – zagrożenia zapewnienia właściwego wsparcia funkcjonowania banku przez środowisko teleinformatyczne, odpowiedniego zarządzania

ryzykiem dotyczącym bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego banku, właściwego wsparcia dla działalności banku przez jej środowisko teleinformatyczne;

- b) **Ryzyka związanego z dostępnością i ciągłością IT** – zagrożenia negatywnego wpływu na wyniki oraz dostępność systemów i danych IT, w tym niezdolność do terminowego przywrócenia usług instytucji ze względu na awarię elementów sprzętu lub oprogramowania IT, braki w zarządzaniu systemem IT;
- c) **Ryzyka związanego z bezpieczeństwem IT** – zagrożenia nieodpowiedniego zarządzania ryzykiem bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego banku, w tym nieupoważniony dostęp do systemów i danych IT z wewnątrz instytucji lub spoza instytucji (np. cyberataki);
- d) **Ryzyka związanego ze zmianą ICT** – zagrożenia wynikające z niezdolności instytucji do zarządzania zmianami systemu IT w terminowy i kontrolowany sposób, w szczególności w przypadku szeroko zakrojonych i kompleksowych programów zmiany;
- e) **Ryzyka związanego z integralnością danych ICT** – zagrożenia, że dane zgromadzone i przetwarzane przez systemy IT są niekompletne, niedokładne lub niespójne w różnych systemach IT, na przykład w wyniku niedostatecznych kontroli podczas różnych etapów cyklu życia danych IT (tj. projektowania architektury danych, tworzenia modelu danych lub słowników danych, sprawdzania wprowadzonych danych, kontroli ekstrakcji, przesyłania i przetwarzania danych włącznie z wydanymi danymi wyjściowymi) lub braku takich kontroli, zakłócania zdolności instytucji do świadczenia usług i wytwarzania informacji na temat zarządzania danymi w prawidłowy i terminowy sposób;
- f) **Ryzyka związanego z outsourcingiem ICT** – zagrożenia bezpieczeństwa danych, bezpieczeństwa i poprawności działania środowiska teleinformatycznego wynikające z faktu świadczenia usług ICT przez podmioty zewnętrzne.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej ryzyka systemów teleinformatycznych i bankowości elektronicznej nadzór ocenia/bierze pod uwagę czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

II.3.5.5.1 Jakość zarządzania ryzykiem ICT

Mając na uwadze najlepsze praktyki, w procesie badania i oceny nadzorczej ryzyka systemów teleinformatycznych i bankowości elektronicznej przyjęto, że ocena jakości zarządzania tym ryzykiem opiera się na ustaleniach nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu dotyczących bloków tematycznych wymienionych w poniższej tabeli.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
1.1	Zarządzanie obszarami IT i bezpieczeństwa, strategia IT
1.2	Ciągłość i dostępność środowiska teleinformatycznego
1.3	Bezpieczeństwo środowiska teleinformatycznego

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
1.4	Zarządzanie zmianami środowiska teleinformatycznego
1.5	Zarządzanie architekturą i jakością danych
1.6	Outsourcing usług ICT
1.7	Bankowość elektroniczna
1.8	Transformacja cyfrowa, cyfryzacja usług bankowych oraz współpraca z Fintech

Badanie nadzorcze obszaru ryzyka ICT uwzględnia informacje na temat ekspozycji instytucji na ryzyko ICT, stwierdzone poważne niedociągnięcia lub słabości w organizacji ICT i mechanizmach kontrolnych obejmujących cały bank. W szczególności:

- a) potencjalny wpływ znacznych zakłóceń systemów ICT banku na system finansowy, zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym,
- b) narażenie banku na ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa ICT lub ryzyko związane z dostępnością i ciągłością ICT w wyniku zależności internetowych, wysoki poziom przyjętych innowacyjnych rozwiązań ICT lub innych biznesowych kanałów dystrybucji, które mogą uczynić bank jako cel cyberataków,
- c) narażenie banku na ryzyko związane z bezpieczeństwem ICT, ryzyko związane z dostępnością i ciągłością ICT, ryzyko związane z jakością i integralnością danych ICT lub ryzyko związane ze zmianą ICT ze względu na kompleksowość (np. w wyniku fuzji lub przejęć) lub przestarzałość systemów ICT,
- d) wprowadzanie istotnych zmiany do systemów ICT lub komórki ICT banku (np. w wyniku fuzji, przejęć, zbycia lub przemieszczenia swoich kluczowych systemów ICT),
- e) korzystanie przez bank z outsourcingu usług ICT lub systemów ICT w ramach grupy lub poza nią, przez co bank może być narażony na istotne ryzyko związane z outsourcingiem ICT, w tym korzystanie z rozwiązań chmurowych,
- f) stosowanie przez bank agresywnych działań mających na celu ograniczenie kosztów ICT, skutkujących ograniczeniem koniecznych inwestycji w ICT, zasobów i wiedzy fachowej w dziedzinie informatyki, brak szkoleń podnoszących świadomości pracowników o ryzyku ICT,
- g) lokalizacja ważnych operacji/centrów danych ICT (np. regiony, kraje) w aspekcie narażenia banku na klęski żywiołowe (np. powodzie), niestabilność polityczną lub konflikty pracownicze i niepokoje społeczne, które mogą prowadzić do istotnego wzrostu ryzyka związanego z dostępnością i ciągłością ICT oraz ryzyka związanego z bezpieczeństwem ICT,
- h) poważne incydenty operacyjne, poważne incydenty związane z bezpieczeństwem³⁴ oraz oszustwa związane z wykonywanymi usługami płatniczymi, które zgłaszane są do Urzędu KNF na mocy ustawy o usługach płatniczych,
- i) poważne i krytyczne incydenty cyberbezpieczeństwa w rozumieniu ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa.

II.3.5.6 Wytyczne do oceny ryzyka operacyjnego, ML/TF oraz ryzyka ICT

Wytyczne do oceny jakości zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem ICT zamieszczono w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION odpowiednio w części E i G.

³⁴ Komunikat UKNF w sprawie obowiązku raportowania przez dostawców usług płatniczych informacji o incydentach na podstawie PSD2 z dnia 31 października 2018 r.

Wytyczne do oceny poziomu ryzyka operacyjnego i ryzyka ICT znajdują się w Załączniku 2 do niniejszej Metodyki BION w części E.

Wytyczne do oceny jakości zarządzania ryzykiem ML/TF oraz oceny poziomu tego ryzyka zamieszczono w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION w części F.

II.3.6 Ryzyko płynności i finansowania

Definicje

Płynność śróddzienna – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w ciągu dnia.

Płynność krótkoterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni.

Płynność średnioterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie od 1 do 12 miesięcy.

Płynność długoterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy.

Ryzyko płynności – zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Ryzyko płynności rynku (produktu) – zagrożenie utraty możliwości zamiany na gotówkę w wymaganym czasie określonych produktów na rynku, powodujące konieczność poniesienia strat finansowych na tych produktach.

Ryzyko płynności śróddziennej – zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w ciągu dnia.

Ryzyko finansowania – zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związanym z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Ryzyko koncentracji płynności – zagrożenie niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na uzależnienie się (brak dywersyfikacji) lub nadmierną ekspozycję wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych.

Proces oceny adekwatności zasobów płynności (ILAAP - internal liquidity adequacy assessment process) – wewnętrzny proces identyfikacji, pomiaru, zarządzania i monitorowania płynności stosowany przez bank zgodnie z art. 86 Dyrektywy CRD.

Rozporządzenie CRR w części VI dotyczącej ryzyka płynności określa wymogi wobec banków w zakresie:

- pokrycia płynności (art. 412) – tj. utrzymania aktywów płynnych, których łączna wartość pokrywa odpływy płynności pomniejszone o przyływy płynności w warunkach skrajnych, w celu zagwarantowania utrzymania przez banki odpowiednich poziomów zabezpieczeń przed utratą płynności w warunkach skrajnych, w okresie trzydziestu dni,
- stabilnego finansowania (art. 413) – tj. zapewnienia właściwego wykonywania długoterminowych pozycji aktywów i pozycji pozabilansowych za pomocą różnorodnego zestawu instrumentów finansowania, które są stabilne zarówno w warunkach normalnych, jak i skrajnych.

Wymogi te powiązane są z nadzorczymi normami płynności ograniczającymi ryzyko płynności i finansowania, tj.:

- normą płynności krótkoterminowej: LCR – Liquidity Coverage Ratio,
- normą płynności strukturalnej (długoterminowej): NSFR³⁵ – Net Stable Funding Ratio.

Zgodnie z 138b ust. 1 ustawy Prawo bankowe (art. 113 ust. 1 lit. b) *Dyrektywy CRD*), właściwe władze nadzorcze są zobowiązane do podjęcia wszelkich starań, aby wypracować wspólną decyzję ws. środków nadzorczych dotyczących nadzoru nad płynnością (wspólna decyzja płynnościowa). Obowiązujące *Rozporządzenie JRAD* wskazuje, że nadzory dla potrzeb podjęcia wspólnej decyzji płynnościowej oceniają adekwatność płynności banku (adekwatna/nieadekwatna) oraz zobligowane są do nadania w trakcie procesu przeglądu i oceny nadzorczej:

- oceny ryzyka płynności (liquidity risk),
- oceny ryzyka finansowania (financing risk),
- oceny zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania,
- oceny ogólnej za zarządzanie ryzykiem płynności.

Rozporządzenie JRAD określa, że w ramach procesu podejmowania wspólnej decyzji płynnościowej, każdy z nadzorów powinien odnieść się do kwestii, czy konieczne jest nałożenie dodatkowego wymogu w zakresie płynności.

Podczas badania obszaru ryzyka płynności w procesie BION ocenie podlega:

- poziom ryzyka płynności i ryzyka finansowania (odrębnie),
- jakość zarządzania tymi rodzajami ryzyka łącznie przy założeniu, że ryzyko finansowania jest podkategorią ryzyka płynności.

W ramach oceny jakości zarządzania ryzykiem nadzór przeprowadza okresowy przegląd ILAAP banku i określa jego prawidłowość, efektywność oraz kompleksowość. Ocenie podlega również zintegrowanie ILAAP z całokształtem praktyk zarządzania ryzykiem i zarządzania strategicznego w banku, w tym planowania płynności. Ocenę ILAAP banku prowadzi się w oparciu o odpowiedzi banku na pytania zawarte w *Formularzu samooceny*, oraz innych danych/informacjach dostępnych w UKNF w ramach bieżącego nadzoru. Wpływ na ocenę ILAAP mogą mieć również m.in.:

---

³⁵ Strukturę, kalibrację i zasady kalkulacji wskaźnika stabilnego finansowania (NSFR) określają art. 428a-428az Rozporządzenia CRR

- a) zalecenia i wytyczne zawarte w sprawozdaniach z wdrażania wskaźnika pokrycia wpływów netto (LCR)³⁶ i wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR)³⁷ wydawanych przez EUNB³⁸,
- b) ocena ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ML/TF).

W celu ustalenia, czy płynność, jaką posiada instytucja, zapewnia odpowiednie pokrycie ryzyka płynności i ryzyka finansowania, nadzór przeprowadza w ramach BION proces oceny adekwatności płynności banku, który przebiega zgodnie z poniższą sekwencją działań:

- a) nadanie oceny ogólnej za zarządzanie ryzykiem płynności³⁹,
- b) ustalenie potrzeby zastosowania środków nadzorczych w zakresie płynności,
- c) ustalenie oceny stabilności w zakresie adekwatności płynności zgodnie z zasadami wskazanymi w części II.4.3 niniejszej Metodyki BION.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej obszaru ryzyka płynności nadzór ocenia/bierze pod uwagę czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

II.3.6.1 Jakość zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania

Mając na uwadze najlepsze praktyki zarządzania płynnością, w procesie badania i oceny nadzorczej ryzyka płynności i finansowania przyjęto, że ocena jakości zarządzania ryzykiem płynności i finansowania opiera się na ustaleniach nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu, odnoszących do obszarów zgrupowanych w poniżej wskazanych głównych blokach tematycznych.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
1.	Strategia/polityka
1.1	Strategia/polityka zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania
1.2	Regulacje wewnętrzne banku w obszarze zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania
2.	Warunki realizacji
2.1	Organizacja zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania - struktura organizacyjna, uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem, nadzór kierownictwa
2.2	Identyfikacja oraz pomiar ryzyka płynności i ryzyka finansowania
2.3	System limitów ostrożnościowych i monitoring w obszarze ryzyka płynności i finansowania
2.4	Plan awaryjny utrzymania płynności
3.	Adekwatność płynności (ILAAP, nadwyżka płynności)
4.	System kontroli i informacji zarządczej

³⁶ Komunikat UKNF w sprawie raportu EBA dotyczącego monitorowania wdrożenia LCR z dnia 29 października 2020 r. oraz EBA reports on the monitoring of the LCR implementation in the EU z 12 lipca 2019 r.

³⁷ EBA Report On Net Stable Funding Requirements under Article 510 of the CRR z 15 grudnia 2015 r. i EBA Report of CRDIV-CRR Basel III monitoring exercise - December 2016

³⁸ EBA updates impact of the Basel III reforms on EU banks' capital z 10 grudnia 2020 oraz EBA Monitoring of liquidity coverage ratio and net stable funding ratio implementation in the EU z 15 czerwca 2023 r.

³⁹ Zgodnie z postanowieniami rozdziału II.4.3 Algorytm nadawania oceny BION - jest to ocena netto BION za ryzyko płynności i ryzyko finansowania.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
4.1	System informacji zarządczej
4.2	System kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyka płynności i ryzyka finansowania
4.3	Realizacja zaleceń/rekomendacji

II.3.6.2 Wytyczne do oceny ryzyka płynności i ryzyka finansowania

Wytyczne do oceny jakości zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania określają wymogi w odniesieniu do ryzyka płynności przy założeniu, że ryzyko finansowania jest podkategorią ryzyka płynności. Wytyczne te zamieszczono w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION w części H.

Wytyczne do oceny poziomu ryzyka płynności oraz ryzyka finansowania znajdują się w Załączniku 2 do niniejszej Metodyki BION w części G.

II.3.7 Obszar zarządzania kapitałowego

Definicje

Ryzyko nadmiernej dźwigni – oznacza podatność instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia nieplanowanych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogących przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Ryzyko niewypłacalności – zagrożenie wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie banku.

Przy badaniu obszaru zarządzania kapitałowego ocenie podlega poziom kapitału banku, w tym wpływ wyników nadzorczych testów warunków skrajnych oraz jakość zarządzania tym obszarem. Ocena jakości zarządzania obejmuje zarządzanie kapitałem, w tym zgodność z wymogami prawa, uchwałami KNF i dobrą praktyką bankową, a także proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) oraz sposób przeprowadzenia przez bank testów warunków skrajnych. W celu właściwego zarządzania adekwatnością kapitałową przez bank niezbędne jest prawidłowe funkcjonowanie w banku wewnętrznego procesu ICAAP, który jako element II Filaru ma na celu wzmocnienie powiązania między profilem ryzyka, zarządzaniem ryzykiem oraz posiadanym kapitałem. Szeroko rozumiany system zarządzania ryzykiem powinien zostać powiązany z zarządzaniem kapitałem i procesem jego planowania.

Należy podkreślić, że w ramach oceny zarządzania kapitałowego szczególną uwagę nadzór zwraca na proces ICAAP, w tym:

- zaangażowanie organów banku w proces zarządzania kapitałem oraz kapitałem wewnętrznym,
- zgodność polityki w zakresie kapitału i kapitału wewnętrznego ze strategią banku oraz apetytem na ryzyko,
- zadania poszczególnych komórek/funkcji lub komitetów zarządzających odpowiedzialnych za poszczególne elementy ICAAP (np. modelowanie i kwantyfikacja, audyt wewnętrzny)

i walidacja, monitorowanie i sprawozdawczość, przekazywanie spraw na wyższy poziom kompetencji itp.),

- planowanie kapitału i płynności, w tym uwzględnienie planowanych zmian w działalności banku oraz odporność pozycji kapitałowej na wystąpienie warunków skrajnych,
- dostosowanie polityki dywidendowej do strategii i apetytu na ryzyko banku w kontekście zapewnienia odpowiedniego zabezpieczenia kapitałowego,
- mechanizmy alokacji zasobu kapitału na poszczególne linie biznesowe oraz alokacji kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka oraz ich monitorowanie,
- system informacji zarządczej w zakresie adekwatności kapitałowej.

Jednocześnie, w ramach spełniania wymogów art. 133a ust. 2 ustawy Prawo bankowe, nadzór ocenia ryzyko istotne, na jakie narażony jest bank, wynikające z prowadzonej działalności, z uwzględnieniem profilu ryzyka banku. Zgodnie z art. 138 ust. 2 pkt 2 lit. b ustawy Prawo bankowe KNF może nakazać bankowi przestrzeganie dodatkowego wymogu w zakresie funduszy własnych (P2R) w przypadku stwierdzenia niedostosowania kapitału wewnętrznego do skali ryzyka występującego w działalności banku oraz istotnych nieprawidłowości w zarządzaniu ryzykiem.

W dniu 15 września 2021 r. w życie weszła ustawa z dnia 8 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1598), która jest implementacją zmian w zakresie dyrektywy BRR. Zgodnie z ww. nowelizacją, BFG wyznacza bankom poziom MREL, które banki powinny spełniać⁴⁰.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej obszaru zarządzania kapitałowego nadzór ocenia/bierze pod uwagę czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

II.3.7.1 Jakość zarządzania

Mając na uwadze najlepsze praktyki zarządzania w zakresie zarządzania kapitałowego oraz adekwatności kapitałowej, w procesie badania i oceny nadzorczej przyjęto, że ocena jakości zarządzania kapitałowego opiera się na ustaleniach nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu, odnoszących do obszarów zgrupowanych w poniżej wskazanych głównych blokach tematycznych.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
I.	Zarządzanie kapitałowe
1.	Strategia/polityka
2.	Warunki realizacji w zakresie zarządzania kapitałowego
2.1	Struktura organizacyjna – uczestnicy procesu, nadzór kierownictwa
2.2	Zarządzenie kapitałem
2.3	Kapitałowy plan awaryjny

⁴⁰ Sposób wyznaczenia wymogu MREL został określony w metodyce dostępnej na stronie BFG: <https://www.bfg.pl/metodyka-mrel/> (wraz z uzupełnieniem: <https://www.bfg.pl/metodyka-mrel-zmiana-zasad-wyznaczania-srodkresowego-wymogu-mreltrea/>)

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
2.4	Testy warunków skrajnych
2.5	System limitów ostrożnościowych w zakresie adekwatności kapitałowej
2.6	Poprawność obliczania kapitałów
2.7	Ujawnienia
2.8	Ocena zarządzania kapitałem na bazie skonsolidowanej
3.	System kontroli i informacji zarządczej
3.1	System informacji zarządczej
3.2	System kontroli wewnętrznej
3.3	Realizacja zaleceń/ rekomendacji
4.	Kapitał wewnętrzny
II.	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej
III.	Inne istotne rodzaje ryzyka (nie uwzględnione w innych częściach rozdziału II.3)

II.3.7.2 Wytyczne do oceny jakości zarządzania kapitałowego

Wytyczne do oceny obszaru jakości zarządzania kapitałowego zamieszczono w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION w części I.

Wytyczne do oceny poziomu kapitału zamieszczono w Załączniku 2 do niniejszej Metodyki BION w części G, natomiast wytyczne do oceny poziomu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej w części H.

Za jakość zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez bank za istotne, a nieuwzględnionymi w innych częściach niniejszej Metodyki BION, nadawana jest jedna ocena ekspercka, uwzględniająca wszystkie ustalenia dokonane w trakcie analizy dostępnych w tym zakresie materiałów, w tym odpowiedzi udzielonych przez bank w *Formularzu samooceny* oraz zestawieniach ilościowych i tabelarycznych.

II.3.8 Zarządzanie bankiem

Definicje

Ryzyko braku zgodności – skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych.

Ryzyko utraty reputacji – rzeczywiste lub potencjalne ryzyko, na jakie narażone są zyski, fundusze własne lub płynność instytucji w wyniku utraty reputacji przez instytucję.

Ryzyka z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej lub ładu korporacyjnego (ryzyka ESG) - oznaczają ryzyka strat wynikających z wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników środowiskowych, społecznych lub związanych z ładem korporacyjnym (tj. czynników ryzyk ESG) na kontrahentów instytucji lub na aktywa, w które instytucja inwestuje

Ryzyko z zakresu ochrony środowiska - oznacza ryzyko strat wynikających z wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników środowiskowych na kontrahentów instytucji lub aktywa, w które instytucja

inwestuje, w tym czynników związanych z procesem transformacji mającym na celu osiągnięcie następujących celów środowiskowych:

- (i) łagodzenie zmian klimatu;
- (ii) adaptacja do zmian klimatu;
- (iii) zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- (iv) przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- (v) zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola;
- (vi) ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów.

Ryzyko z zakresu ochrony środowiska obejmuje zarówno ryzyko fizyczne, jak i ryzyko przejścia zdefiniowane poniżej.

- a) **Ryzyko fizyczne**, jako część ogólnego ryzyka z zakresu ochrony środowiska, oznacza ryzyko strat wynikających z wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem fizycznych skutków czynników środowiskowych na kontrahentów instytucji lub na aktywa, w które instytucja inwestuje;
- b) **Ryzyko przejścia**, jako część ogólnego ryzyka z zakresu ochrony środowiska, oznacza ryzyko strat wynikających z wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem transformacji w kierunku gospodarki zrównoważonej pod względem środowiskowym na kontrahentów instytucji lub na aktywa, w które instytucja inwestuje;

Ryzyko społeczne - oznacza ryzyko strat wynikających z wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników społecznych na kontrahentów instytucji lub na aktywa, w które instytucja inwestuje;

Ryzyko z zakresu ładu korporacyjnego - oznacza ryzyko strat wynikających z wszelkich negatywnych skutków finansowych dla instytucji, spowodowanych obecnym lub przyszłym wpływem czynników związanych z ładem korporacyjnym na kontrahentów instytucji lub na aktywa, w które instytucja inwestuje.

Wymogi regulacyjne

W procesie badania i oceny nadzorczej obszaru zarządzania bankiem nadzór ocenia/bierze pod uwagę, czy bank adekwatnie do swojego profilu ryzyka i modelu biznesowego stosuje się do regulacji prawnych krajowych i unijnych, rekomendacji KNF i wytycznych EBA dedykowanych przedmiotowemu zagadnieniu.

II.3.8.1 Jakość zarządzania bankiem

Mając na uwadze najlepsze praktyki dotyczące zarządzania, w procesie badania i oceny nadzorczej jakość procesu zarządzania bankiem oceniana jest na podstawie ustaleń nadzoru przeprowadzonych w ramach badań z za biurka lub/i na miejscu, odnoszących się do obszarów zgrupowanych w poniżej wskazanych głównych blokach tematycznych, z uwzględnieniem wniosków z analizy modelu biznesowego banku.

L.p.	Bloki tematyczne badane w procesie BION
1.	Strategia/polityka
1.1	Strategia zarządzania ryzykiem
1.2	Polityka wynagrodzeń
2.	Warunki realizacji
2.1	Organizacja i funkcjonowanie organów banku
2.2	Struktura organizacyjna
2.3	Organizacja systemu zarządzania ryzykiem
2.4	Outsourcing ⁴¹ (Jeśli bank powierza wykonywanie czynności określonych w art. 6a ust.1 ustawy Prawo bankowe przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu - wstępna analiza charakteru powierzonych czynności powinna ocenić czy mają one krytyczne znaczenie dla banku.)
2.5	Wybrane dodatkowe elementy ładu korporacyjnego ⁴²
2.6	Ryzyko reputacji
2.7	Bancassurance ⁴³
3.	System kontroli i informacji zarządczej
3.1	System informacji zarządczej
3.2	System kontroli wewnętrznej
3.3	Realizacja zaleceń/rekomendacji
4.	Współpraca z nadzorem
5.	Plany naprawy
6.	Współpraca banku z podmiotem dominującym

Ocena zagadnień związanych z Planem naprawy (dalej PN) w odniesieniu do banków komercyjnych oraz niezrzeszonych banków spółdzielczych, koncentruje się na ocenie sposobu uwzględnienia planowania naprawczego w systemie zarządzania i dotyczy aktualnie obowiązującego, zatwierdzonego przez KNF, zaktualizowanego PN banku. Proces aktualizacji PN banków komercyjnych oraz niezrzeszonych banków spółdzielczych prowadzony jest odrębnie od analizy prowadzonej w ramach BION, jednak jego najistotniejsze ustalenia uwzględniane są w ramach oceny jakościowej zarządzania bankiem.

W ramach badania modelu biznesowego banku, jak również obszarów ryzyka kredytowego oraz zarządzania bankiem, zgodnie z Wytocznymi SREP, w bankach następuje identyfikacja zagadnień związanych z ESG.

Na potrzeby krajowego procesu BION wyniki oceny zagadnień związanych z ESG oraz bancassurance w bankach komercyjnych uwzględniane są w sposób ekspercki w ogólnej ocenie za właściwy obszar.

Zgodnie z *Metodyką oceny odpowiedniości członków organów podmiotów nadzorowanych* ze stycznia 2020 r. (aktualna wersja opublikowana w sierpniu 2023)⁴⁴:

- a) w razie negatywnej oceny wtórnej członka organu podmiotu nadzorowanego lub negatywnej oceny zbiorowej odpowiedniości organu podmiotu nadzorowanego, analizuje

⁴¹ Za wyjątkiem outsourcingu IT, który jest badany w ramach ryzyka operacyjnego.

⁴² W zakresie zagadnień dotyczących ESG, kwestie ujęte w badaniu pozasprawozdawczym

⁴³ Zagadnienia ujęte w badaniach pozasprawozdawczych

⁴⁴ https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/metodyka_oceny_odpowiedniosci_czlonkow_organow_podmiotow_nadzorowanych/metodyka

- się zasadność uwzględnienia negatywnej oceny w procesie BION lub zmiany nadanej podmiotowi oceny BION;
- b) organ nadzoru dokonuje wtórnej oceny członków organów podmiotu nadzorowanego w razie nadania podmiotowi nadzorowanemu oceny BION w obszarze zarządzania na poziomie:
- 3 lub gorszej, dla banków w formie spółki akcyjnej,
  - 3,5 lub gorszej, dla banków spółdzielczych.

II.3.8.2 Wytyczne do oceny obszaru zarządzania bankiem

Wytyczne do oceny obszaru zarządzania bankiem zamieszczono w Załączniku 1 do niniejszej Metodyki BION w części J.

II.3.9 Ryzyko systemowe

Definicje

Ryzyko systemowe – ryzyko zakłócenia w funkcjonowaniu systemu finansowego, które w razie jego materializacji zaburza działanie systemu finansowego i gospodarki narodowej jako całości, którego źródłem mogą być w szczególności tendencje związane z nadmierną dynamiką akcji kredytowej lub zadłużenia i związane z nimi nierównowagi w zakresie cen aktywów, niestabilne modele finansowania, rozkład ryzyka w systemie finansowym, powiązania pomiędzy instytucjami finansowymi lub nierównowagi makroekonomiczne i sektorowe.

Ryzyko zarażenia – zagrożenie przeniesienia zakłóceń w funkcjonowaniu rynku lub uczestnika rynku finansowego na inny rynek lub innego uczestnika/uczestników rynku finansowego, w szczególności gdy transmisja zakłóceń jest wyjątkowo silna (ekstremalna) a jej źródłem nie są powszechnie występujące czynniki rynkowe lub uwarunkowania ekonomiczne.

Zgodnie z postanowieniami art. 133a. ust. 6 *ustawy Prawo bankowe* w przypadku gdy badanie i ocena nadzorcza wykaże, że bank może stwarzać ryzyko systemowe, to na podstawie art. 23 rozporządzenia nr 1093/2010, Komisja Nadzoru Finansowego informuje o tym Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komitet Stabilności Finansowej.

Źródłami informacji nt. zagrożenia ryzykiem systemowym przez dany bank mogą być:

- ustalenia, informacje i analizy przekazywane zgodnie z przepisami prawa krajowego pomiędzy KSF, NBP oraz KNF,
- informacje pozyskane bezpośrednio z banków,
- wnioski/ustalenia z badań nadzoru inspekcyjnego lub/i analitycznego.

II.4 Ustalanie oceny BION

II.4.1 Skala ocen

Podstawową skalą ocen stosowaną do wszystkich ocenianych obszarów – z wyjątkiem oceny końcowej BION – jest siedmiostopniowa skala ocen mieszcząca się w przedziale od 1 do 4, ze zmianą oceny co 0,5. Oznacza to, iż można nadać następujące oceny: 1; 1,5; 2; 2,5; 3; 3,5; 4.

Dla oceny końcowej BION obowiązuje skala ocen od 1 do 4, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku oraz ocena F (ang. fail). Jednocześnie obowiązuje generalna zasada, że ocena 1 jest oceną najlepszą a 4 – najgorszą, z zastrzeżeniem dotyczącym oceny F, która nadawana jest bankowi uznanemu za zagrożony upadłością np. w związku z zaistnieniem co najmniej jednej z okoliczności określonych w art. 101 ust. 3 ustawy o BFG.

II.4.2 Rodzaje ocen nadawanych obszarom w procesie BION i ich interpretacja

W ramach systemu ocen BION wyodrębnia się trzy typy ocen:

- a) oceny ryzyka (ang. *risk scores*) – wyznaczane jako oceny za jakość zarządzania i poziom ryzyka dla poszczególnych rodzajów ryzyka badanych w procesie BION.
Oceny ryzyka określają zagrożenie poniesienia straty przez bank z tytułu materializacji danego ryzyka przed uwzględnieniem zdolności banku do zabezpieczenia się przed tym ryzykiem z wykorzystaniem dostępnych zasobów kapitału/płynności;
- b) oceny zasobów płynności/kapitału – wyznaczane oddzielnie dla płynności oraz kapitału na podstawie przeprowadzonych nadzorczych testów warunków skrajnych.
Oceny zasobów określają potencjalny wpływ wystąpienia zdefiniowanych scenariuszy szokowych na zdolność banku do spełniania wymogów płynnościowych oraz kapitałowych w okresie objętym analizą. Oceny te zależą od posiadanych przez bank buforów kapitałowych i płynnościowych oraz podatności na wystąpienie niekorzystnych zmian w otoczeniu banków,
- c) oceny stabilności (ang. *viability scores*) – wyznaczane dla obszarów:
  - modelu biznesowego banku,
  - zarządzania bankiem,
  - adekwatności kapitałowej,
  - adekwatności płynnościowej.

Oceny stabilności określają zdolność banku do efektywnego prowadzenia działalności z uwzględnieniem rodzajów ryzyka, na które jest narażony oraz zdolności do absorpcji/zarządzania tymi rodzajami ryzyka. W przypadku obszarów adekwatności kapitałowej i płynnościowej oceny stabilności są wypadkową zagregowanych ocen ryzyka obciążających odpowiednio kapitał lub płynność oraz ocen zasobów kapitału/płynności. Oceną stabilności jest również ocena końcowa BION, rozpatrywana odrębnie w niniejszej Metodyce BION.

Mając na uwadze powyższe, w ramach procesu badania i oceny nadzorczej nadaje się:

- oceny za poziom ryzyka,
- oceny za jakość zarządzania,
- oceny netto,
- oceny stabilności,
- oceny za zasób płynności/ kapitału,

- ocenę końcową BION.

Ocena poziomu ryzyka dokonywana jest z wykorzystaniem wskaźników ilościowych z uwzględnieniem osądu eksperckiego. W Załączniku 4 do niniejszej Metodyki BION opisano sposób ustalania oceny za poziom ryzyka w trakcie procesu BION.

Tabela 4. Interpretacja ocen za poziom ryzyka

	1; 1,5	2; 2,5	3	3,5; 4
Ocena poziomu ryzyka	Niski	Umiarkowany	Podwyższony	Wysoki

Podstawą do nadania ocen za jakość zarządzania jest *Formularz samooceny*, inne informacje przekazywane przez bank oraz istotne materiały i informacje pozyskane w ramach bieżącego nadzoru po dacie BION.

Ponadto, w uzasadnionych przypadkach w ocenie za jakość zarządzania danym ryzykiem uwzględnia się w szczególności takie czynniki jak:

- udzielenie upomnienia lub/i
- brak wdrożonego planu naprawy pomimo przesłanek zobowiązujących bank do jego uruchomienia i realizacji,
- brak oczekiwanych efektów wdrażanego planu naprawy (w przypadku banków spółdzielczych należących do IPS, wewnętrznych planów naprawy),
- brak realizacji planów naprawy (w przypadku banków spółdzielczych należących do IPS, wewnętrznych planów naprawy).

Interpretacja poszczególnych ocen za jakość zarządzania została zamieszczona w Tabeli 5.

Tabela 5. Interpretacja ocen za jakość zarządzania

	1; 1,5	2; 2,5	3	3,5; 4
Ocena jakości zarządzania	Dobra	Poprawna	Budząca zastrzeżenia	Niedostateczna

Ocena netto jest pochodną oceny za poziom ryzyka oraz jakość zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (z wyjątkiem innych rodzajów ryzyka uznanych przez bank za istotne oraz ryzyka ML/TF).

Podstawą do ustalenia oceny netto danego obszaru jest wartość oceny za poziom ryzyka (OPR). OPR podlega korekcie (tj. pogorszeniu lub polepszeniu) w zależności od wartości oceny nadanej za jakość zarządzania (OJZ) danym obszarem. Wartość korekty (K), której podlega ocena nadana bankowi za poziom ryzyka w zależności od oceny nadanej za jakość zarządzania została wskazana w Tabeli 6.

Tabela 6. Wartości korekt oceny nadanej bankowi za poziom ryzyka

Ocena nadana za jakość zarządzania	Wartość korekty (K) do oceny nadanej za poziom ryzyka	Rodzaj korekty
1,0	-0,5	polepszająca
1,5	-0,5	polepszająca
2,0	n.d.	n.d.
2,5	n.d.	n.d.
3,0	0,5	pogarszająca
3,5	0,5	pogarszająca
4,0	1,0	pogarszająca

Ocenę ryzyka netto dla danego obszaru wyznacza się w oparciu o macierz ryzyka netto. Poszczególne oceny netto (ON) do macierzy ocen netto wylicza się z uwzględnieniem wartości korekt wskazanych w Tabeli 6 wg następujących zasad:

- a) jeżeli ocena za jakość zarządzania jest lepsza od oceny za poziom ryzyka oraz ocena za jakość zarządzania jest lepsza od 2,0 to do oceny za poziom ryzyka dodaje się korektę polepszającą o wartości - 0,5;
- b) jeżeli ocena za jakość zarządzania jest gorsza od oceny za poziom ryzyka i jest gorsza od 2,5 to do oceny za poziom ryzyka dodaje się korektę pogarszającą o wartości:
  - 0,5 przy ocenie za jakość zarządzania €{3,5; 3,0}
  - 1,0 przy ocenie za jakość zarządzania 4,0;
- c) kalkulacji dokonuje się przy zachowaniu warunku granicznego $OPR+K \leq 4$;
- d) w przypadku, gdy ocena za jakość zarządzania nadana bankowi wskazuje na poprawne zarządzanie ryzykiem (ocena 2,0 lub 2,5) oceny za poziom ryzyka nadanej bankowi nie koryguje się.

Opracowaną z uwzględnieniem w/w reguł macierz ryzyka netto zamieszczono w Tabeli 7.

Tabela 7. Macierz ryzyka netto

		poziom ryzyka						
		1	1,5	2	2,5	3	3,5	4
jakość zarządzania ryzykiem	1	1,00	1,00	1,50	2,00	2,50	3,00	3,50
	1,5	1,00	1,50	1,50	2,00	2,50	3,00	3,50
	2	1,00	1,50	2,00	2,50	3,00	3,50	4,00
	2,5	1,00	1,50	2,00	2,50	3,00	3,50	4,00
	3	1,50	2,00	2,50	3,00	3,00	3,50	4,00
	3,5	1,50	2,00	2,50	3,00	3,50	3,50	4,00
	4	2,00	2,50	3,00	3,50	4,00	4,00	4,00

Ocena netto nie jest wyznaczana dla kategorii (obszaru) zarządzanie, inne rodzaje ryzyka oraz za AML/CFT. Dla ryzyka płynności oraz ryzyka finansowania zarządzanie jest oceniane łącznie, a wykorzystywana w macierzy ocena poziomu ryzyka jest gorszą z: oceny za poziom ryzyka płynności oraz średniej z ocen za poziom ryzyka płynności oraz ryzyka finansowania (zaokrąglaną do najbliższej wielokrotności liczby 0,5).

II.4.2.1 Oceny stabilności – banki komercyjne

Oceny stabilności wyznaczane są z wykorzystaniem odrębnych macierzy stabilności (tabele: 8A i 8B), których składowe to:

- zagregowana ocena netto dla rodzajów ryzyka obciążających płynność/kapitał wyznaczona zgodnie z algorytmem wskazanym w Tabeli 16 zaokrąglona do najbliższej wielokrotności liczby 0,5 (w przedziale 1,0-4,0),
- ocena zasobów płynności/kapitału wyliczana jest z uwzględnieniem zasobów płynności krótkoterminowej/zasobów kapitału.

Tabela 8 (A,B). Macierze nadawania oceny za adekwatność płynnościową/kapitałową
8A

		Zagregowana ocena netto ryzyk obciążających płynność						
		1	1,5	2	2,5	3	3,5	4
Ocena zasobów płynności	1	1	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4
	2	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4
	3	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4
	4	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4	4

8B

		Zagregowana ocena netto ryzyk obciążających kapitał						
		1	1,5	2	2,5	3	3,5	4
Ocena zasobów kapitału	1	1	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4
	2	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4
	3	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4
	4	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4	4

Interpretacja ocen stabilności jest tożsama z interpretacją ocen wyznaczanych za jakość zarządzania określoną w Tabeli 5.

Ocena za adekwatność płynnościową odzwierciedla osąd nadzorczy nt. zdolności banku do absorpcji ryzyka płynności/finansowania w przypadku jego materializacji za pomocą dostępnych źródeł finansowania/zasobów płynności banku. Ocenę zasobów płynności wyznacza się na podstawie analizy kształtowania się:

- zasobów płynności krótkoterminowej – w ramach badania wpływu scenariusza szokowego nadzorczych testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez UKNF ankietowo na zachowanie wymaganego minimalnego poziomu wskaźnika LCR=100% przez bank w okresie objętym analizą,
- horyzontu przetrwania⁴⁵, wyrażonego okresem, w którym dostępne w okresie analizy aktywa płynne⁴⁶ wystarczą na pokrycie wypływów netto (tj. kwoty otrzymanej po odliczeniu wpływów banku od jego wypływów).

Analiza horyzontu przetrwania prowadzona jest na bazie wyników płynnościowych stress testów nadzorczych, przy założeniu zaistnienia następujących po sobie:

- krótkotrwałych, ale dotkliwych warunków skrajnych w okresie do 30 dni włącznie,
- mniej dotkliwych, ale uporczywych warunków skrajnych oddziałujących na bank w kolejnych okresach objętych badaniem luki płynności⁴⁷. Formułując wnioski z analizy horyzontu przetrwania dla danego banku nadzór uwzględnia specyfikę modelu biznesowego banku oraz potencjalne ograniczenia wynikające z założenia statycznej struktury aktywów płynnych w ramach płynnościowych stress testów nadzorczych.

⁴⁵ Zgodnie z definicją zawartą w *Wytycznych SREP*, okres przetrwania (tutaj horyzont przetrwania) - oznacza okres, przez jaki instytucja będzie w stanie kontynuować działalność w przypadku zaistnienia warunków skrajnych i nadal wywiązywać się ze swoich zobowiązań płatniczych.

⁴⁶ Wartość aktywów płynnych jest kwotą stanowiącą sumę wartości pozycji wskazanych w formularzu C 66.00 dla tytułu zdolność równoważenia płynności.

⁴⁷ Przedziały luki płynności wyznacza się zgodnie ze wzorcem zawartym w arkuszu C.66 sprawozdawczości ALMM.

Wyniki w/w szokowych analiz scenariuszowych przekładają się na poziom oceny zasobów płynności, którą wyznacza się wg zasad wskazanych w Tabeli 9.

Tabela 9. Macierz oceny zasobów płynności

Zasoby płynności banku	HP ≥ 90	90 > HP ≥ 60	HP < 60
LCR ≥ 105%	1	1/2*	1*/2
105% > LCR ≥ 100 %	1/2*	1*/2	2/3*
100% > LCR > 95 %	2*/3	2*/3	3/4 *
LCR ≤ 95%	3*/4	4	4

*dopuszczalna korekta oceny zasobów płynności wynikająca z analizy stress-testowej wartości LCR w okresie objętym analizą, stabilności miary LCR w ostatnim roku oraz horyzontu przetrwania dla danego banku

Ocena za adekwatność kapitałową odzwierciedla osąd nadzorczy nt. zdolności banku do absorpcji ryzyka (z wyłączeniem ryzyka płynności i finansowania), w przypadku jego materializacji za pomocą zasobów kapitałowych banku. Ocenę zasobów kapitału banku wyznacza się w ramach badania wpływu scenariusza szokowego nadzorczych testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez UKNF ankietowo na zachowanie wymaganego poziomu kapitałów banku w okresie prognozy objętym analizą, przy czym przyjmuje się założenie, że bank powinien utrzymywać bufor nadzorczy w wysokości 1,5 p.p., co wynika z art. 142 ust. 4 ustawy *Prawo bankowe* (Tabela 10).

Tabela 10. Ocena zasobów kapitału*

Łączny współczynnik kapitałowy banku po zastosowaniu szokowego scenariusza nadzorczego testu warunków skrajnych wynosi:	Ocena zasobów kapitału**
OCR + co najmniej 1,5 p. p.	1
OCR + (0 p.p. ; 1,5 p.p.)	2
TSCR + co najmniej ½ sumy wymogu połączonego bufora	3
TSCR + mniej niż ½ sumy wymogu połączonego bufora	4

*gdzie:

OCR - całkowity wymóg kapitałowy (overall capital requirement) stanowiący sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyk Filara I, Filara II oraz buforów kapitałowych, TSCR - całkowity wymóg kapitałowy SREP (total SREP capital requirement) stanowiący sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyk Filara I oraz Filara II,

**W przypadku Banku Gospodarstwa Krajowego stosuje się odmienne progi dla nadawania oceny 3 oraz 4 za zasoby kapitału. Gdy na datę BION:

- OCR+1,5 p.p.>Faktyczny łączny współczynnik kapitałowy>=TSCR to ocena 3,
- Faktyczny łączny współczynnik kapitałowy <TSCR to ocena 4.

Zarówno przy wyznaczaniu oceny zasobów kapitału jak i oceny zasobów płynności dopuszcza się modyfikacje kryteriów stosowanych do kalkulacji tych ocen (dotyczy zarówno pojedynczego banku, jak i całego sektora banków komercyjnych) w przypadku zmiany formuły lub zaniechania prowadzenia stress testów nadzorczych w danym roku lub w innych wyjątkowych sytuacjach zagrażających lub mogących zagrozić stabilności kapitałów lub/i płynności banku. W każdym przypadku zastosowania odstępstwa od opisanych metod kalkulacji oceny zasobów płynności/kapitału bankowi zostanie przedstawione uzasadnienie wprowadzonych zmian.

II.4.2.2 Oceny stabilności – banki spółdzielcze

W przypadku banków spółdzielczych oceny stabilności wyznaczane są z wykorzystaniem odrębnych macierzy stabilności (tabele: 11A, 11B), których składowe to:

- zagregowana ocena netto dla rodzajów ryzyka obciążających płynność/kapitał wyznaczona zgodnie z algorytmem wskazanym w Tabeli 16 i wyrażona w 7-stopniowej skali:
- ocena zasobów płynności/kapitału wyliczana jest z uwzględnieniem zasobów płynności krótkoterminowej /zasobów kapitału.

Tabela 11 (A,B). Macierz nadawania oceny za adekwatność płynnościową/kapitałową
11A

		Zagregowana ocena netto ryzyk obciążających płynność						
		1	1,5	2	2,5	3	3,5	4
Ocena zasobów płynności	1	1	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4
	2	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4
	3	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4
	4	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4	4

11B

		Zagregowana ocena netto ryzyk obciążających kapitał						
		1	1,5	2	2,5	3	3,5	4
Ocena zasobów kapitału	1	1	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4
	2	1/1,5	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4
	3	1/1,5/2	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4
	4	1,5/2/2,5	2/2,5/3	2,5/3/3,5	3/3,5/4	3/3,5/4	3,5/4	4

Przy wyznaczaniu ocen stabilności z w/w macierzy stabilności, bierze się pod uwagę wartość zagregowanej oceny netto dla rodzajów ryzyka obciążających płynność/kapitał przed zastosowaniem zaokrąglenia wg masterskali. Interpretacja ocen stabilności jest tożsama z interpretacją ocen wyznaczanych za jakość zarządzania określoną w Tabeli 5.

Ocena za adekwatność płynnościową odzwierciedla osąd nadzorczy nt. zdolności banku do absorpcji ryzyka płynności/finansowania w przypadku jego materializacji za pomocą dostępnych źródeł finansowania/zasobów płynności banku. Ocenę zasobów płynności wyznacza się na podstawie analizy kształtowania się: zasobów płynności krótkoterminowej w ramach badania wielkości wskaźnika LCR po uwzględnieniu wyników testu warunków skrajnych w zakresie potencjalnego wpływu na adekwatność płynnościową banku.

Wyniki w/w analiz przekładają się na poziom oceny zasobów płynności, którą wyznacza się z według stanu na datę BION zgodnie z zasadami wskazanymi w Tabelach 14A i 14B.

Tabela 12. Macierz oceny zasobów płynności – bank w IPS

Zasoby płynności banku	Ocena zasobów płynności
LCR $\geq$ 160	1
130% $\leq$ LCR < 160 %	2
80% $\leq$ LCR < 130 %	3

LCR < 80%	4
-----------	---

Tabela 13. Macierz oceny zasobów płynności – bank poza IPS

Zasoby płynności banku	Ocena zasobów płynności
LCR ≥ 160	1
130% ≤ LCR < 160 %	2
100% ≤ LCR < 130 %	3
LCR < 100%	4

Tabela 14A.1 Korekty oceny zasobów płynności – bank w IPS

Poziom LCR w wyniku stress testu	Korekta
LCR ≥ 160%	brak
80% < LCR < 160%	pogorszenie o 1
LCR ≤ 80%	pogorszenie o 2

Tabela 14B.2 Korekty oceny zasobów płynności – bank poza IPS

Poziom LCR w wyniku stress testu	Korekta
LCR ≥ 160%	brak
100% < LCR < 160%	pogorszenie o 1
LCR ≤ 100%	pogorszenie o 2

Ocena za adekwatność kapitałową odzwierciedla osąd nadzorczy nt. zdolności banku do absorpcji ryzyka (z wyłączeniem ryzyka płynności i finansowania), w przypadku jego materializacji, za pomocą zasobów kapitałowych banku. Ocenę zasobów kapitału banku wyznacza się na podstawie wyników nadzorczego testu wrażliwości oraz analizy struktury i poziomu funduszy własnych banku, przy założeniu, że według stanu na datę BION bank powinien utrzymywać bufor nadzorczy w wysokości 1,5 p.p., co wynika z art. 142 ust. 4 ustawy Prawo bankowe (Tabela 15).

Tabela 15. Ocena zasobów kapitału

Wymogi kapitałowe uwzględniające stosowne bufory kapitałowe	Ocena zasobów kapitału*
OCR + co najmniej 1,5 p. p.	1
OCR + mniej niż 1,5 p.p.	2
TSCR + co najmniej ½ sumy buforów (CCyB, CB, OSII, SB)	3
TSCR + mniej niż ½ sumy buforów (CCyB, CB, OSII, SB)	4

*- po uwzględnieniu wyników Nadzorczych Testów Warunków Skrajnych gdzie:

OCR – całkowity wymóg kapitałowy (overall capital requirement, OCR) stanowiący sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyk Filara I, Filara II oraz buforów kapitałowych

TSCR – całkowity wymóg kapitałowy SREP (total SREP capital requirement) stanowiący sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyk Filara I oraz Filara II (z wyłączeniem wymogu na ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej) wyrażonych w postaci wymogów w zakresie funduszy własnych.

CB – bufor zabezpieczający,

CCyB – bufor antycykliczny,

OSII – bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (ustalany indywidualnie dla danego banku) – dot. banków zrzeszających, tj. Banku

BPS S.A. i SGB Banku S.A.,

SB – bufor ryzyka systemowego

Zarówno przy wyznaczaniu oceny zasobów kapitału jak i oceny zasobów płynności dopuszcza się modyfikacje kryteriów stosowanych do kalkulacji tych ocen w przypadku zmiany formuły lub zaniechania prowadzenia nadzorczych testów warunków skrajnych w danym roku lub w innych wyjątkowych sytuacjach zagrażających lub mogących zagrozić stabilności kapitałów lub/i płynności banku. W każdym przypadku zastosowania odstępstwa od opisanych metod kalkulacji oceny zasobów płynności/kapitału bankowi zostanie przedstawione uzasadnienie wprowadzonych zmian.

II.4.3 Algorytm nadawania oceny BION

Kalkulacja oceny końcowej BION następuje zgodnie z algorytmem, w którym uwzględnia się trzystopniowy system wag:

- wagi 1° – przypisane do ocen netto lub ocen za jakość zarządzania, gdy nie wyznaczana jest ocena netto – nadane poszczególnym obszarom w procesie BION wg matrycy standardowej z możliwością zróżnicowania wag dla banków o wysokim stopniu specjalizacji lub banków o specyficznym profilu ryzyka opisanym w rozdziale II.4.3.1,
- wagi 2° – przypisane do ocen nadanych poszczególnym Grupom obszarów (I, II, III, IV i V) zgodnie z mechanizmem kalkulacji ocen dla Grup obszarów opisanym w rozdziale II.4.3.1,
- wagi nadzorcze (WN) – przypisane do ocen stabilności (AK, AP, ZB i AMB) – nadane według oceny specyficznego wpływu poszczególnych obszarów na ogólną ocenę ryzyka podmiotu.

Obszary objęte algorytmem oceny BION oraz Grupy obszarów wraz z wartościami wag 1° 2° oraz dopuszczalne przedziały wag dla WN zamieszczono w Tabeli 16. W ramach wykonywanych czynności nadzorczych w procesie BION nadawane są oceny dla obszarów zaznaczonych w Tabeli 16 kolorem żółtym.

Jeżeli zakres usług świadczonych przez bank jest ograniczony lub skala prowadzonej działalności jest niewielka, tak jak ma to miejsce w szczególności w przypadku banków spółdzielczych, możliwe jest stosowanie uproszczonego algorytmu oceny BION. Do uproszczonego algorytmu oceny BION implementowane są oceny nadawane łącznie za:

- obszar ryzyka płynności (RP) i ryzyka finansowania (RF) – z Grupy obszarów I;
- obszar zarządzania kapitałowego (ZK) i ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (RNDF) – z Grupy obszarów II;
- obszar ryzyka kredytowego (RK) i ryzyka rozliczenia/dostawy (RRD) i ryzyka koncentracji kredytowej (RKK) – z Grupy obszarów III (w przypadku banków spółdzielczych: łączna ocena poziomu ryzyka w obszarach RK, RRD i RKK; łączna ocena jakości zarządzania ryzykiem w obszarach RK i RRD oraz odrębna ocena jakości zarządzania ryzykiem w obszarze RKK);
- obszar ryzyka rynkowego (RR), w tym ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym (RRKB) – z Grupy obszarów IV;
- obszar ryzyka operacyjnego (RO), ryzyka ICT (RIT) i ryzyka ML/TF – z Grupy obszarów V.

W przypadku stosowania uproszczonego algorytmu oceny BION, wagi 1° dla ocenianych łącznie obszarów ryzyka podlegają sumowaniu, natomiast wagi 2° nie ulegają zmianom.

W przypadku wszystkich banków spółdzielczych, przy nadawaniu oceny końcowej BION wykorzystywany jest algorytm uproszczony, przy czym w Grupie obszarów III jakość zarządzania

ryzykiem koncentracji (RK) ocenia się odrębnie, podczas gdy dla poziomów ryzyka nadawana jest łączna ocena za wszystkie obszary wchodzące w skład Grupy III, tj. RK, RRD i RKK.

Tabela 16. Algorytm nadawania oceny BION

Oceniany obszar	Ocena zasobów/ AMB analiza ilościowa	Zagregowana ocena netto/ AMB analiza jakościowa	Ocena stabilności	Wagi nadzorcze (WN)	WAGI USTALANE EKSPERCKO
1. adekwatność kapitałowa (AK)	1-4	1-4	1-4	0,2≤WN≤0,5	
2. adekwatność płynnościowa (AP)	1-4	1-4	1-4	0,2≤WN≤0,5	
3. zarządzanie bankiem (ZB)			1-4	0,1≤WN≤0,3	
4. analiza modelu biznesowego (AMB)	1-4	1-4	1-4	0,1≤WN≤0,3	
Ocena końcowa BION				Wyliczana	
Oceniana grupa obszarów	poziom ryzyka	jakość zarządzania ryzykiem	ocena netto	wagi 1° (matryca standardowa)	wagi 2°
Grupa obszarów I. RP, RF	1-4				1
• ryzyko płynności (RP)	1-4	1-4	1-4	0,5	obszar wiodący
• ryzyko finansowania (RF)	1-4			0,5	-
Zagregowana ocena netto ryzyk obciążających płynność				Wyliczana	
Ocena zasobów płynności				1-4	
Grupa obszarów II. ZK (JZK+PK), RNDF, IR	1-4				0,3 / 0,1*
• zarządzanie kapitałowe (ZK): poziom kapitału (PK), jakość zarządzania kapitałowego (JZK)	1-4	1-4	1-4	0,7	obszar wiodący
• ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej (RNDF)	1-4	1-4	1-4	0,2	-
• inne rodzaje ryzyka (IR)		1-4	-	0,1	-
Grupa obszarów III. RK, RRD, RKK	1-4				0,3 / 0,6*
• ryzyko kredytowe (RK)	1-4	1-4	1-4	0,6	obszar wiodący
• ryzyko rozliczenia/dostawy (RRD)	1-4	1-4	1-4	0,1	
• ryzyko koncentracji kredytowej (RKK)	1-4	1-4	1-4	0,3	
Grupa obszarów IV. RR, RRKB	1-4				0,2 / 0,1*
• ryzyko rynkowe (RR)	1-4	1-4	1-4	0,3	-
• ryzyko stóp procentowych w portfelu bankowym (RRKB)	1-4	1-4	1-4	0,7	obszar wiodący
Grupa obszarów V. RO, RIT i AML/CFT	1-4				0,2 / 0,2*
• ryzyko operacyjne (RO)	1-4	1-4	1-4	0,4	obszar wiodący
• ryzyko ICT (RIT)	1-4	1-4	1-4	0,4	-
• przeciwdziałanie praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (AML/CFT)	-	1-4	-	0,2	
Zagregowana ocena netto ryzyk obciążających kapitał				Wyliczana	
Ocena zasobów kapitału				1-4	

* wskazane po ukośniku wagi 2° dotyczą jedynie banków spółdzielczych:

- 0,1 dla grupy obszarów II,

- 0,6 dla grupy obszarów III,
- 0,1 dla grupy obszarów IV,
- 0,2 dla grupy obszarów V.

II.4.3.1 Mechanizm kalkulacji ocen dla Grup obszarów

Oceny wyznaczane dla Grup obszarów (II, III, IV, V) służą do kalkulacji zagregowanej oceny netto ryzyk obciążających kapitał z uwzględnieniem wag 2°, przy czym w przypadku uproszczonego algorytmu oceny BION:

- ocena dla Grupy obszarów II, uwzględnia ocenę ryzyka netto nadawaną obszarowi zarządzania kapitałowego i nadmiernej dźwigni finansowej oraz ocenę jakości zarządzania obszarem innych istotnych rodzajów ryzyka,
- ocena dla Grupy obszarów III, uwzględnia (wyłącznie w przypadkach banków spółdzielczych) ocenę ryzyka netto nadawaną łącznie obszarowi ryzyka kredytowego i ryzyka rozliczenia/dostawy oraz ocenę netto nadawaną obszarowi ryzyka koncentracji kredytowej..

Ocena wyznaczona dla Grupy obszarów I jest jednocześnie zagregowaną oceną netto ryzyk obciążających płynność.

Oceny dla Grup obszarów (I, II, III, IV, V) oznaczono kolorem zielonym w Tabeli 16 opisującej algorytm nadawania oceny BION.

Z wyłączeniem przypadków opisanych powyżej obowiązuje następujący schemat postępowania przy wyznaczaniu ocen dla Grup obszarów:

- a) w każdej Grupie obszarów wskazuje się obszar wiodący. Obszary wiodące przedstawiono w Tabeli 17;

Tabela 17. Identyfikacja obszarów wiodących

Grupa obszarów	Obszar wiodący	Pozostałe obszary
I. RP, RF	ryzyko płynności (RP)	ryzyko finansowania (RF)
II. RN (ZK+PK), RNDF, IR	zarządzanie kapitałowe (ZK): poziom kapitału (PK) - jakość zarządzania kapitałowego (JZK)	ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej (RNDF) inne rodzaje ryzyka (IR)
III. RK, RRD, RKK	ryzyko kredytowe (RK)	ryzyko rozliczenia/dostawy (RRD) ryzyko koncentracji kredytowej (RKK)
IV. RR, RRKB	ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym (RRKB)	ryzyko rynkowe (RR)
V. RO, RICT, AML/CFT	ryzyko operacyjne (RO)	ryzyko ICT (RICT) ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ML/FT)

- b) ocena netto dla każdego z obszarów wiodących wyznacza maksymalną (tj. najlepszą) ocenę dla danej Grupy obszarów. Oznacza to, że ocena netto dla pozostałych obszarów nie może poprawić oceny dla Grupy obszarów. Z drugiej strony oceny dla pozostałych obszarów mogą wpłynąć na pogorszenie oceny dla Grupy obszarów, w przypadku gdy ich oceny są gorsze od oceny dla obszaru wiodącego. Siła oddziaływania wynika z wartości przyjętych wag 1°, przedstawionych w Tabeli 16.

II.4.3.2 Dodatkowa ocena ryzyka

W celu uwzględnienia specyfiki działalności banku oraz dodatkowych czynników wpływających na ocenę banku w procesie BION, do algorytmu nadawania oceny BION:

- zaimplementowano możliwość zmiany standardowego zestawu wag 1° dla modeli biznesowych, w których znajdują się banki o wysokim stopniu specjalizacji (np. banków hipotecznych), banków o specyficznym profilu ryzyka lub banków, które przystąpiły do systemów ochrony,
- wprowadzono system wag i kryteriów osądu nadzorczego dla ocen stabilności.

Możliwość zmiany standardowego zestawu wag dotyczy rodzajów ryzyka przypisanych do Grupy obszarów I i III. W pozostałych Grupach obszarów wagi 1° nie ulegają zmianie i dla wszystkich ocenianych banków komercyjnych, spółdzielczych i zrzeszających stosuje się w tym zakresie wagi z matrycy standardowej zamieszczonej w Tabeli 16.

Mając na uwadze powyższe, w Tabeli 18 zamieszczono matryce wag 1° stosowane dla wyodrębnionych grup banków komercyjnych o zidentyfikowanym wysokim stopniu specjalizacji/specyficznym profilu ryzyka.

Tabela 18. Matryca wag 1° - banki o wysokim stopniu specjalizacji/specyficznym profilu ryzyka

Model biznesowy/ profil ryzyka	Rodzaje ryzyka z Grupy obszarów I		Rodzaje ryzyka z Grupy obszarów III		
	RP	RF	RK	RRD	RKK
banki o znaczącym portfelu kredytów walutowych	z matrycy standardowej		0,5	0,1	0,4
banki hipoteczne	0,3	0,7	0,5	0,1	0,4

System wag i kryteriów osądu nadzorczego dla ocen stabilności stosowany przy ustalaniu oceny końcowej BION zamieszczono w Tabeli 19.

Tabela 19. Wagi i kryteria osądu nadzorczego stosowane do ocen stabilności.

Ocena stabilności	Przedział wagi nadzorczej (WN) do wyliczenia oceny końcowej BION
1) adekwatność kapitałowa (AK)	$0,2 \leq WN \leq 0,5$
2) adekwatność płynnościowa (AP)	$0,2 \leq WN \leq 0,5$
3) zarządzanie bankiem (ZB)	$0,1 \leq WN \leq 0,3$
4) analiza modelu biznesowego (AMB)	$0,1 \leq WN \leq 0,3$
Kryteria osądu nadzorczego	
a) uwzględnienie profilu ryzyka banku, w tym również uwzględnienie przynależności do systemu ochrony instytucjonalnej, b) stwierdzenie nieprawidłowości podczas badania obszarów szczególnej uwagi nadzorczej, c) niekorzystna sytuacja banku na tle sektora/grupy rówieśniczej w danym obszarze, d) grupa kapitałowa, do której należy bank wykazuje słabości w danym obszarze, e) nieprawidłowości w podmiotach nadzorowanych z grupy kapitałowej, f) identyfikacja negatywnego wpływu na bank zjawisk/zależności pomiędzy rodzajami ryzyka, które w ocenie nadzoru: <ul style="list-style-type: none"> ▪ nie mogły być dostatecznie silnie ujęte w zakresie obszarów, którym nadaje się oceny w procesie BION, ▪ dotyczą kilku obszarów ryzyka. 	

II.4.4 Czynniki korygujące

Czynniki korygujące mają na celu uwzględnienie określonych w Załączniku 3 niniejszej Metodyki BION zagadnień w ocenie BION. Czynniki te dotyczą takich zagadnień jak:

- a) ocena stosowania metod wewnętrznych (dotyczy zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem rynkowym, ryzykiem operacyjnym oraz jakości zarządzania kapitałem),
- b) udział w rynku międzybankowym (dotyczy zarządzania ryzykiem płynności),
- c) zarządzanie bankiem (dotyczy obszaru zarządzania bankiem oraz oceny końcowej BION),
- d) przestrzeganie sankcji międzynarodowych (dotyczy obszaru zarządzania bankiem),
- e) pełnienie przez bank funkcji depozytariusza (dotyczy oceny analizy modelu biznesowego)
- f) badanie biegłego rewidenta (dotyczy oceny końcowej BION),
- g) uruchomienie planu naprawy (dotyczy oceny końcowej BION),
- h) wdrożenie wewnętrznego planu naprawy (dotyczy oceny końcowej BION – tylko dla banków spółdzielczych należących do IPS),
- i) zaistnienie przynajmniej jednej z okoliczności określonej w art. 101 ust. 3 *ustawy o BFG* (dotyczy oceny końcowej BION na poziomie 4 albo F).

Korekty oceny końcowej BION do poziomu oceny 4,00 albo F, dokonuje się po przyjęciu przez Komisję Nadzoru Finansowego propozycji nadania bankowi oceny końcowej BION odpowiednio na poziomie 4,00 albo F.

W przypadku, gdy dla danego obszaru bank spełnia więcej niż jedną z przesłanek obniżenia oceny, stosuje się przesłankę skutkującą nadaniem gorszej oceny.

Uwzględnienie dodatkowego czynnika korygującego ocenę powinno nastąpić po zakończeniu trybu dokonywania oceny obszaru, którego czynnik dotyczy.

II.4.5 Ocena końcowa BION

Ocena końcowa BION jest wyznaczana za pomocą algorytmu wskazanego w Tabeli 17. Należy ją interpretować zgodnie z Tabelą 20.

Tabela 20. Interpretacja oceny końcowej BION

Ocena BION	1,00 - 1,75	1,76 - 2,50	2,51 – 3,25	3,26 – 4,00	F
Interpretacja oceny	Dobra ogólna sytuacja banku	Zadowolająca ogólna sytuacja banku	Budząca zastrzeżenia ogólna sytuacja banku	Bardzo niekorzystna ogólna sytuacja banku lub wdrożenie planu naprawy ⁴⁸	Bank uznany za zagrożony upadłością

Ocena końcowa BION nadana bankowi podlega mapowaniu na 5-stopniową masterskalę stosowaną dla podmiotów z poszczególnych sektorów rynku finansowego nadzorowanych w ramach Urzędu KNF w sposób wskazany w Tabeli 21.

⁴⁸ W przypadku uruchomienia planu naprawy na podstawie art.141s ust. 1 *ustawy Prawo bankowe*, bank może otrzymać ocenę końcową BION, na poziomie lepszym niż 3,26.

Tabela 21. Mapowanie oceny końcowej BION na masterskalę UKNF

Ocena BION	1,00 - 1,75	1,76 - 2,50	2,51 – 3,25	3,26 – 4,00	F
Ocena wg masterskali UKNF	1	2	3	4	F

II.4.6 Współpraca z nadzorem macierzystym przy wspólnych decyzjach kapitałowej i płynnościowej

W przypadku banku krajowego posiadającego podmiot dominujący podlegający nadzorowi zagranicznemu, informacje o wynikach procesu BION przekazywane są przez UKNF do nadzorca konsolidującego (macierzystego) na potrzeby przeprowadzenia wspólnej oceny nadzorczej oraz podjęcia wspólnych decyzji dotyczących kapitału oraz płynności. Sposób i format przekazywania ww. informacji regulują *Rozporządzenie ws. JRAD* oraz *Rozporządzenia kolegiowe*.

Zaakceptowana przez UKNF wspólna decyzja jest przekazywana oficjalnie do nadzoru konsolidującego oraz w części dotyczącej banku znajdującego się w obszarze nadzoru KNF – do tego banku.

II.5 Działania nadzorcze

II.5.1 Powiązanie oceny BION z działaniami nadzorczymi

II.5.1.1 Zasady ogólne

Każdorazowo, gdy w wyniku przeprowadzonego badania i oceny nadzorczej nastąpiło pogorszenie oceny za dany obszar do poziomu 3,5 albo gorszej oraz w przypadku innych obszarów gdzie identyfikowana jest potrzeba działań nadzorczych wymagających poprawy (o ile odpowiednie zalecenia nie zostały już wydane w wyniku czynności kontrolnych lub realizacja uprzednio wydanych zaleceń nie została jeszcze zakończona) należy rozważyć wystosowanie do banku zalecenia dotyczącego podjęcia działań zmierzających do ograniczenia ryzyka występującego w jego działalności (zgodnie z art. 138 ust. 1 pkt 4 i 6 *ustawy Prawo bankowe*).

Zgodnie z art. 133a ust. 5a *ustawy Prawo bankowe* do banku wystosowane może być również zalecenie w zakresie oczekiwanego poziomu funduszy własnych, które bank powinien utrzymywać ponad kwotę wymaganych przepisami prawa funduszy własnych. Zalecenia dotyczą ryzyka, które nie zostało pokryte dodatkowym wymogiem w zakresie funduszy własnych, o którym mowa w art. 138 ust. 2 pkt 2 *ustawy Prawo bankowe*.

II.5.1.2 Zasady szczegółowe

Intensywność działań nadzorczych jest pochodną oceny BION banku oraz jego istotności w systemie bankowym. Są one ustalane indywidualnie dla każdego banku, przy uwzględnieniu również innych okoliczności oraz prowadzonych czynności nadzorczych.

Ocenę końcową nadaną w wyniku procesu BION należy interpretować w sposób następujący:

Ocena BION 1,00 – 1,75 – Dobra ogólna sytuacja banku: brak istotnych nieprawidłowości z punktu widzenia bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach bankowych.

Ocena BION 1,76 – 2,50 – Zadowolająca ogólna sytuacja banku: mogą występować pewne nieprawidłowości w działalności banku, jednak nie stanowią one zagrożenia z punktu widzenia bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach bankowych.

Ocena BION 2,51 – 3,25 – Budząca zastrzeżenia ogólna sytuacja banku: występujące nieprawidłowości – jeżeli nie zostaną wyeliminowane – mogą być istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach bankowych.

Ocena BION 3,26 – 4,00 – Bardzo niekorzystna ogólna sytuacja banku: występujące nieprawidłowości są istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, w skrajnym przypadku (ocena końcowa BION 4,00) bank może znajdować się u progu upadłości.

Ocena BION „F” – Bank uznany za zagrożony upadłością: występuje co najmniej jedna z okoliczności określonych w art. 101 ust. 3 *ustawy o BFG*, tj.:

- a) występują przesłanki uznania, że bank nie będzie spełniał warunków prowadzenia działalności w stopniu uzasadniającym uchylenie albo cofnięcie zezwolenia na utworzenie banku albo prowadzenie działalności maklerskiej przez firmę inwestycyjną;
- b) aktywa banku nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań albo występują przesłanki uznania, że aktywa banku nie wystarczą na zaspokojenie jego zobowiązań;
- c) bank nie reguluje swoich wymagalnych zobowiązań albo występują przesłanki uznania, że nie będzie ich regulował;
- d) kontynuacja działalności banku wymaga zaangażowania nadzwyczajnych środków publicznych.

II.5.2 Intensywność działań nadzorczych

Nadzór ma możliwość stosowania środków nadzorczych niezależnie od wyników procesu BION. Jednakże – zgodnie z zasadą proporcjonalności – intensywność tych działań zależy od poziomu oceny końcowej BION oraz istotności banku w systemie. Istotność banku jest pochodną kategoryzacji.

Macierz intensywności działań nadzorczych ilustrującą powiązanie istotności banków w systemie z oceną końcową BION zamieszczono w Tabeli 22.

Tabela 22. Macierz intensywności działań nadzorczych. *

Ocena Końcowa BION	Dobra	Zadowolająca	Budząca zastrzeżenia	Bardzo niekorzystna	Bank uznany za zagrożony upadłością
Kategoria III i IV					
Kategoria I i II					

*Działania nadzorcze dla Banku Gospodarstwa Krajowego ustalane są na zasadach indywidualnych.

Katalog możliwych działań nadzorczych uporządkowanych wg skali kolorów zgodnie z macierzą intensywności działań nadzorczych zamieszczono w Tabeli 23. Katalog należy odczytywać „narastająco”, tj. w szczególności wszystkie wskazane w nim działania można zastosować dla banków zaklasyfikowanych do czerwonego obszaru intensywności działań nadzorczych.

Tabela 23. Katalog możliwych działań nadzorczych

1. Bieżące monitorowanie i analizowanie danych sprawozdawczych oraz innych dostępnych informacji na temat nadzorowanego podmiotu, w tym przegląd wyników testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez banki.	
2. Monitorowanie sytuacji podmiotu w ramach analiz poziomu ryzyka.	
3. Monitorowanie realizacji wydanych zaleceń KNF.	
4. Możliwość wystosowania zaleceń nadzorczych zgodnie z art. 138 ust. 1 pkt 4 i 6 ustawy <i>Prawo bankowe</i> dla obszarów ocenionych na 3 lub gorzej oraz w innych obszarach wymagających poprawy.	
5. Żądanie dodatkowych wyjaśnień i informacji dotyczących obszarów podwyższonego ryzyka.	
6. Możliwość nałożenia na bank dodatkowych obowiązków sprawozdawczych lub zwiększenie ich częstotliwości, w tym sprawozdawczości w zakresie funduszy własnych i płynności zgodnie z	

art. 138 ust. 1 pkt 8 <i>ustawy Prawo bankowe</i> , adekwatnie do celu, w jakim są nakładane.	
7. Możliwość zobowiązania banku do ujawniania dodatkowych informacji zgodnie z art. 138 ust. 1 pkt. 9 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
8. Możliwość wystosowania zalecenia w zakresie oczekiwanego poziomu funduszy własnych zgodnie z art. 133a ust. 5a <i>ustawy Prawo bankowe</i> w związku z wynikami badania kapitału wewnętrznego, w tym zdolności banku do absorpcji potencjalnych strat wynikających z testów warunków skrajnych, o których mowa w art. 133b <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
9. Możliwość przeprowadzenia czynności kontrolnych w zakresie obszarów ocenianych na 3 lub gorzej.	
10. Możliwość ograniczenia wysokości zmiennego składnika wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń, jako odsetka przychodów netto, w przypadku gdy jego wysokość utrudnia spełnienie wymogów w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 138 ust. 1 pkt. 7 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
11. Możliwość zalecenia bankowi zastosowania szczególnych zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków lub odpisów z tytułu utraty wartości aktywów, lub szczególnego traktowania aktywów przy obliczaniu wymogów kapitałowych zgodnie z art. 138 ust. 1 pkt 5 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
12. Możliwość wystąpienia do zarządu banku z nakazem przekazania do Komisji w terminie wskazanym przez Komisję: <ul style="list-style-type: none"> a) analizy przyczyn pogarszającej się sytuacji finansowej i prognozy jej kształtowania się we wskazanym przez Komisję okresie, b) w przypadku braku zaakceptowanego przez KNF planu naprawy lub konieczności jego zmiany, deklarowanych środków pozwalających zminimalizować skutki naruszenia przez bank lub ryzyko powstania naruszenia, o których mowa w ust. 1 oraz skutki zdarzeń wskazanych w ust. 2, wraz z harmonogramem działań mających na celu przywrócenie sposobu prowadzenia przez bank działalności do stanu zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, c) sporządzenie dodatkowego, w stosunku do planu naprawy, harmonogramu działań mających na celu poprawę sytuacji banku, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt 9 <i>ustawy Prawo bankowe</i>. 	
13. Możliwość zalecenie bankowi zaniechania określonych form reklamy zgodnie z art. 138 ust. 1 pkt 3 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
14. Możliwość nakazania ograniczenia lub wstrzymania dokonania wypłaty z zysku netto lub odsetek na rzecz posiadaczy instrumentów dodatkowych w Tier I, w przypadku gdy zakaz taki nie stanowi zdarzenia niewykonania zobowiązania przez bank, w celu zwiększania funduszy własnych do czasu przywrócenia płynności płatniczej lub osiągnięcia innych norm dopuszczalnego ryzyka w działalności banku, zgodnie z art. 138 ust. 2 pkt 3 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
15. Możliwość nakazania wstrzymania tworzenia nowych jednostek organizacyjnych do czasu przywrócenia płynności płatniczej lub osiągnięcia innych norm dopuszczalnego ryzyka w działalności banku, zgodnie z art. 138 ust. 2 pkt 4 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	

16. Możliwość ograniczenia zakresu działalności banku, zgodnie z art. 138 ust. 3 pkt 3 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
17. Możliwość nałożenia na bank kary pieniężnej, o której mowa w art. 138 ust. 3 pkt 3a <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
18. Możliwość nałożenia na członka zarządu kary pieniężnej ⁴⁹ , o której mowa w art. 141 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
19. Możliwość wystąpienia do właściwego organu banku z wnioskiem o odwołanie prezesa, wiceprezesa lub innego członka zarządu bezpośrednio odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości, zgodnie z art. 138 ust. 3 pkt 1 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
20. Możliwość zawieszenia prezesa, wiceprezesa lub innego członka zarządu bezpośrednio odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości do czasu podjęcia przez radę nadzorczą stosownej uchwały, zgodnie z art. 138 ust. 3 pkt 2 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
21. Możliwość nakazania osobie fizycznej odpowiedzialnej za zaistniałe naruszenie zaprzestania działań skutkujących powstaniem naruszeń oraz powstrzymanie się od takiego zachowania w przyszłości lub nałożenie na tę osobę kary pieniężnej do wysokości 21 312 000 zł, zgodnie z art. 138 ust. 3 pkt 2a <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
22. Możliwość zawieszenia w czynnościach członka rady nadzorczej banku bezpośrednio nadzorującego obszar, w którym miało miejsce naruszenie, lub członka zarządu banku odpowiedzialnego za stwierdzone naruszenie na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, zgodnie z art. 138 ust. 3 pkt 2b <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
23. Możliwość odwołania członka rady nadzorczej lub zarządu banku w przypadku prawomocnego skazania go za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe, z wyłączeniem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego, a także w przypadku niedopełnienia przez niego obowiązku, o którym mowa w ust. 4a, zgodnie z art. 138 ust. 5 <i>ustawy Prawo bankowe</i>	
24. Możliwość zobowiązania banku do zlecenia wskazanemu biegłemu rewidentowi zbadania prawidłowości i rzetelności sprawozdania finansowego sporządzonego przez bank, zgodnie z art. 135 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
25. Możliwość – w drodze decyzji – wystąpienia do zarządu banku z żądaniem wdrożenia planu naprawy, w tym podjęcia działań określonych w planie naprawy lub aktualizacji tego planu, jeżeli przesłanki jego wdrożenia są odmienne od przesłanek przyjętych przy opracowywaniu planu naprawy, albo z żądaniem podjęcia w określonym czasie działań przewidzianych w zaktualizowanym planie, w celu spełnienia wymagań, o których mowa w ust. 1, lub poprawy sytuacji finansowej, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 1 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	
26. Możliwość – w drodze decyzji – zakazania udzielania lub ograniczenia udzielania kredytów i pożyczek pieniężnych akcjonariuszom (członkom)	

⁴⁹ Przy stosowaniu kary pieniężnej należy kierować się przesłankami wskazanymi w art. 141 ust. 1a *ustawy Prawo bankowe*.

oraz członkom zarządu, rady nadzorczej i pracownikom banku zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 2 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .	Yellow background	
27. Możliwość – w drodze decyzji – nakazania obniżenia lub wstrzymania wypłaty niektórych zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 3 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
28. Możliwość – w drodze decyzji – wystąpienia do zarządu banku z żądaniem zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia w celu rozpatrzenia sytuacji banku, podjęcia decyzji o pokryciu straty bilansowej lub podjęcia innych uchwał, w tym o zwiększeniu funduszy własnych, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 4 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
29. Możliwość – w drodze decyzji – wystąpienia do banku z żądaniem odwołania jednego lub kilku członków zarządu banku lub osób zajmujących stanowiska kierownicze, jeżeli osoby te nie dają rękojmi ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 5 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
30. Możliwość – w drodze decyzji – nakazania, z uwzględnieniem planu naprawy, sporządzenia oraz realizacji planu restrukturyzacji zobowiązań wobec niektórych lub wszystkich wierzycieli, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 6 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
31. Możliwość – w drodze decyzji – nakazania wprowadzenia zmian w strategii biznesowej banku, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 7 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
32. Możliwość – w drodze decyzji – nakazania wprowadzenia zmian w statucie banku lub jego strukturze organizacyjnej, zgodnie z art. 142 ust. 3 pkt. 8 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
33. Możliwość wprowadzenia kuratora do banku, zgodnie z art. 144 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
34. Możliwość wprowadzenia w banku zarządu komisarycznego, zgodnie z art. 145 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
35. Możliwość ograniczenia zakresu działalności banku, w tym przyjmowania depozytów od jednostek samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 138 ust. 3 pkt 3 <i>ustawy Prawo bankowe</i>		Red background
36. Możliwość uchylenia zezwolenia na utworzenie banku i podjęcia decyzji o jego likwidacji, zgodnie z art. 138 ust. 3 pkt 4 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		Purple background
37. Możliwość wydania decyzji o przejęciu banku przez inny bank za zgodą banku przejmującego, zgodnie z art. 146b ust. 1 <i>ustawy Prawo bankowe</i> – w przypadku obniżenia niebezpieczeństwa obniżenia sumy funduszy własnych poniżej poziomu określonego w art. 128 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
38. Zawieszenie działalności banku, zgodnie z art. 158 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
39. Wydanie przez KNF decyzji o uchyleniu zezwolenia na utworzenie banku i jego likwidację lub wystąpienie do Rady Ministrów o likwidację banku – w przypadku banku państwowego, zgodnie z art. 147 ust. 1 <i>ustawy Prawo bankowe</i> .		
40. Możliwość wydania decyzji o przejęciu banku przez inny bank za zgodą banku przejmującego, zgodnie z art. 158 ust. 1 i 2 <i>ustawy Prawo</i>		

bankowe – w przypadku gdy aktywa banku nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań lub jeżeli z powodów bezpośrednio związanych z sytuacją banku nie reguluje on swoich zobowiązań w zakresie wypłaty środków, o których mowa w art. 2 pkt 68 ustawy o BFG - o ile BFG nie wydał decyzji o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji.

Wymienione w Tabeli 23 działania nadzorcze nie wyłączają możliwości zastosowania innych środków nadzorczych wskazanych w obowiązujących banki przepisach prawa, w przypadku zidentyfikowania konieczności ich zastosowania w konkretnym przypadku.

Jednocześnie, należy wskazać, że wobec banków, będących jednostkami zainteresowania publicznego, można stosować również środki nadzorcze w postaci nałożenia przez KNF kar administracyjnych, o których mowa w art. 193 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach* - w przypadku zaistnienia przesłanek wskazanych w art. 192 ust. 1 *ustawy o biegłych rewidentach*, tj. gdy:

- a) nie posiadają polityki w zakresie świadczenia dodatkowych usług przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci;
- b) nie posiadają polityki w zakresie wyboru firmy audytorskiej;
- c) nie przestrzegają przepisów dotyczących:
  - wyboru firmy audytorskiej, w tym stosowania klauzul zabronionych,
  - zawarcia umowy o badanie na okres krótszy niż 2-letni i dłuższy niż 5-letni, z uwzględnieniem przypadku, o którym mowa w art. 17 ust. 6 *Rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego (...)*,
  - obowiązkowych okresów karencji,
  - procedury wyboru firmy audytorskiej,
  - obowiązku informowania Komisji Nadzoru Finansowego o fakcie, że wyboru firmy audytorskiej dokonuje organ inny niż organ zatwierdzający sprawozdanie finansowe;
- d) nie przestrzegają obowiązków związanych z rotacją firmy audytorskiej badającej sprawozdanie finansowe danej jednostki zainteresowania publicznego;
- e) nie przestrzegają przepisów dotyczących powołania, składu i funkcjonowania komitetu audytu;
- f) wywierają wpływ na wynik badania.

ZAŁĄCZNIK 1. Wytyczne do oceny obszarów badanych w procesie BION w zakresie jakości zarządzania

Oceny „połówkowe” pozwalają na doprecyzowanie oceny w przypadku banku, który spełnia nie wszystkie, a większość przesłanek dla nadania oceny całkowitej. Ocena „połówkowa” nadawana jest w momencie, gdy powstaje wątpliwość, którą z ocen „całkowitych” nadać.

Część A – Analiza modelu biznesowego

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Realizacja przyjętej przez bank strategii/planów finansowych jest zgodna z założeniami i wzmocni przewagę konkurencyjną banku. Bank przyjął trafne i realne założenia przy budowie strategii/planów finansowych i w pełni je realizuje. Projekcje finansowe banku zostały oparte na prawdopodobnych założeniach w zakresie przyszłego otoczenia biznesowego. Strategia banku jest adekwatna do obecnego modelu biznesowego i zarządczej zdolności banku.	Realizacja strategii/planów finansowych w niewielkim stopniu odbiega od założeń (można odnieść się do podstawowych składników rachunku wyników, wypracowany wynik finansowy nie niższy niż 90% wielkości planowanej, nieznaczące opóźnienia w realizacji nowych zadań i inicjatyw biznesowych niezagrażające dotrzymaniu terminu finalnego). Projekcje finansowe banku zostały oparte na optymistycznych założeniach w zakresie przyszłego otoczenia biznesowego. Strategia banku jest adekwatna do obecnego modelu biznesowego i zarządczej zdolności banku, jednak jej realizacja obarczona jest pewnym ryzykiem.	Realizacja strategii/planów finansowych znacząco odbiega od założeń (można odnieść się do podstawowych składników rachunku wyników, wypracowany wynik finansowy znacząco odbiega od wielkości planowanej (realizacja wyniku w przedziale 50-90% wielkości planowanej) , znaczące opóźnienia w realizacji nowych zadań i inicjatyw biznesowych, stwarzające realne zagrożenie niedotrzymania finalnego terminu). Projekcje finansowe banku zostały sporządzone na zbyt optymistycznych założeniach w zakresie przyszłego otoczenia biznesowego. Strategia banku nie jest w pełni adekwatna do obecnego modelu biznesowego i zarządczej zdolności banku.	Strategia/plany finansowe nie są realizowane (można odnieść się do podstawowych składników rachunku wyników, wypracowany wynik finansowy poniżej 50% wielkości planowanej, opóźnienia w realizacji nowych zadań i inicjatyw biznesowych powodujące, iż niemożliwym będzie dotrzymanie finalnego terminu). Projekcje finansowe banku zostały oparte na nierealistycznych założeniach dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. Strategia banku nie jest adekwatna do obecnego modelu biznesowego i zarządczej zdolności banku.
Wrażliwość banku na kluczowe czynniki wewnętrzne i zależności zewnętrzne nie stanowi zagrożenia dla prowadzenia działalności, generowania zysków i rozwoju banku. Bank ma silną przewagę konkurencyjną w zakresie oferowanych produktów/usług.	Wrażliwość banku na kluczowe czynniki wewnętrzne/zależności zewnętrzne może mieć wpływ na prowadzenie działalności, generowanie zysków i rozwój banku. Bank działa w warunkach silnej presji ze strony konkurencji w odniesieniu do jednego lub kilku oferowanych produktów/usług, z dobrą perspektywą dla osiągnięcia przewagi w przypadku pozostałych produktów/usług.	Wrażliwość banku na kluczowe czynniki wewnętrzne/zależności zewnętrzne ma istotny wpływ na prowadzenie działalności, generowanie zysków i rozwój banku. Bank działa w warunkach silnej presji ze strony konkurencji w odniesieniu do większości oferowanych produktów/usług, z dobrą perspektywą rozwoju przewagi konkurencyjnej w przypadku kilku linii biznesowych.	Wrażliwość banku na kluczowe czynniki wewnętrzne/zależności zewnętrzne determinuje brak możliwości generowania zysków/rozwój banku. Bank ma bardzo słabą pozycję konkurencyjną na rynku. Brak perspektywy rozwoju przewagi konkurencyjnej banku w zakresie realizowanych linii biznesowych.

Część B – Ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji kredytowej, ryzyko rozliczenia/dostawy

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5;4
<p>Bank przyjął strategię/politykę w zakresie ryzyka kredytowego. Strategia/polityka banku jest dostosowana do aktualnego modelu biznesowego banku (ogólnej strategii banku) oraz zatwierdzona przez odpowiednie organa banku. Realizacja strategii/polityki jest regularnie monitorowana. Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem kredytowym w szczególności w zakresie zarządzania portfelem ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku, dostosowane do skali i stopnia złożoności działalności kredytowej prowadzonej przez bank. Regulacje podlegają regularnym, co najmniej rocznym przeglądom. Regulacje dostosowane do obowiązujących przepisów prawa, mają charakter całościowy i skonsolidowany. Ewentualnie niektóre zapisy procedur są na etapie implementacji, niemniej związane jest to ze zmianą przepisów przez regulatora.</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę w zakresie ryzyka kredytowego. Strategia/polityka zaakceptowana na poziomie zgodnym z procedurami wewnętrznymi banku, niemniej nie wyczerpuje zapisów prawa. Występują braki w strategii/polityce, nie wpływają one jednak na wzrost ryzyka kredytowego. Monitorowanie realizacji strategii/polityki jest regularne. Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem kredytowym, w szczególności w zakresie zarządzania portfelem ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. Regulacje zawierają braki, niemniej nie są one istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonowania banku. Regulacje podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom. Regulacje w większości dostosowane są do obowiązujących przepisów prawa, mają charakter całościowy i skonsolidowany. Nieznaczna część w trakcie implementacji, zmian, które niekoniecznie wynikają ze zmian w otoczeniu regulacyjnym banku.</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę w zakresie ryzyka kredytowego. Strategia/polityka zaakceptowana na poziomie nie zgodnym z procedurami wewnętrznymi banku oraz przepisami prawa. Występują braki w strategii/polityce, które powodują wzrost ryzyka kredytowego (braki dotyczące pożądanej struktury bilansu, akceptowalnego poziomu ryzyka, zakresów odpowiedzialności, organizacji zarządzania ryzykiem, braki w zakresie polityki zarządzania portfelem ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych). Monitorowanie realizacji strategii/polityki regularne, niemniej zbyt rzadkie. Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem kredytowym, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. Regulacje zawierają braki, które są istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonowania banku. Jakość przeglądów oceniana na podstawie przekazanych przez bank raportów budzi istotne zastrzeżenia. Regulacje Banku w zdecydowanej większości są w trakcie implementacji. Nieprawidłowości ujawnione w wyniku czynności kontrolnych UKNF, badań audytu wewnętrznego, biegłego rewidenta etc.</p>	<p>Bank nie posiada strategii/polityki w zakresie ryzyka kredytowego. Strategia/polityka ma charakter bardzo ogólny. Strategia/polityka nie została przyjęta przez odpowiednie organa banku. Monitorowanie realizacji nieregularne. Brak regulacji, przeglądów regulacji. Regulacje wymagają licznych uzupełnień.</p>
<p>Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym nie budzi zastrzeżeń, gdyż m.in:</p>	<p>Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym budzi zastrzeżenia, niemniej zapewnia rozdzielenie funkcji</p>	<p>Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym budzi zastrzeżenia – nie zapewnia rozdzielenia funkcji</p>	<p>Organizacja zarządzania ryzykiem kredytowym budzi zastrzeżenia – nie zapewnia rozdzielenia funkcji</p>

<p>- zapewnia rozdzielenie funkcji operacyjnej od kontrolnej, - zapewnia funkcjonowanie niezależnego przeglądu należności, - występuje jasny i przejrzysty podział odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu.</p> <p>Proces identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego obejmuje wszystkie ekspozycje banku. W procesie oceny ryzyka bank korzysta z zewnętrznych baz danych. System przeglądu i klasyfikacji/system wyceny jego przebieg jest zgodny z obowiązującymi regulacjami prawnymi. Bank regularnie, zgodnie z procedurą przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego. Proces „odzyskiwania” należności został sformalizowany. System limitów jest kompletny (uwzględnia co najmniej limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych) dostosowany do skali i złożoności działania banku. Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane. Bank przestrzega ustawowych limitów i monitoruje relacje kwoty pojedynczego kredytu/ogólnej kwoty wierzytelności hipotecznej do bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości. Regulamin ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości został zatwierdzony przez KNF. Prawidłowo przeprowadza proces emisji listów zastawnych.</p>	<p>operacyjnej od kontrolnej oraz funkcjonowanie niezależnego przeglądu należności. Proces identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego obejmuje wszystkie ekspozycje banku. W procesie oceny ryzyka bank korzysta z zewnętrznych baz danych. System przeglądu i klasyfikacji/system wyceny jego przebieg jest zgodny z obowiązującymi regulacjami prawnymi, niemniej bank nie ustalił kryteriów klasyfikowania ekspozycji kredytowych do kategorii "pod obserwacją". Bank regularnie, zgodnie z procedurą przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego. Proces „odzyskiwania” należności został sformalizowany, jednak nie wszystkie procesy zostały uregulowane. System limitów nie jest kompletny, niemniej dostosowany do skali i złożoności działania banku. Występują sporadyczne przekroczenia limitów, które są właściwie raportowane. Bank przestrzega ustawowych limitów, jednak nie monitoruje relacji kwoty pojedynczego kredytu/ogólnej kwoty wierzytelności hipotecznej do bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości. Nieprawidłowości stwierdzone w procesie emisji listów zastawnych nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia.</p>	<p>operacyjnej od kontrolnej lub funkcjonowania, niezależnego przeglądu należności. Zastrzeżenia dotyczące procesu identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego wpływają na podwyższenie ryzyka kredytowego. Testy warunków skrajnych nie są przeprowadzane lub są nieregularne. Bank w minimalnym zakresie wspomaga proces oceny ryzyka o informacje pozyskane z zewnętrznych baz danych. Proces „odzyskiwania” należności został sformalizowany, jednak nie wszystkie procesy zostały uregulowane. System limitów jest kompletny, niemniej nie jest dostosowany do skali i złożoności działania banku. Występują częste przekroczenia limitów i przypadki niewłaściwego raportowania realizacji limitów. Stwierdzono nieprawidłowości w przestrzeganiu limitów lub monitorowaniu relacji kwoty pojedynczego kredytu/ogólnej kwoty wierzytelności hipotecznej do bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości. Stwierdzono nieprawidłowości w procesie emisji listów zastawnych.</p>	<p>operacyjnej od kontrolnej i funkcjonowania, niezależnego przeglądu należności. Testy warunków skrajnych nie są przeprowadzane. Bank nie korzysta z zewnętrznych baz danych w procesie oceny ryzyka. Bank nie posiada systemu limitów ograniczających ryzyko lub system limitów nie jest kompletny i nie jest dostosowany do skali i złożoności działania banku. Przekroczenia limitów nie są raportowane lub są raportowane z opóźnieniem wpływającym na skuteczność zarządzania ryzykiem. Występują przypadki braku akceptacji stosowanych limitów. Stwierdzono istotne nieprawidłowości w przestrzeganiu limitów lub monitorowaniu relacji kwoty pojedynczego kredytu/ogólnej kwoty wierzytelności hipotecznej do bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości. Bank nie posiada procedur weryfikacji ekspertyz bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości lub regulamin ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości nie został zatwierdzony przez KNF. Stwierdzono istotne nieprawidłowości w procesie emisji listów zastawnych.</p>
<p>System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców,</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i</p>	<p>System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości</p>

<p>sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej (obejmującej cały obszar ryzyka kredytowego i regularnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Bank przypisał kluczowe mechanizmy kontrolne procesom uznanym za istotne oraz niezależnie monitoruje ich przestrzeganie. Obszar ryzyka został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Zalecenia audytu są w pełni i terminowo realizowane, a efektywność realizacji podlega niezależnej weryfikacji.</p>	<p>bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar niemal całkowicie objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION dotyczące przypisania mechanizmów kontrolnych procesom istotnym oraz niezależnego ich monitorowania nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożenia bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. Obszar ryzyka nie w pełni został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Zalecenia audytu wewnętrznego w przeważającym stopniu realizowane są terminowo i w przeważającym stopniu podlegają niezależnej weryfikacji.</p>	<p>pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar w dużej mierze nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank w przeważającym stopniu nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne oraz w przeważającym stopniu nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczną – finansową banku. Obszar ryzyka w przeważającym stopniu nie został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego w większości nie zostały zrealizowane. Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane terminowo lub nie są w ogóle weryfikowane.</p>	<p>ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu ryzyka. System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień. Obszar w ogóle nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne oraz nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Obszar ryzyka nie został w ogóle ujęty w planie audytu. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej).</p>
<p>Bank posiada aktualną politykę zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Wyznaczone zostały osoby/komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację przyjętej polityki. Struktura organizacyjna banku jest dostosowana do realizacji przyjętej polityki i zapewnia wymóg rozdzielania funkcji sprzedaży, akceptacji ryzyka, monitorowania i kontroli ryzyka</p>	<p>Bank posiada aktualną politykę zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie a występujące w niej braki nie wpływają na istotny wzrost poziomu ryzyka. Wątpliwości wzbudza dostosowanie struktury organizacyjnej banku do realizacji przyjętej polityki. Nie w pełni zapewniony został wymóg rozdzielania funkcji sprzedaży, akceptacji ryzyka, monitorowania i</p>	<p>Bank posiada niepełną politykę zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie a występujące w niej braki wpływają na wzrost poziomu ryzyka. Istotne zastrzeżenia wzbudza sposób dostosowanie struktury organizacyjnej banku do realizacji przyjętej polityki. Występują istotne zastrzeżenia odnośnie zapewnienia wymogu rozdzielania funkcji sprzedaży,</p>	<p>Bank nie posiada polityki zarządzania ryzykiem portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Struktura organizacyjna banku nie jest dostosowana do działalności w zakresie kredytów hipotecznych. Nie został zapewniony wymóg rozdzielania funkcji sprzedaży, akceptacji ryzyka, monitorowania i kontroli ryzyka hipotecznych ekspozycji kredytowych. Występują poważne braki w procedurach</p>

<p>hipotecznych ekspozycji kredytowych. Bank posiada kompletne i aktualne procedury dotyczące procesu udzielania kredytów hipotecznych, w tym dotyczące oceny zdolności kredytowej i przyjmowanego zabezpieczenia. W banku funkcjonują systemy informacyjne i narzędzia analityczne wspierające proces pomiaru ryzyka związanego z kredytami hipotecznymi. Określone zostały wewnętrzne limity ograniczające ryzyko kredytowe zarówno dla całego portfela oraz poszczególnych rodzajów ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. W banku funkcjonuje skuteczny system raportowania realizacji polityki zarządzania ryzykiem hipotecznych ekspozycji kredytowych. Funkcjonuje sprawny system kontroli wewnętrznej obejmujący działalność w zakresie kredytów hipotecznych. Bank opracował politykę dotyczącą posiadanego portfela kredytów walutowych zabezpieczonych hipotecznie. Dokonuje bieżącej oceny ryzyka związanego z posiadanym portfelem kredytów hipotecznych wyrażonych w walutach obcych i posiada plany oraz cele restrukturyzacji portfela walutowych kredytów hipotecznych i jego finansowania. Efektywnie wdraża wyznaczone cele restrukturyzacji portfela walutowych kredytów hipotecznych.</p>	<p>kontroli ryzyka hipotecznych ekspozycji kredytowych. Występują braki w procedurach dotyczących procesu udzielania kredytów hipotecznych, w tym dotyczące oceny zdolności kredytowej i przyjmowanego zabezpieczenia lub nie są one na bieżąco aktualizowane. Funkcjonowanie systemów informacyjnych i narzędzi analitycznych wspierających proces pomiaru ryzyka związanego z kredytami hipotecznymi wymaga uzupełnienia. Wewnętrzne limity ograniczające ryzyko kredytowe zarówno dla całego portfela oraz poszczególnych rodzajów ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie wymagają uzupełnień. Skuteczność systemu raportowania realizacji polityki zarządzania ryzykiem hipotecznych ekspozycji kredytowych budzi zastrzeżenia. System kontroli wewnętrznej nie w pełni obejmuje działalność w zakresie kredytów hipotecznych. Polityka banku dotyczącą posiadanego portfela kredytów walutowych zabezpieczonych hipotecznie wymaga uzupełnienia lub aktualizacji. Bank nie dokonuje z odpowiednią częstotliwością oceny ryzyka związanego z posiadanym portfelem kredytów hipotecznych wyrażonych w walutach obcych a plany oraz cele restrukturyzacji portfela walutowych kredytów hipotecznych i jego finansowania wzbudzają wątpliwości. Działania restrukturyzacyjne w odniesieniu do portfela kredytów</p>	<p>akceptacji ryzyka, monitorowania i kontroli ryzyka hipotecznych ekspozycji kredytowych. Występują istotne braki w procedurach dotyczących procesu udzielania kredytów hipotecznych, w tym dotyczące oceny zdolności kredytowej i przyjmowanego zabezpieczenia. Funkcjonowanie systemów informacyjnych i narzędzi analitycznych wspierających proces pomiaru ryzyka związanego z kredytami hipotecznymi budzi istotne zastrzeżenia. Istotnego uzupełnienia wymagają wewnętrzne limity ograniczające ryzyko kredytowe zarówno dla całego portfela oraz poszczególnych rodzajów ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Skuteczność systemu raportowania realizacji polityki zarządzania ryzykiem hipotecznych ekspozycji kredytowych budzi zastrzeżenia. System kontroli wewnętrznej w zakresie kredytów hipotecznych budzi zastrzeżenia. Polityka banku dotyczącą posiadanego portfela kredytów walutowych zabezpieczonych hipotecznie jest niepełna i wymaga uzupełnienia. Bank nie dokonuje z odpowiednią częstotliwością oceny ryzyka związanego z posiadanym portfelem kredytów hipotecznych wyrażonych w walutach obcych a plany oraz cele restrukturyzacji portfela walutowych kredytów hipotecznych i jego finansowania wzbudzają istotne zastrzeżenia. Działania restrukturyzacyjne w odniesieniu do portfela kredytów</p>	<p>dotyczących procesu udzielania kredytów hipotecznych, w tym dotyczące oceny zdolności kredytowej i przyjmowanego zabezpieczenia. Nie funkcjonują systemy informacyjne i występuje brak narzędzi analitycznych wspierających proces pomiaru ryzyka związanego z kredytami hipotecznymi. Bank nie ustalił wewnętrznych limitów ograniczających ryzyko kredytowe zarówno dla całego portfela oraz poszczególnych rodzajów ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. W banku nie funkcjonuje skuteczny system raportowania realizacji polityki zarządzania ryzykiem hipotecznych ekspozycji kredytowych. System kontroli wewnętrznej nie obejmuje działalności w zakresie kredytów hipotecznych. Bank nie opracował polityki dotyczącej posiadanego portfela kredytów walutowych zabezpieczonych hipotecznie. Bank nie dokonuje oceny ryzyka związanego z posiadanym portfelem kredytów hipotecznych wyrażonych w walutach obcych i nie sformułował planów oraz celów restrukturyzacji portfela walutowych kredytów hipotecznych i jego finansowania. Bank nie podejmuje działań mających na celu restrukturyzację portfela kredytów hipotecznych wyrażonych w walutach obcych lub działania te są nieskuteczne.</p>
---	--	--	---

	hipotecznych wyrażonych w walutach obcych nie są w pełni skuteczne.	hipotecznych wyrażonych w walutach obcych charakteryzują się niską skutecznością.	
<p>Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej (w tym w ramach strategii zarządzania ryzykiem kredytowym), zatwierdzone przez odpowiednie organy banku, zawierające podstawowe aspekty stosowne dla tego typu dokumentów. Regulacje podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom. Regulacje dostosowane do obowiązujących przepisów prawa i uwzględniające zapisy dobrych praktyk bankowych. Ewentualnie niektóre zapisy procedur są na etapie implementacji, niemniej związane jest to ze zmianą przepisów przez regulatora.</p> <p>Proces identyfikacji i pomiaru ryzyka koncentracji kredytowej obejmuje wszystkie ekspozycje banku generujące to ryzyko, w tym pozycje pozabilansowej.</p> <p>Bank regularnie, zgodnie z procedurą przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka koncentracji kredytowej.</p> <p>System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej (obejmującej cały obszar ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji) i regularnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje całość</p>	<p>Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. Regulacje zawierają braki, niemniej nie są one istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonowania banku. Regulacje podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom.</p> <p>Regulacje w większości dostosowane są do obowiązujących przepisów prawa i uwzględniają zbiór dobrych praktyk bankowych. Nieznaczną część w trakcie implementacji, zmian, które niekoniecznie wynikają ze zmian w otoczeniu regulacyjnym banku. Zastrzeżenia dotyczące procesu identyfikacji i pomiaru ryzyka koncentracji kredytowej nie wpływają na podwyższenie ryzyka kredytowego. Bank niezgodnie z procedurą (niezgodnie z metodologią lub nieterminowo) przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka koncentracji kredytowej.</p> <p>System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje całość ryzyka koncentracji kredytowej.</p>	<p>Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. Regulacje zawierają braki, które są istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonowania banku. Jakość przeglądów oceniana na podstawie przekazanych przez bank raportów budzi istotne zastrzeżenia.</p> <p>Regulacje Banku w zdecydowanej większości są w trakcie implementacji. Nieprawidłowości ujawnione w wyniku czynności kontrolnych UKNF, badań audytu wewnętrznego, biegłego rewidenta etc.</p> <p>Zastrzeżenia dotyczące procesu identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego wpływają na podwyższenie ryzyka koncentracji kredytowej.</p> <p>Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka koncentracji kredytowej jedynie w przypadku zbliżającego się zagrożenia.</p> <p>System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie lub profilu ryzyka.</p> <p>System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają</p>	<p>Brak regulacji, przeglądów regulacji Regulacje wymagają licznych uzupełnień.</p> <p>Bank nie dokonuje identyfikacji i/lub pomiaru ryzyka koncentracji kredytowej.</p> <p>Bank nie przeprowadza testów warunków skrajnych dla ryzyka koncentracji kredytowej.</p> <p>System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień</p> <p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej). Świadczą o braku efektywnego i skutecznego audytu.</p> <p>Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane.</p> <p>Brak realizacji zaleceń wydanych przez KNF w zakresie ryzyka koncentracji kredytowej lub negatywna ocena ich realizacji.</p> <p>Opóźnienia w realizacji i brak uzgodnień z UKNF w tym zakresie. Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń nie opisują sposobu wyeliminowania nieprawidłowości i nie dają podstawy do oceny stopnia realizacji zaleceń</p>

<p>ryzyka koncentracji kredytowej (potwierdzone planem kontroli). Na podstawie wyników procesu BION audyt wewnętrzny oceniony jako skuteczny.</p> <p>Zalecenia audytu wewnętrznego nie dotyczyły istotnych obszarów zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej, w tym prawidłowości stosowania <i>Rozporządzenia CRR</i>. Zalecenia audytu są w pełni i terminowo realizowane, a sposób realizacji podlega niezależnej weryfikacji. Zalecenia wydane przez KNF w zakresie ryzyka koncentracji kredytowej są realizowane zgodnie z harmonogramem.</p> <p>Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń są szczegółowe (zawierają szerszy opis podejmowanych przez bank działań).</p>	<p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożeń bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności audytu wewnętrznego.</p> <p>Zalecenia audytu wewnętrznego dotyczyły w niewielkim stopniu istotnych obszarów zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej. Zalecenia audytu wewnętrznego realizowane są terminowo, ale nie podlegają niezależnej weryfikacji. Sposób realizacji zaleceń wydanych przez KNF w zakresie ryzyka koncentracji kredytowej jest terminowy, ale bank dokonywał uzgodnionej z UKNF zmiany terminów. Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń są w większości przypadków szczegółowe i w niewielkim zakresie wymagają uzupełnień.</p>	<p>podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczno – finansową banku. Obniżają istotnie skuteczność audytu wewnętrznego.</p> <p>Zalecenia audytu wewnętrznego dotyczyły istotnych obszarów zarządzania ryzykiem koncentracji kredytowej, w tym prawidłowości stosowania <i>Rozporządzenia CRR</i>. Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane terminowo.</p> <p>Bank z opóźnieniem (po terminie realizacji) występuje z wnioskami o przesunięcie terminu realizacji zaleceń wydanych przez KNF w zakresie ryzyka koncentracji kredytowej.</p> <p>Realizacja zaleceń budzi zastrzeżenia.</p> <p>Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń wymagają istotnych uzupełnień.</p>	<p>bez uzyskania od banku dodatkowego raportu/sprawozdania.</p>
<p>Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem rozliczenia/dostawy, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku, zawierające podstawowe aspekty stosowne dla tego typu dokumentów. Regulacje podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom. Regulacje dostosowane do obowiązujących przepisów prawa i uwzględniające zapisy dobrych praktyk bankowych. Ewentualnie niektóre zapisy procedur są na etapie implementacji, niemniej związane jest to ze zmianą przepisów przez regulatora.</p>	<p>Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem rozliczenia/dostawy, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. Regulacje zawierają braki, niemniej nie są one istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonowania banku. Regulacje podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom. Regulacje w większości dostosowane są do obowiązujących przepisów prawa i uwzględniają zbiór dobrych praktyk bankowych. Nieznaczna część w trakcie implementacji, zmian, które</p>	<p>Bank posiada regulacje stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem rozliczenia/dostawy, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. Regulacje zawierają braki, które są istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonowania banku. Jakość przeglądów oceniana na podstawie przekazanych przez bank raportów budzi istotne zastrzeżenia. Regulacje Banku w zdecydowanej większości są w trakcie implementacji. Nieprawidłowości ujawnione w wyniku czynności kontrolnych UKNF, badań</p>	<p>Brak regulacji, przeglądów regulacji. Regulacje wymagają licznych uzupełnień. Bank nie dokonuje identyfikacji i/lub pomiaru ryzyka rozliczenia/dostawy. Bank nie przeprowadza testów warunków skrajnych dla ryzyka rozliczenia/dostawy. Bank nie posiada systemu limitów ograniczających ryzyko lub system limitów nie jest kompletny i nie jest dostosowany do skali i złożoności działania banku. Przekroczenia limitów nie są raportowane lub są raportowane</p>

<p>Proces identyfikacji i pomiaru ryzyka rozliczenia/dostawy obejmuje wszystkie ekspozycje banku generujące to ryzyko, w tym pozycje pozabilansowej.</p> <p>Bank regularnie, zgodnie z procedurą przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka rozliczenia/dostawy</p> <p>Modele pomiaru ryzyka podlegają regularnemu procesowi weryfikacji, w tym weryfikacji historycznej.</p> <p>System limitów jest kompletny (uwzględnia co najmniej limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych) dostosowany do skali i złożoności działania banku.</p> <p>Limity są zaakceptowane na odpowiednim poziomie, zgodnie z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi.</p> <p>Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane.</p> <p>System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej (obejmującej cały obszar ryzyka kredytowego, w tym ryzyka koncentracji) i regularnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje całość ryzyka rozliczenia/dostawy kredytowej (potwierdzone planem kontroli).</p> <p>Na podstawie wyników procesu BION audyt wewnętrzny oceniony jako skuteczny.</p>	<p>niekoniecznie wynikają ze zmian w otoczeniu regulacyjnym banku.</p> <p>Zastrzeżenia dotyczące procesu identyfikacji i pomiaru ryzyka rozliczenia/dostawy nie wpływają na podwyższenie ryzyka kredytowego.</p> <p>Bank niezgodnie z procedurą (niezgodnie z metodologią lub nieterminowo) przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka rozliczenia/dostawy.</p> <p>Modele pomiaru ryzyka nieregularnie podlegają procesowi weryfikacji, w tym weryfikacji historycznej.</p> <p>System limitów nie jest kompletny, niemniej dostosowany do skali i złożoności działania banku.</p> <p>Występują sporadyczne przekroczenia limitów, które są właściwie raportowane.</p> <p>System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje całość ryzyka rozliczenia/dostawy.</p> <p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożeń bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności audytu wewnętrznego.</p> <p>Zalecenia audytu wewnętrznego dotyczyły w niewielkim stopniu</p>	<p>audytu wewnętrznego, biegłego rewidenta etc.</p> <p>Zastrzeżenia dotyczące procesu identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego wpływają na podwyższenie ryzyka rozliczenia/dostawy.</p> <p>Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka rozliczenia/dostawy jedynie w przypadku zbliżającego się zagrożenia.</p> <p>Modele pomiaru ryzyka nie podlegają procesowi weryfikacji, w tym weryfikacji historycznej.</p> <p>System limitów jest kompletny, niemniej nie jest dostosowany do skali i złożoności działania banku.</p> <p>Występują częste przekroczenia limitów i przypadki niewłaściwego raportowania realizacji limitów.</p> <p>System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie lub profilu ryzyka.</p> <p>System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczno – finansową banku. Obniżają istotnie skuteczność audytu wewnętrznego.</p> <p>Zalecenia audytu wewnętrznego dotyczyły istotnych obszarów</p>	<p>z opóźnieniem wpływającym na skuteczność zarządzania ryzykiem.</p> <p>Występują przypadki braku akceptacji stosowanych limitów.</p> <p>System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień</p> <p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej).</p> <p>Świadczą o braku efektywnego i skutecznego audytu.</p> <p>Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane.</p> <p>Brak realizacji zaleceń wydanych przez KNF w zakresie ryzyka kredytowego lub negatywna ocena ich realizacji.</p> <p>Opóźnienia w realizacji i brak uzgodnień z UKNF w tym zakresie.</p> <p>Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń nie opisują sposobu wyeliminowania nieprawidłowości i nie dają podstawy do oceny stopnia realizacji zaleceń bez uzyskania od banku dodatkowego raportu/sprawozdania.</p>
--	---	--	--

<p>Zalecenia audytu wewnętrznego nie dotyczyły istotnych obszarów zarządzania ryzykiem rozliczenia/dostawy, w tym prawidłowości stosowania <i>Rozporządzenia CRR</i>. Zalecenia audytu są w pełni i terminowo realizowane, a sposób realizacji podlega niezależnej weryfikacji. Zalecenia wydane przez KNF w zakresie ryzyka rozliczenia/dostawy są realizowane zgodnie z harmonogramem. Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń są szczegółowe (zawierają szerszy opis podejmowanych przez bank działań).</p>	<p>istotnych obszarów zarządzania ryzykiem rozliczenia/dostawy. Zalecenia audytu wewnętrznego realizowane są terminowo, ale nie podlegają niezależnej weryfikacji. Sposób realizacji zaleceń wydanych przez KNF w zakresie ryzyka rozliczenia/dostawy jest terminowy, ale bank dokonywał uzgodnionej z UKNF zmiany terminów. Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń są w większości przypadków szczegółowe i w niewielkim zakresie wymagają uzupełnień.</p>	<p>zarządzania ryzykiem rozliczenia/dostawy, w tym prawidłowości stosowania <i>Rozporządzenia CRR</i>. Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane terminowo. Bank z opóźnieniem (po terminie realizacji) występuje z wnioskami o przesunięcie terminu realizacji zaleceń wydanych przez KNF w zakresie ryzyka rozliczenia/dostawy. Realizacja zaleceń budzi zastrzeżenia. Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń wymagają istotnych uzupełnień.</p>	
--	--	--	--

Część C – Ryzyko rynkowe*

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5;4
<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania ryzykiem rynkowym. Strategia/polityka banku jest dostosowana do modelu biznesowego banku. Realizacja strategii/polityki jest zgodna z założeniami. Strategia/polityka poddawana jest regularnym przeglądom. Bank posiada procedury stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem rynkowym, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku, zawierające wymagane elementy dla tego typu dokumentów. Adekwatnie do skali i charakteru prowadzonej przez bank działalności procedury zawierają postanowienia</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania ryzykiem rynkowym. Braki w strategii/polityce nie wpływają na wzrost ryzyka rynkowego. Strategia/polityka poddawana jest przeglądom. Bank posiada procedury stanowiące podstawę zarządzania ryzykiem rynkowym, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. Procedury zawierają braki, niemniej nie są one istotne z punktu widzenia zarządzania ryzykiem rynkowym. Procedury podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom.</p>	<p>Strategia/polityka zarządzania ryzykiem rynkowym pomija istotne elementy wynikające z dobrych praktyk bankowych, co wpływa na wzrost ryzyka rynkowego. Realizacja strategii/polityki odbiega od założeń. Bank nie posiada wszystkich istotnych i niezbędnych w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym procedur, bądź w procedurach występują istotne braki (braki dotyczą w szczególności identyfikacji i pomiaru ryzyka oraz wyceny transakcji). Procedury nie podlegają regularnym przeglądom.</p>	<p>Bank nie posiada strategii/polityki zarządzania ryzykiem rynkowym lub strategia/polityka ta nie podlega regularnym przeglądom. Realizacja strategii/polityki istotnie odbiega od założeń. Brak procedur, przeglądów procedur. Procedury niezgodne z przepisami prawa i/lub zbiorem dobrych praktyk bankowych.</p>

<p>obowiązujących przepisów prawa i uwzględniają zapisy dobrych praktyk bankowych. Procedury podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom.</p>			
<p>Struktura organizacyjna banku jest w pełni dostosowana do potrzeb zarządzania pozostałymi rodzajami ryzyka rynkowego. Zapewnia rozdzielenie obowiązków osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inicjujących transakcje (front office), • prowadzących obsługę księgową transakcji (back office), • monitorujących ryzyko wynikające z działalności transakcyjnej/front office, • sprawujących kontrolę nad operacjami obciążonymi pozostałymi rodzajami ryzyka rynkowego, • opracowujących oprogramowanie dla operacji obciążonych pozostałymi rodzajami ryzyka rynkowego. <p>Linie podległości i podział kompetencji zostały jasno zdefiniowane. Proces identyfikowania i pomiaru pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego jest właściwy i adekwatny do skali i złożoności prowadzonej działalności. Stosowane metody pomiaru ryzyka w sposób dokładny i ostrożny szacują ryzyko, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metody pomiaru ryzyka są dostosowane do ryzyka wynikającego z działalności prowadzonej w ramach portfela handlowego; • pomiar ryzyka uwzględnia wszystkie odpowiednie pozycje bilansowe i pozabilansowe oraz podział na główne waluty; 	<p>Struktura organizacyjna banku jest wystarczająco dostosowana do potrzeb zarządzania pozostałymi rodzajami ryzyka rynkowego. Zapewnia rozdzielenie kluczowych zadań w procesie zarządzania ryzykiem, w szczególności zapewniona jest niezależność funkcji transakcyjnych, rozliczeniowych i kontrolnych (monitorujących ryzyko). Proces identyfikowania i pomiaru pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego jest poprawny, występują pewne braki obniżające efektywność zarządzania (nie pomijają jednak istotnych aspektów działania banku), nie wpływają znacząco na wyniki pomiaru i poziom ryzyka w prowadzonej działalności. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, których założenia są rzetelne, niemniej wyniki nie są wykorzystywane w bieżącym zarządzaniu bankiem. Modele pomiaru ryzyka podlegają regularnemu procesowi weryfikacji, monitoringu lub walidacji. System limitów nie jest kompletny, niemniej dostosowany do profilu i skali działania banku. Limity są zaakceptowane na odpowiednim poziomie, niemniej nie wyczerpują przepisów prawa. Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane. Proces</p>	<p>Struktura organizacyjna banku budzi zastrzeżenia z punktu widzenia potrzeb zarządzania pozostałymi rodzajami ryzyka rynkowego, np. brak jest niezależności funkcji sprzedaży od oceny ryzyka lub brak jasnego określenia innych kompetencji. Proces identyfikowania i pomiaru pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego budzi zastrzeżenia. Występują błędy w pomiarze ryzyka, bądź pomiar pomija istotne aspekty działalności banku. Wyniki pomiaru nie są pełne i nie przedstawiają całościowo sytuacji banku w obszarze pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, których założenia nie są dostosowane do skali i złożoności działania banku. Modele pomiaru ryzyka nie podlegają regularnej weryfikacji, monitoringowi lub walidacji. System limitów jest kompletny, niemniej nie jest dostosowany do profilu i skali działania banku. Limity są zaakceptowane, niemniej niezgodnie z procedurami i/lub przepisami prawa. Występują częste przekroczenia limitów i przypadki niewłaściwego raportowania realizacji limitów. Bank jest zaangażowany w transakcje na rynku instrumentów pochodnych, a stopień skomplikowania oferowanych produktów jest istotny. Sposób</p>	<p>Struktura organizacyjna banku jest niedostosowana do potrzeb zarządzania pozostałymi rodzajami ryzyka rynkowego. Pomiar nie jest adekwatny do skali i złożoności działania banku, nie odzwierciedla aktualnej sytuacji banku w obszarze pozostałych rodzajów ryzyka rynkowego. Bank nie przeprowadza testów warunków skrajnych bądź ich jakość i/lub częstotliwość nie stanowi wsparcia dla procesu zarządzania. Modele pomiaru nie podlegają weryfikacji. Bank nie posiada systemu limitów ograniczających pozostałe rodzaje ryzyka rynkowego lub system limitów nie jest kompletny i nie jest dostosowany do profilu i skali działania banku. Występują przypadki braku akceptacji stosownych limitów. Przekroczenia limitów nie są raportowane lub są raportowane z opóźnieniem wpływającym na skuteczność zarządzania ryzykiem. Proces monitoringu ryzyka jest nieskuteczny. Bank jest zaangażowany w transakcje na rynku instrumentów pochodnych, a stopień skomplikowania oferowanych produktów jest istotny. Bank w relacjach z klientem nie przestrzega oczekiwanych standardów a uchybienia wpływają na istotny wzrost ryzyka prowadzonej działalności. Bank nie informuje klientów o ryzyku</p>

<p>Modele pomiaru ryzyka podlegają regularnemu procesowi weryfikacji, monitoringu lub walidacji.</p> <p>Bank przeprowadza regularne testy warunków skrajnych, których wyniki uwzględniane są w procesie zarządzania ryzykiem.</p> <p>System limitów jest kompletny (uwzględnia co najmniej limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych) dostosowany do profilu i skali działania banku.</p> <p>Limity zaakceptowane na odpowiednim poziomie, zgodnie z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi.</p> <p>Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane.</p> <p>Proces monitoringu ryzyka rynkowego nie budzi zastrzeżeń.</p> <p>Bank nie jest znacząco zaangażowany w transakcje na rynku instrumentów pochodnych. Bank w relacjach z klientem przestrzega co najmniej oczekiwanych standardów.</p> <p>Bank dąży do identyfikowania potrzeb i oczekiwań klienta. Klienci są jasno i rzetelnie poinformowani o ryzyku oraz o konsekwencjach zawierania transakcji pochodnych.</p> <p>Działalność banku w zakresie rynku OTC instrumentów pochodnych jest w sposób odpowiedni nadzorowana przez radę nadzorczą a zarząd zapewnia aby obszar był zgodny z celem realizacji działania w najlepiej pojętym interesie klienta.</p> <p>Realizacja umów zawartych z podmiotami trzecimi w celu świadczenia usług maklerskich na</p>	<p>monitoringu ryzyka nie budzi istotnych zastrzeżeń.</p> <p>Bank jest zaangażowany w transakcje na rynku instrumentów pochodnych, niemniej najczęściej oferuje klientom proste produkty zabezpieczające ryzyko walutowe lub ryzyko stopy procentowej. Bank w relacjach z klientami przestrzega co najmniej oczekiwanych standardów. Bank dąży do identyfikowania potrzeb i oczekiwań klienta. Klienci są jasno i rzetelnie poinformowani o ryzyku oraz o konsekwencjach zawierania transakcji pochodnych a zidentyfikowane braki nie mają istotnego wpływu na wzrost ryzyka.</p> <p>Działalność banku w zakresie rynku OTC instrumentów pochodnych jest nadzorowana przez radę nadzorczą a zarząd zapewnia aby obszar był zgodny z celem realizacji działania w najlepiej pojętym interesie klienta, zidentyfikowane braki nie mają istotnego wpływu na wzrost ryzyka.</p> <p>Realizacja umów zawartych z podmiotami trzecimi w celu świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych jest nadzorowana przez władze banku, zidentyfikowane braki nie mają istotnego wpływu na wzrost ryzyka.</p>	<p>prezentowania informacji o ryzyku związanym z produktami pochodnymi nie spełnia wymogów Rekomendacji A oraz dobrych praktyk rynkowych a zidentyfikowane uchybienia mogą mieć wpływ na wzrost ryzyka prowadzonej działalności.</p> <p>Działalność banku w zakresie rynku OTC instrumentów pochodnych jest nadzorowana przez radę nadzorczą a zarząd podejmuje działania zapewnia aby obszar był zgodny z celem realizacji działania w najlepiej pojętym interesie klienta, zidentyfikowane nieprawidłowości wskazują na nieuwzględnienie istotnych zapisów Wytycznych dotyczących świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych w powyższym temacie.</p> <p>Realizacja umów zawartych z podmiotami trzecimi w celu świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych jest nadzorowana przez władze banku, zidentyfikowane nieprawidłowości wskazują na nieuwzględnienie istotnych zapisów Wytycznych dotyczących świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych w powyższym temacie.</p>	<p>związanym z instrumentami pochodnymi lub sposób prezentowania takich informacji nie spełnia wymogów Rekomendacji A oraz dobrych praktyk rynkowych.</p> <p>Działalność banku w zakresie rynku OTC instrumentów pochodnych nie jest nadzorowana przez radę nadzorczą w sposób zgodny z Wytycznymi dotyczącymi świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych, a zarząd nie podejmuje działań zapewnia aby obszar był zgodny z celem realizacji działania w najlepiej pojętym interesie klienta.</p> <p>Realizacja umów zawartych z podmiotami trzecimi w celu świadczenia usług maklerskich na rynku OTC instrumentów pochodnych jest nie jest w sposób właściwy nadzorowana przez władze banku.</p>
---	---	--	---

<p>rynku OTC instrumentów pochodnych jest odpowiednio nadzorowana przez władze banku.</p>			
<p>System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej (obejmującej cały obszar ryzyka rynkowego i regularnej informacji o poziomie i profilu ryzyka). Obszar objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Obszar ryzyka został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Zalecenia audytu są w pełni i terminowo realizowane, a sposób efektywność realizacji podlega niezależnej weryfikacji .</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar niemal całkowicie objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION dotyczące przypisania mechanizmów kontrolnych procesom istotnym oraz niezależnego ich monitorowania nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożenia bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. Obszar ryzyka nie w pełni został ujęty w planie audytu na rok objęty oceną BION. Badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Zalecenia audytu wewnętrznego w przeważającym stopniu realizowane są terminowo i w przeważającym stopniu podlegają niezależnej weryfikacji.</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar w dużej mierze nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. W planie audytu wewnętrznego na rok objęty oceną BION obszar ujęty został w bardzo ograniczonym zakresie. Badania audytu wewnętrznego w większości nie zostały zrealizowane. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczną – finansową banku. Obszar ryzyka w przeważającym stopniu nie został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego w większości nie zostały zrealizowane. Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane terminowo lub nie są w ogóle weryfikowane.</p>	<p>System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu ryzyka. System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień. Obszar w ogóle nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne oraz nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Obszar ryzyka nie został uwzględniony w planie audytu na rok objęty oceną BION. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej).</p>
<p>Sposób wypełniania przez bank wymogów MiFID II, MIFIR, PRIIP's, rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku i EMIR oraz postanowień aktów delegowanych uzupełniających EMIR wskazuje na brak dostrzegalnego ryzyka nieodpowiedniości</p>	<p>Sposób wypełniania przez bank wymogów MiFID II, MIFIR, PRIIP's, rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku i EMIR oraz postanowień aktów delegowanych uzupełniających EMIR wskazuje na niskie ryzyko nieodpowiedniości stosowanych mechanizmów kontrolnych..</p>	<p>Sposób wypełniania przez bank wymogów MiFID II, MIFIR, PRIIP's, rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku i EMIR oraz postanowień aktów delegowanych uzupełniających EMIR wskazuje na średnie ryzyko nieodpowiedniości stosowanych mechanizmów kontrolnych.</p>	<p>Sposób wypełniania przez bank wymogów MiFID II, MIFIR, PRIIP's, rozporządzenia w sprawie nadużyć na rynku i EMIR oraz postanowień aktów delegowanych uzupełniających EMIR wskazuje na wysokie ryzyko nieodpowiedniości stosowanych mechanizmów kontrolnych.</p>

stosowanych mechanizmów kontrolnych.			
--------------------------------------	--	--	--

*dotyczy: ryzyka pozycji (w tym ryzyka szczególnego i ryzyka ogólnego pozycji w instrumentach finansowych), ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów i ryzyka CVA

Część D – Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5;4
<p>Struktura organizacyjna banku jest w pełni dostosowana do potrzeb zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym. Zapewnia rozdzielenie obowiązków osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> • inicjujących transakcje (front office), • prowadzących obsługę księgową transakcji (back office), • monitorujących ryzyko wynikające z działalności transakcyjnej/front office, • sprawujących kontrolę nad operacjami obciążonymi ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym, • opracowujących oprogramowanie dla operacji obciążonych ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym. <p>Linie podległości i podział kompetencji zostały jasno zdefiniowane.</p> <p>Proces identyfikowania i pomiaru ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym jest właściwy i adekwatny do skali i złożoności prowadzonej działalności. Stosowane metody pomiaru ryzyka w sposób dokładny i ostrożny szacują ryzyko, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - metody pomiaru ryzyka są dostosowane do ryzyka wynikającego z portfela bankowego 	<p>Struktura organizacyjna banku jest wystarczająco dostosowana do potrzeb zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym. Zapewnia rozdzielenie kluczowych zadań w procesie zarządzania ryzykiem, w szczególności zapewniona jest niezależność funkcji transakcyjnych, rozliczeniowych i kontrolnych (monitorujących ryzyko).</p> <p>Proces identyfikowania i pomiaru ryzyka jest poprawny, występują pewne braki obniżające efektywność zarządzania (nie pomijają jednak istotnych aspektów działania banku), nie wpływają znacząco na wyniki pomiaru i poziom ryzyka w prowadzonej działalności. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych oraz nadzorczy test wartości odstających, niemniej wyniki nie są wykorzystywane w bieżącym zarządzaniu bankiem.</p> <p>Modele pomiaru ryzyka podlegają regularnemu procesowi weryfikacji, monitoringu lub walidacji.</p> <p>System limitów nie jest kompletny, niemniej dostosowany do profilu i skali działania banku. Limity są zaakceptowane na odpowiednim</p>	<p>Struktura organizacyjna banku budzi zastrzeżenia z punktu widzenia potrzeb zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym, np. brak jest niezależności funkcji sprzedaży od oceny ryzyka lub brak jasnego określenia innych kompetencji.</p> <p>Proces identyfikowania i pomiaru ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym budzi zastrzeżenia. Występują błędy w pomiarze ryzyka, bądź pomiar pomija istotne aspekty działalności banku. Wyniki pomiaru nie są pełne i nie przedstawiają całościowo sytuacji banku w obszarze ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, których założenia nie są dostosowane do skali i złożoności działania banku. Bank przeprowadza nadzorczy test wartości odstających, jednak z częstotliwością rzadszą niż kwartalną. Modele pomiaru ryzyka nie podlegają regularnej weryfikacji, monitoringowi lub walidacji.</p> <p>System limitów jest kompletny, niemniej nie jest dostosowany do profilu i skali działania banku. Limity są zaakceptowane, niemniej</p>	<p>Struktura organizacyjna banku jest niedostosowana do potrzeb zarządzania ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym.</p> <p>Pomiar nie jest adekwatny do skali i złożoności działania banku, nie odzwierciedla aktualnej sytuacji banku w obszarze ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym. Bank nie przeprowadza testów warunków skrajnych bądź ich jakość i/lub częstotliwość nie stanowi wsparcia dla procesu zarządzania. Bank nie przeprowadza nadzorczego test wartości odstających. Modele pomiaru nie podlegają weryfikacji.</p> <p>Bank nie posiada systemu limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym lub system limitów nie jest kompletny i nie jest dostosowany do profilu i skali działania banku. Występują przypadki braku akceptacji stosownych limitów. Przekroczenia limitów nie są raportowane lub są raportowane z opóźnieniem wpływającym na skuteczność zarządzania ryzykiem.</p> <p>Proces monitoringu ryzyka jest nieskuteczny.</p>

<p>- pomiar ryzyka uwzględnia wszystkie odpowiednie pozycje bilansowe i pozabilansowe oraz podział na główne waluty</p> <p>- stosowane przez bank metody umożliwiają pomiar głównych rodzajów ryzyka stopy procentowej, w tym ryzyka niedopasowania, ryzyka bazowego, ryzyka opcji klienta.</p> <p>Modele pomiaru ryzyka podlegają regularnemu procesowi weryfikacji, monitoringu lub walidacji. Bank przeprowadza regularne testy warunków skrajnych oraz nadzorczy test wartości odstających, których wyniki uwzględniane są w procesie zarządzania ryzykiem.</p> <p>System limitów jest kompletny (uwzględnia co najmniej limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych) dostosowany do profilu i skali działania banku. Limity zaakceptowane na odpowiednim poziomie, zgodnie z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi. Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane. Proces monitoringu ryzyka nie budzi zastrzeżeń.</p>	<p>poziomie, niemniej nie wyczerpują przepisów prawa. Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane. Proces monitoringu ryzyka nie budzi istotnych zastrzeżeń.</p>	<p>niezgodnie z procedurami i/lub przepisami prawa. Występują częste przekroczenia limitów i przypadki niewłaściwego raportowania realizacji limitów.</p>	
---	--	---	--

Część E – Ryzyko operacyjne

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5;4
<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym. Strategia jest adekwatna do skali, złożoności i charakteru prowadzonej przez bank działalności oraz zawiera wszystkie elementy określone w przepisach prawa i dobrych praktykach bankowych.</p> <p>Strategia/polityka banku jest dostosowana do modelu biznesowego banku. Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym zostały ujęte w jednym dokumencie. Zarząd, rada nadzorcza i kierownictwo sprawują wszechstronny nadzór nad realizacją przyjętych regulacji. Strategia, a w tym zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, podlegają regularnym przeglądom oraz jeśli zajdzie taka potrzeba - weryfikacji i aktualizacji.</p> <p>Strategia/polityka określa tolerancję banku na ryzyko operacyjne, uwzględniając:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierunki zarządzania tym ryzykiem, • priorytet działań zarządczych, • zakres oraz sposób transferowania ryzyka operacyjnego poza bank, • główne zasady identyfikacji, szacowania/pomiaru, monitorowania, zabezpieczania, • system kontroli. <p>Zakres formalizacji i złożoności strategii/polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym jest proporcjonalny do specyfiki działania banku i do określonego profilu ryzyka.</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym. Braki w strategii/polityce nie wpływają na wzrost ryzyka operacyjnego. Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym zostały ujęte w kilku powiązanych dokumentach. Zarząd, rada nadzorcza i kierownictwo sprawują wszechstronny nadzór nad realizacją przyjętych regulacji.</p> <p>Strategia, a w tym zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, podlegają nieregularnym przeglądom, jedna jeśli zajdzie taka potrzeba są weryfikowane i aktualizowane. Strategia/polityka określa tolerancję banku na ryzyko operacyjne, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy. Zakres formalizacji i złożoności strategii/polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym jest proporcjonalny do specyfiki działania banku i do określonego profilu ryzyka.</p> <p>Proces zarządzania ryzykiem został sformalizowany poprzez wprowadzenie procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, które zostały zatwierdzone przez kierownictwo banku. Przyjęte w banku regulacje wewnętrzne nie uwzględniają wszystkich rodzajów ryzyka wchodzących w skład ryzyka operacyjnego zgodnie z przyjętą systematyką. Posiadane przez Bank procedury wewnętrzne w zakresie ryzyka operacyjnego są aktualne.</p>	<p>Strategia/polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym pomija istotne elementy wymienione w rekomendacji M, co wpływa na wzrost ryzyka operacyjnego. Strategia/polityka, a w tym zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, podlegają nieregularnym przeglądom. Mimo zidentyfikowania takiej potrzeby, nie dokonuje się weryfikacji i aktualizacji strategii/polityki. Strategia/polityka określa tolerancję banku na ryzyko operacyjne, uwzględniając wszystkie niezbędne elementy.</p> <p>Zakres formalizacji i złożoności polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym nie jest proporcjonalny do specyfiki działania banku i do określonego profilu ryzyka.</p> <p>Proces zarządzania ryzykiem został sformalizowany poprzez wprowadzenie procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, które zostały zatwierdzone przez kierownictwo banku. Przyjęte w banku regulacje wewnętrzne nie uwzględniają wszystkich ryzyk wchodzących w skład ryzyka operacyjnego zgodnie z przyjętą systematyką. Posiadane przez Bank procedury wewnętrzne w zakresie ryzyka operacyjnego są nieaktualne.</p>	<p>Bank nie posiada strategii/polityki zarządzania ryzykiem lub strategia zarządzania ryzykiem operacyjnym nie podlega regularnym przeglądom. Nadzór sprawowany przez zarząd, rada nadzorcza i kierownictwo nad realizacją przyjętej strategii jest niewystarczający.</p> <p>Proces zarządzania ryzykiem nie został sformalizowany poprzez wprowadzenie procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym, które zostały zatwierdzone przez kierownictwo banku lub posiadane przez bank procedury wewnętrzne w zakresie ryzyka operacyjnego są nieaktualne.</p> <p>Bank nie rozpoznał zagrożeń związanych z usługami płatniczymi i nie posiada programu szkoleń.</p>

<p>Proces zarządzania ryzykiem został sformalizowany poprzez wprowadzenie procedur dot. zarządzania ryzykiem operacyjnym, które zostały zatwierdzone przez Kierownictwo Banku. Przyjęte w banku regulacje wewnętrzne uwzględniają wszystkie ryzyka wchodzące w skład ryzyka operacyjnego zgodnie z przyjętą w Metodocyce BION systematyką. Posiadane przez Bank procedury wewnętrzne w zakresie ryzyka operacyjnego są aktualne.</p>			
<p>Struktura organizacyjna w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym nie budzi zastrzeżeń. Struktura obejmuje wszystkie obszary działalności generujące ryzyko operacyjne oraz zapewnia funkcjonowanie niezależnego procesu identyfikacji ryzyka operacyjnego. W strukturze występuje jasny i przejrzysty podział odpowiedzialności pomiędzy członkami zarządu.</p> <p>W banku istnieje udokumentowany proces: identyfikacji i szacowania zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla całej działalności banku oraz wrażliwości banku na te zagrożenia, badania ich możliwego wpływu na wynik z działalności, określenia możliwych zabezpieczeń. Bank posiada system identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego uwzględniający elementy wskazane w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2018/389 (dalej RTS), ustawie o usługach płatniczych (dalej UUP), Wytycznych EBA,</p>	<p>Struktura organizacyjna budzi zastrzeżenia, jednakże obejmuje wszystkie obszary działalności generujące ryzyko operacyjne. Zastrzeżenia budzi proces pomiaru, nie zapewniający pełnej niezależności identyfikacji. W strukturze występuje jasny i przejrzysty podział odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu.</p> <p>W banku istnieje udokumentowany proces: identyfikacji i szacowania zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla całej działalności banku oraz wrażliwości banku na te zagrożenia, badania ich możliwego wpływu na wynik z działalności, określenia możliwych zabezpieczeń. Bank posiada system identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego, który nie uwzględnia wszystkich elementów wskazanych w Wytycznych EBA i Rekomendacji M, jednakże ww. braki nie wpływają na wzrost ryzyka operacyjnego. Bank przeprowadza regularne testy warunków skrajnych, których wyniki uwzględniane są w</p>	<p>Struktura organizacyjna w zakresie ryzyka operacyjnego pomija istotne obszary działalności banku generujące ryzyko operacyjne. Podział odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu jest nieprzejrzysty.</p> <p>W banku istnieje udokumentowany proces: identyfikacji i szacowania zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla całej działalności banku oraz wrażliwości banku na te zagrożenia, badania ich możliwego wpływu na wynik z działalności, określenia możliwych zabezpieczeń. Bank posiada system identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego, który uwzględnia tylko mierniki wskazane w RTS oraz jeden z mierników wskazanych w Rekomendacji M. Bank nieregularnie przeprowadza testy warunków skrajnych, których wyniki nie są uwzględniane w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym. Jakościowe podejście do zarządzania ryzykiem operacyjnym nie zostało uzupełnione podejściem ilościowym. Bank nie analizuje swoich</p>	<p>Brak struktury organizacyjnej w zakresie identyfikacji ryzyka operacyjnego – procedury banku nie wskazują sposobu przekazywania informacji o zdarzeniach operacyjnych. Bank nie posiada systemu identyfikacji i pomiaru ryzyka operacyjnego. Bank nie przeprowadza testów warunków skrajnych lub przeprowadza je sporadycznie. Bank nie posiada systemu monitorowania ryzyka operacyjnego lub monitorowanie ryzyka prowadzone jest nieregularnie i bez powiązania z procesami zachodzącymi w banku. Bank nie wdrożył systemu regularnego monitorowania zdarzeń operacyjnych i profilu ryzyka operacyjnego. Bank nie ma planu ciągłości działania lub planów awaryjnych lub dotyczą one wąskiego zakresu działania banku (nie uwzględniają krytycznych procesów banku). Procedury te nie podlegają regularnym przeglądom. Bank nie posiada polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w grupie</p>

<p>Rekomendacji M. Organ zarządzający i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia systemu pomiaru ryzyka i mają świadomość stopnia ryzyka, jakie wiąże się ze stosowaniem danego modelu. Bank przeprowadza regularne testy warunków skrajnych, których wyniki uwzględniane są w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym (np. w ramach corocznego przeglądu strategii i polityki ryzyka operacyjnego). Jakościowe podejście do zarządzania ryzykiem operacyjnym zostało uzupełnione podejściem ilościowym. Bank analizuje swoje operacje i działania na podstawie listy potencjalnych zagrożeń i strat związanych z ryzykiem operacyjnym. Bank wdrożył system regularnego monitorowania zdarzeń operacyjnych i profilu ryzyka operacyjnego. Bank monitoruje ryzyko operacyjne z uwzględnieniem elementów określonych w rekomendacji 15 Rekomendacji M. System monitorowania obejmuje wszystkie procesy kluczowe. Procesowi monitorowania został poddany przebieg wszystkich ważnych procesów składających się na działalność bankową. W banku został wdrożony system bieżącego monitorowania narażenia na ryzyko operacyjne i powstawania strat w pionach operacyjnych. Monitorowanie opiera się na analizie bieżących kluczowych parametrów, miar oraz norm charakterystycznych dla działalności operacyjnej jednostek</p>	<p>procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym (np. w ramach corocznego przeglądu strategii i polityki ryzyka operacyjnego). Jakościowe podejście do zarządzania ryzykiem operacyjnym zostało uzupełnione podejściem ilościowym. Bank nie analizuje swoich operacji i działań na podstawie listy potencjalnych zagrożeń. Bank monitoruje ryzyko operacyjne z uwzględnieniem większości elementów określonych w RTS, UUP, Wytycznych EBA i Rekomendacji M. System monitorowania obejmuje procesy kluczowe. Procesowi monitorowania został poddany przebieg tylko wybranych ważnych procesów składających się na działalność bankową. W banku został wdrożony system bieżącego monitorowania narażenia na ryzyko operacyjne i powstawania strat w pionach operacyjnych. Monitorowanie opiera się na analizie bieżących kluczowych parametrów, miar oraz norm charakterystycznych dla działalności operacyjnej jednostek organizacyjnych. W celu zarządzania ciągłością działania zidentyfikowano krytyczne procesy biznesowe, dla których szybkie odzyskanie sprawności działania może być znaczące, włączając również takie, w których występuje zależność od źródeł zewnętrznych lub osób trzecich. Bank posiada i cyklicznie testuje plan ciągłości działania oraz plany awaryjne, jednak dokumenty te wymagają uzupełnień lub nie były</p>	<p>operacji i działań na podstawie listy potencjalnych zagrożeń i strat związanych z ryzykiem operacyjnym. System monitorowania ryzyka operacyjnego nie uwzględnia części wymogów określonych w RTS, UUP, Wytycznych EBA oraz większości elementów określonych w Rekomendacji M. System monitorowania nie obejmuje procesów kluczowych. Monitorowanie nie opiera się na analizie bieżących kluczowych parametrów, miar oraz norm charakterystycznych dla działalności operacyjnej jednostek organizacyjnych. O ile bank posiada plan ciągłości działania i plany awaryjne to nie są one dostosowane do specyfiki banku (nie uwzględniają zidentyfikowanych krytycznych procesów biznesowych) lub ich działanie nie podlega cyklicznemu testowaniu/aktualizacji. Bank posiada politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym w grupie kapitałowej. Niemniej jednak identyfikacja ryzyka operacyjnego w grupie kapitałowej budzi zastrzeżenia. Bank identyfikuje podmioty istotne dla grupy. System informacji zarządczej dla podmiotów zależnych budzi zastrzeżenia, zakres i częstotliwość raportów jest nie adekwatny do skali działalności podmiotu.</p>	<p>kapitałowej. Bank nie identyfikuje podmiotów istotnych dla grupy, a także nie posiada określonego systemu informacji zarządczej dla podmiotów zależnych.</p>
---	--	---	---

<p>organizacyjnych (wartość transakcji, poziom błędów, przerwy i awarie, zmiany kadrowe, wprowadzanie nowych produktów, itd.).</p> <p>Bank posiada kompleksowe i sprawdzone plany awaryjne i plany ciągłości działania, które zapewniają prowadzenie bieżącej działalności i ograniczenia strat w przypadku poważnego zakłócenia działalności. W celu zarządzania ciągłością działania zidentyfikowano krytyczne procesy biznesowe, dla których szybkie odzyskanie sprawności działania może być znaczące, włączając również takie, w których występuje zależność od źródeł zewnętrznych lub osób trzecich. Bank posiada, aktualizuje i cyklicznie testuje plan ciągłości działania (zapewniający ciągłe i niezakłócone działanie banku) oraz plany awaryjne (służące zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności banku i ograniczeniu strat w przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych mogących poważnie zakłócić tę działalność). Plan ciągłości działania uwzględnia wszystkie oczekiwane elementy. Bank posiada politykę zarządzania ryzykiem operacyjnym w grupie kapitałowej. Bank identyfikuje kategorie zdarzeń operacyjnych oraz podmioty istotne dla grupy, a także posiada określony, nie budzący zastrzeżeń, system informacji zarządczej dla podmiotów zależnych.</p>	<p>aktualizowane adekwatnie do testów. Braki w planie ciągłości działania nie powodują wzrostu ryzyka operacyjnego. Bank posiada politykę zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem operacyjnym, w grupie kapitałowej. Niemniej jednak identyfikacja ryzyka operacyjnego w grupie kapitałowej budzi zastrzeżenia. Bank identyfikuje podmioty istotne dla grupy, a także posiada określony system informacji zarządczej dla podmiotów zależnych.</p>		
<p>System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość,</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu,</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub</p>	<p>System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie</p>

<p>zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej (obejmującej cały obszar ryzyka operacyjnego i regularnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>Obszar objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Bank przypisał kluczowe mechanizmy kontrolne procesom uznanym za istotne oraz niezależnie monitoruje ich przestrzeganie. Obszar ryzyka został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Zalecenia audytu są w pełni i terminowo realizowane, a efektywność realizacji podlega niezależnej weryfikacji.</p>	<p>będź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka operacyjnego. Obszar niemal całkowicie objęty jest systemem kontroli wewnętrznej.</p> <p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION dotyczące przypisania mechanizmów kontrolnych procesom istotnym oraz niezależnego ich monitorowania nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożenia bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. Obszar ryzyka nie w pełni został ujęty w planie audytu na rok objęty oceną BION, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Zalecenia audytu wewnętrznego w przeważającym stopniu realizowane są terminowo i w przeważającym stopniu podlegają niezależnej weryfikacji.</p>	<p>nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka operacyjnego. System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar w dużej mierze nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank w przeważającym stopniu nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne oraz w przeważającym stopniu nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów.</p> <p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczną – finansową banku. W planie audytu wewnętrznego na rok objęty oceną BION obszar ujęty został w bardzo ograniczonym zakresie. Badania audytu wewnętrznego w większości nie zostały zrealizowane. Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane terminowo lub nie są w ogóle weryfikowane.</p>	<p>występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu ryzyka operacyjnego. System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień.</p> <p>Obszar w ogóle nie jest objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Bank nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne oraz nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Obszar ryzyka nie został w ogóle ujęty w planie audytu. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej).</p>
<p>Bank w sposób kompleksowy uwzględnia zarządzanie ryzykiem modeli w strategii/polityce zarządzania. Dla zdecydowanej większości modeli bank posiada procedury określające od strony operacyjnej sposoby zarządzania ryzykiem modeli we wszystkich fazach cyklu ich życia.</p>	<p>Bank w sposób wystarczający uwzględnia zarządzanie ryzykiem modeli w strategii/polityce zarządzania. Dla dużej części modeli bank posiada procedury określające od strony operacyjnej sposoby zarządzania ryzykiem modeli w najistotniejszych fazach cyklu ich życia.</p>	<p>Regulacje dotyczące zarządzania ryzykiem modeli w formie strategii/polityki nie są wystarczająco dostosowane do istotności tego ryzyka. Tylko w odniesieniu do wybranych modeli Bank posiada procedury określające od strony operacyjnej sposoby zarządzania ryzykiem modeli</p>	<p>Bank nie posiada regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem modeli w formie strategii/polityki, pomimo uznania tego ryzyka za istotne. Bank nie posiada procedur określających od strony operacyjnej sposoby zarządzania ryzykiem modeli.</p>

<p>Zarząd banku jest bezpośrednio odpowiedzialny za podejmowanie wszystkich istotnych decyzji w odniesieniu do wszystkich istotnych modeli występujących w banku. Bank posiada rejestr modeli obejmujący wszystkie występujące w banku modele, który jest aktualizowany na bieżąco a zakres zawartych w nich danych jest szczegółowy i dostosowany do istotności modelu. Bank sformułował minimalne kryteria jakości działania modeli w odniesieniu do wszystkich wykorzystywanych modeli, a wyniki bieżących przeglądów jakości działania (walidacja, monitoring lub audyt) wskazują, że wszystkie występujące w banku modele spełniają te kryteria. Z powodu istotności tego ryzyka, w banku występuje komórka walidacji modeli (lub na poziomie banku zrzeszającego) cechująca się pełną niezależnością względem komórek odpowiedzialnych za budowę i stosowanie modeli a zakresem przedmiotowym jej działania objęte są z określoną i przestrzeganą częstotliwością, wszystkie modele istotne. Proces zarządzania ryzykiem modeli we wszystkich najistotniejszych aspektach stanowi przedmiot okresowych audytów wewnętrznych, a ich częstotliwość i zakres są wystarczające i dostosowane do poziomu ryzyka, z kolei liczba otwartych zaleceń o wysokim priorytecie jest mała.</p>	<p>Zarząd banku jest bezpośrednio odpowiedzialny za podejmowanie części istotnych decyzji w odniesieniu do większości najistotniejszych modeli występujących w banku. Bank posiada rejestr modeli obejmujący najistotniejsze modele występujące w banku i jest on aktualizowany – co do zasady - na bieżąco a zakres zawartych w nich danych pozwala na wyciąganie wniosków na poziomie ogólnym w zakresie poszczególnych modeli. Bank sformułował minimalne kryteria jakości działania modeli przynajmniej w odniesieniu do najistotniejszych modeli, a wyniki bieżących przeglądów jakości działania (walidacja, monitoring lub audyt) wskazują, że wszystkie najistotniejsze modele występujące w banku spełniają te kryteria. Z powodu istotności tego ryzyka, w występuje komórka walidacji modeli (lub na poziomie banku zrzeszającego) cechująca się pewną niezależnością względem komórek odpowiedzialnych za budowę i stosowanie modeli a zakresem przedmiotowym jej działania objęte są z zazwyczaj określoną i z reguły przestrzeganą częstotliwością, wszystkie najistotniejsze modele. Proces zarządzania ryzykiem modeli w przynajmniej części najistotniejszych aspektów stanowi przedmiot okresowych audytów wewnętrznych, a ich częstotliwość i zakres są, co do zasady, wystarczające i dostosowane do poziomu ryzyka, z kolei liczba</p>	<p>lub pomija w nich istotne fazy cyklu ich życia. Zarząd banku lub dedykowany komitet podejmują tylko niektóre istotne decyzje w odniesieniu tylko do wybranych modeli występujących w banku. Bank posiada rejestr modeli obejmujący tylko niektóre występujące w banku modele, a częstotliwość jego aktualizacji lub zakres przedmiotowy budzą zastrzeżenia. Bank sformułował minimalne kryteria jakości działania modeli tylko do wybranych modeli, a wyniki bieżących przeglądów jakości działania (walidacja, monitoring lub audyt) wskazują, że większość z nich spełnia te kryteria. Pomimo istotności tego ryzyka, występująca w banku komórka walidacji modeli (lub na poziomie banku zrzeszającego) cechuje się niskim poziomem niezależności względem komórek odpowiedzialnych za budowę i stosowanie modeli lub zakresem przedmiotowym jej działania objęte są tylko niektóre modele lub częstotliwość tej walidacji jest niewystarczająca. Proces zarządzania ryzykiem modeli stanowi przedmiot audytów wewnętrznych, a ich częstotliwość i zakres są w ograniczonym stopniu dostosowane do poziomu ryzyka lub liczba otwartych zaleceń o wysokim priorytecie jest duża. Zidentyfikowano przypadki (10%-25%) braku objęcia procesem walidacji modeli istotnych.</p>	<p>Zarząd banku lub dedykowany komitet w zasadzie nie podejmują decyzji w odniesieniu do modeli występujących w banku. Bank nie posiada rejestru modeli. Bank nie sformułował minimalnych kryteriów jakości działania modeli lub wyniki bieżących przeglądów jakości działania (walidacja, monitoring lub audyt) wskazują, że większość modeli nie spełnia tych kryteriów. Pomimo istotności tego ryzyka, w banku (lub na poziomie banku zrzeszającego) nie występuje komórka walidacji modeli. Proces zarządzania ryzykiem modeli nie stanowi przedmiotu audytów wewnętrznych lub częstotliwość i zakres tych audytów są niewystarczające lub liczba otwartych zaleceń o wysokim priorytecie jest bardzo duża. W odniesieniu do istotnego (>25%) odsetka modeli istotnych, nie przeprowadzono walidacji w okresie 12 miesięcy do daty BION. W odniesieniu do istotnego (>25%) odsetka modeli, nie przeprowadzono monitoringu w okresie 12 miesięcy do daty BION. Zidentyfikowano istotną (>25%) liczbę przypadków braku wyznaczenia poziomu ryzyka w stosunku do modeli istotnych. Zidentyfikowano istotny (>25%) odsetek przeterminowanych rekomendacji walidacyjnych. Zidentyfikowano istotny (>25%) odsetek przeterminowanych rekomendacji audytowych.</p>
---	---	--	---

<p>Wszystkie modele istotne zostały objęte procesem walidacji. Nie zidentyfikowano modeli, w stosunku do których, od początku ich funkcjonowania w banku nie przeprowadzono walidacji. W stosunku do wszystkich modeli, dla których określono nie rzadszą niż roczna częstotliwość monitoringu, bank wykonał monitoring w okresie 12 miesięcy do daty BION. Dla wszystkich modeli istotnych wyznaczono poziom ryzyka.</p>	<p>otwartych zaleceń o wysokim priorytecie jest umiarkowana. Zidentyfikowano nieliczne (<10%) przypadki braku objęcia procesem walidacji modeli istotnych. Zidentyfikowano nieliczne (<10%) przypadki braku przeprowadzenia monitoringu w okresie 12 miesięcy do daty BION w stosunku do funkcjonujących modeli, dla których przewidziana częstotliwość monitoringu jest nie rzadsza niż roczna. Zidentyfikowano nieliczne przypadki (<10%) braku wyznaczenia poziomu ryzyka w stosunku do modeli istotnych.</p>	<p>Zidentyfikowano przypadki (10%-25%) braku przeprowadzenia monitoringu w stosunku do funkcjonujących modeli. Zidentyfikowano przypadki (10%-25%) braku wyznaczenia poziomu ryzyka w stosunku do modeli istotnych.</p>	<p>Zidentyfikowano istotny (>25%) odsetek modeli, dla których wyniki walidacji/monitoringu wskazały na potrzebę wprowadzenia działań naprawczych.</p>
<p>Analiza i ocena conduct risk nie budzą zastrzeżeń. Bank w sposób kompletny ocenia ryzyko wprowadzania nowych produktów. Odpowiednie komórki banku efektywnie uczestniczą w procesie oceny wprowadzania nowych produktów oraz ich modyfikacji. Bank wprowadził efektywne mechanizmy zapewniające przestrzeganie wymogów ustawowych oraz podejmuje skuteczne działania zapobiegające występowaniu klauzul abuzywnych. Bank w odpowiednim zakresie informuje klientów o ryzyku związanym z nowymi produktami/usługami, jak również w sposób właściwy stosuje wymogi dotyczące przekazu reklamowego oraz przeciwdziałania manipulacjom i wprowadzaniu klientów w błąd.</p>	<p>Wyniki analizy i oceny conduct risk w przeważającym stopniu nie budzą zastrzeżeń. Bank w znacznym stopniu dokonuje kompletnej oceny ryzyka wprowadzania nowych produktów (w szczególności w odniesieniu do produktów o istotnych ryzykach). Odpowiednie komórki banku w większości przypadków efektywnie uczestniczą w procesie oceny wprowadzania nowych produktów oraz ich modyfikacji (przynajmniej w odniesieniu do produktów o istotnych ryzykach). Bank wprowadził większość niezbędnych mechanizmów zapewniających przestrzeganie wymogów ustawowych oraz podejmuje działania zapobiegające występowaniu klauzul abuzywnych. Bank zasadniczo w dobrym stopniu informuje klientów o ryzyku związanym z nowymi</p>	<p>Analiza i ocena conduct risk budzą istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy bank w sposób właściwy ocenia ryzyko wprowadzania nowych produktów. Niezbędne komórki banku nie są efektywnie i/lub w odpowiednim stopniu zaangażowane w proces oceny wprowadzania nowych produktów oraz ich modyfikacji. Istnieją obawy, czy Bank w sposób właściwy zapewnia przestrzeganie wymogów ustawowych i zapobiega występowaniu klauzul abuzywnych. Informowanie klientów o ryzyku związanym z nowymi produktami/usługami budzi istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy Bank w sposób właściwy stosuje wymogi dotyczące przekazu reklamowego, a mechanizmy przeciwdziałania manipulacjom i wprowadzaniu klientów w błąd są niewystarczające</p>	<p>Analiza i ocena conduct risk są dokonywane w sposób niewłaściwy lub nie są przeprowadzane. Bank nie ocenia lub ocenia w sposób niewystarczający ryzyko wprowadzania nowych produktów. Niezbędne komórki banku nie są zaangażowane w proces oceny wprowadzania nowych produktów oraz ich modyfikacji lub ich udział jest nieistotny. Bank nie wprowadził mechanizmów zapewniających przestrzeganie wymogów ustawowych lub mechanizmy te nie funkcjonują (lub funkcjonują w nikłym zakresie). Bank nie zapobiega występowaniu klauzul abuzywnych lub podejmowane działania są nieskuteczne. Bank nie informuje klientów o ryzyku związanym z nowymi produktami/usługami lub wykonuje to w małym zakresie.</p>

	produktami/usługami, jak również nie narusza w sposób istotny wymogów dotyczących przekazu reklamowego oraz zapewnił wystarczające mechanizmy przeciwdziałania manipulacjom i wprowadzaniu klientów w błąd.	i/lub występują przypadki ich nieprzestrzegania.	Bank nie stosuje wymogów dotyczących przekazu reklamowego (lub stosuje je w małym zakresie), a mechanizmy przeciwdziałania manipulacjom i wprowadzaniu klientów w błąd są niewystarczające lub występują częste przypadki ich nieprzestrzegania.
--	---	--	--

Część F – Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu (ML/TF) (ocena łączna za poziom i za jakość zarządzania ryzykiem ML/TF)

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Ocena jakości zarządzania dobra. Znikomy charakter stwierdzonych nieprawidłowości/naruszeń przepisów prawa.	Ocena jakości zarządzania poprawna. Umiarkowany charakter stwierdzonych nieprawidłowości/naruszeń przepisów prawa.	Ocena jakości zarządzania budząca zastrzeżenia. Istotny charakter stwierdzonych nieprawidłowości/naruszeń przepisów prawa.	Ocena jakości zarządzania niedostateczna. Krytyczny charakter stwierdzonych nieprawidłowości/naruszeń przepisów prawa.

Część G – Ryzyko ICT

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5;4
Bank posiada strategię/politykę w zakresie obszarów technologii informacyjnej oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego. Strategia/polityka zawiera wszystkie oczekiwane elementy i nie budzi zastrzeżeń. Bank zapewnia odpowiednie zasady utrzymania i eksploatacji środowiska ICT, zarządzania jakością danych oraz ma określone zasady postępowania zapewniające ciągłość działania środowiska ICT. Przed wprowadzeniem zmian związanych z wdrożeniem produktu do środowiska teleinformatycznego	Bank posiada strategię/politykę w zakresie obszarów technologii informacyjnej oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego. Strategia zawiera wszystkie oczekiwane elementy, jednak niektóre obszary są pokryte procedurami częściowymi. Bank zapewnia odpowiednie zasady utrzymania i eksploatacji środowiska ICT, zarządzania jakością danych oraz ma określone zasady postępowania zapewniające ciągłość działania środowiska ICT. Zasady te zawierają większość oczekiwanych elementów, jednak występują niedociągnięcia, które obniżają jakość tych zasad. Przed wprowadzeniem zmian związanych z wdrożeniem produktu	Bank nie posiada strategii w zakresie obszarów technologii informacyjnej oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego - kwestia ta jest regulowana częściowymi procedurami. Bank nie zapewnia odpowiednich zasad utrzymania i eksploatacji środowiska ICT, zarządzania jakością danych oraz nie ma określonych zasad postępowania zapewniających ciągłość działania środowiska ICT. Kwestia ta jest uregulowana procedurami częściowymi. Przed wprowadzeniem zmian związanych z wdrożeniem produktu do	Bank nie posiada strategii w zakresie obszarów technologii informacyjnej oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, nie posiada także procedur częściowych. Bank nie zapewnia odpowiednich zasad utrzymania i eksploatacji środowiska ICT, zarządzania jakością danych oraz nie ma określonych zasad postępowania zapewniających ciągłość działania środowiska ICT. Przed wprowadzeniem zmian związanych z wdrożeniem produktu do środowiska teleinformatycznego nie jest przeprowadzana analiza ryzyka wynikającego z planowanych do zastosowania technologii oraz nie

<p>przeprowadzana jest analiza ryzyka wynikającego z planowanych do zastosowania technologii oraz jest dokonywana ocena wpływu planowanych zmian na środowisko teleinformatyczne banku.</p> <p>Bank posiada zasady zarządzania bezpieczeństwem środowiska IT dostosowane do skali i złożoności działalności banku, w ramach których klasyfikuje systemy IT i przetwarzane w nich informacje.</p> <p>Bank również systematycznie dokonuje identyfikacji i szacowania ryzyka w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, a podejmowane w związku z tym działania w zakresie budowania nowych i/lub modyfikacji istniejących mechanizmów kontrolnych nie podlegają istotnym opóźnieniom.</p> <p>Bank posiada komórkę SOC funkcjonującą w trybie 24/7/365.</p> <p>Bank posiada poprawne procedury w zakresie powierzania czynności z obszaru ICT podmiotom zewnętrznym. Proces powierzania czynności podmiotom zewnętrznym jest realizowany zgodnie z procedurami.</p> <p>W przypadku korzystania (lub planowanego korzystania) z rozwiązań dostarczanych w modelu Cloud Computing bank zidentyfikował główne problemy i ryzyka związane z wykorzystaniem przedmiotowego rozwiązania oraz monitoruje i kontroluje te ryzyka. Obszary ICT są przedmiotem regularnego przeglądu audytu</p>	<p>do środowiska teleinformatycznego przeprowadzana jest analiza ryzyka wynikającego z planowanych do zastosowania technologii oraz jest dokonywana ocena wpływu planowanych zmian na środowisko teleinformatyczne banku, jednak analiza ta oraz ocena wpływu planowanych zmian jest niekompletna.</p> <p>Bank posiada zasady zarządzania bezpieczeństwem środowiska IT - zasady te zawierają większość niezbędnych elementów. Bank systematycznie dokonuje identyfikacji i szacowania ryzyka w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego, jednak nie obejmuje ono wszystkich istotnych jego komponentów. Podejmowania w związku z tym działania w zakresie budowania nowych i/lub modyfikacji istniejących mechanizmów kontrolnych nie podlegają istotnym opóźnieniom. Bank posiada komórkę SOC funkcjonującą w trybie 24/7/365.</p> <p>Bank dokonuje klasyfikacji systemów IT i przetwarzanych w nich informacji, niemniej jednak występują pewne niedociągnięcia (np. klasyfikacja nie obejmuje wszystkich systemów).</p> <p>Występują braki w procedurach w zakresie powierzania czynności z obszaru ICT podmiotom zewnętrznym, jednakże nie powoduje to istotnego wzrostu ryzyka operacyjnego. Proces powierzania czynności jest realizowany zgodnie z ww. procedurami.</p> <p>Bank korzysta z rozwiązań dostarczanych w modelu Cloud Computing i dokonał identyfikacji głównych problemów i ryzyk związanych z wykorzystywaniem</p>	<p>środowiska teleinformatycznego przeprowadzana jest analiza ryzyka wynikającego z planowanych do zastosowania technologii oraz jest dokonywana ocena wpływu planowanych zmian na środowisko teleinformatyczne banku, jednak analiza ta i ocena są niepełne, pomijają aspekty, które mają istotny wpływ na jej wyniki.</p> <p>Bank nie posiada zasad zarządzania bezpieczeństwem środowiska IT - kwestia ta jest regulowana częściowymi procedurami. Bank dokonuje klasyfikacji tylko wybranych systemów IT i przetwarzanych w nich informacji - klasyfikacja budzi jednak zastrzeżenia.</p> <p>Procedury w zakresie powierzania czynności podmiotom zewnętrznym w obszarze IT zawierają istotne braki, narażające bank na dodatkowe ryzyko operacyjne.</p> <p>Bank korzysta z rozwiązań dostarczanych w modelu Cloud Computing. Identyfikacja głównych problemów i ryzyk związanych z wykorzystywaniem przedmiotowego rozwiązania dokonana przez bank wskazuje na niski poziom tej analizy i budzi zastrzeżenia.</p> <p>Dodatkowo bank nie monitoruje i nie kontroluje tych ryzyk.</p> <p>Obszary ICT są przedmiotem przeglądu audytu wewnętrznego banku. Dodatkowo bank prowadzi audyty bezpieczeństwa przeprowadzane przez wyspecjalizowane podmioty</p>	<p>jest dokonywana ocena wpływu planowanych zmian na środowisko teleinformatyczne banku.</p> <p>Bank nie posiada zasad zarządzania bezpieczeństwem środowiska IT. Bank nie dokonuje klasyfikacji systemów IT i przetwarzanych w nich informacji. Bank niesystematycznie dokonuje identyfikacji i szacowania ryzyka w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego oraz nie obejmuje ono wszystkich istotnych jego komponentów. Podejmowania w związku z tym działania w zakresie budowania nowych i/lub modyfikacji istniejących mechanizmów kontrolnych podlegają istotnym opóźnieniom.</p> <p>Bank nie posiada procedur w zakresie powierzania czynności w obszarze IT podmiotom zewnętrznym, ale pomimo to powierza wykonywanie ww. czynności podmiotom zewnętrznym.</p> <p>Bank korzysta z rozwiązań dostarczanych w modelu Cloud Computing, ale nie dokonał identyfikacji głównych problemów i ryzyk związanych z wykorzystywaniem przedmiotowego rozwiązania.</p> <p>Obszary ICT nie są przedmiotem przeglądu audytu wewnętrznego banku. Dodatkowo bank nie prowadzi audytów bezpieczeństwa przeprowadzanych przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne.</p> <p>Bank nie monitoruje statusów realizacji zaleceń wydanych w ramach audytu wewnętrznego jak i zaleceń</p>
--	--	--	---

<p>wewnętrznego banku. Dodatkowo bank prowadzi okresowe audyty bezpieczeństwa przeprowadzane przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne.</p> <p>Bank monitoruje statusy realizacji zaleceń wydanych w ramach audytu wewnętrznego jak i zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne. W ramach monitorowania realizacji otwartych zaleceń o priorytecie wysokim bank:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzi rejestr tych zaleceń, - ma zaplanowane działania mające na celu skuteczną mitygację ryzyka wynikającego ze zidentyfikowanych podatności, - opracował harmonogram ich realizacji. <p>Wymienione powyżej strategii/polityki/procedury zostały sformalizowane i podlegają regularnym przeglądom.</p> <p>Wskaźniki w jednym z obszarów oceny osiągają kryterium podwyższonej oceny. Bank posiada komórkę SOC funkcjonującą w trybie 24/7/365. Bank systematycznie podnosi świadomość ryzyka ICT, prowadzi cykliczne szkolenia i akcje informacyjne dla pracowników Banku o zagrożeniach i sposobie mitygacji ryzyka ICT. Bank nie przekracza kryterium podwyższonej oceny 1.7.1</p>	<p>przedmiotowego rozwiązania, ale nie w pełni monitoruje i kontroluje te ryzyka. Obszary ICT są przedmiotem przeglądu audytu wewnętrznego banku. Dodatkowo bank prowadzi audyty bezpieczeństwa przeprowadzane przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne, jednakże przeglądy te nie są regularne/cykliczne.</p> <p>Bank monitoruje statusy realizacji zaleceń wydanych w ramach audytu wewnętrznego, jak i zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne. W ramach monitorowania realizacji otwartych zaleceń o priorytecie wysokim bank:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzi rejestr tylko części z tych zaleceń, - ma zaplanowane działania mające na celu skuteczną mitygację ryzyka wynikającego ze zidentyfikowanej części podatności, - opracował harmonogram ich realizacji. <p>Występują braki w sformalizowaniu wymienionych powyżej strategii/polityk/procedur, jednakże nie powoduje to wzrostu ryzyka operacyjnego. Istniejące strategii/polityki/procedury podlegają regularnym przeglądom.</p> <p>Wskaźniki w co najwyżej dwóch obszarach oceny osiągają kryterium podwyższonej oceny. Bank posiada komórkę SOC funkcjonującą w trybie 24/7/365. Bank podnosi świadomość ryzyka ICT, prowadzi nieregularne szkolenia i akcje informacyjne dla pracowników Banku o zagrożeniach i sposobie mitygacji ryzyka ICT. Bank nie przekracza kryterium podwyższonej oceny 1.7.1</p>	<p>zewnętrzne, jednakże przeglądy te nie są regularne/cykliczne, budzą zastrzeżenia i nie są dostosowane do skali i złożoności obszaru ICT. Bank monitoruje statusy realizacji tylko części z zaleceń wydanych w ramach audytu wewnętrznego, jak i zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne. Występują częste przekroczenia harmonogramu realizacji zaleceń.</p> <p>Występują istotne braki w sformalizowaniu wymienionych powyżej strategii/polityk/procedur, co naraża bank na dodatkowe ryzyko operacyjne. Istniejące strategii/polityki/procedury nie podlegają regularnym przeglądom.</p> <p>Wskaźniki w co najwyżej trzech obszarach oceny osiągają kryterium podwyższonej oceny. Bank nie przekracza kryterium podwyższonej oceny 1.7.1</p>	<p>wydanych przez podmioty zewnętrzne.</p> <p>Wymienione powyżej strategii/polityki/procedury nie zostały sformalizowane, a tym samym nie podlegają regularnym przeglądom.</p> <p>Bank przekracza kryterium podwyższonej oceny 1.7.1. lub wskaźniki w czterech lub więcej obszarach oceny osiągają kryterium podwyższonej oceny.</p>
---	---	--	--

Część H – Ryzyko płynności i ryzyko finansowania

Wytyczne do oceny eksperckiej jakości zarządzania ryzykiem płynności i ryzykiem finansowania określają wymogi w odniesieniu do ryzyka płynności przy założeniu, że ryzyko finansowania jest podkategorią ryzyka płynności.

Ocena 1;1,5	Ocena 2;2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania ryzykiem płynności. Strategia banku jest dostosowana do modelu biznesowego banku (ogólnej strategii banku) oraz zatwierdzona przez odpowiednie organa banku.</p> <p>Bank posiada procedury stanowiące podstawę zarządzania omawianym ryzykiem, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku, zawierające podstawowe aspekty stosowne dla tego typu dokumentów. Adekwatnie do skali i charakteru prowadzonej przez bank działalności procedury zawierają postanowienia obowiązujących przepisów prawa, uwzględniają korelację ryzyka płynności i finansowania z innymi rodzajami ryzyka występującego w działalności banku, aktualne otoczenie rynkowe i potencjalne ryzyka z nim związane oraz dobre praktyki bankowe. Ewentualnie niektóre zapisy procedur są na etapie implementacji, niemniej związane jest to ze zmianą przepisów przez regulatora. Procedury podlegają regularnym co najmniej rocznym przeglądom.</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania ryzykiem płynności. Strategia zaakceptowana na poziomie zgodnym z procedurami wewnętrznymi banku, niemniej nie wyczerpuje zapisów prawa. Występują braki w strategii, nie wpływają one jednak na wzrost ryzyka płynności.</p> <p>Bank posiada procedury/ strategię, które podlegają regularnym przeglądom i stanowią podstawę zarządzania omawianym ryzykiem, zatwierdzone przez odpowiednie organy banku. W zakresie procedur występują braki, niemniej nie są one istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa funkcjonowania banku (braki nie dotyczą identyfikacji i pomiaru ryzyka). Procedury w większości dostosowane są do obowiązujących przepisów prawa, uwzględniają korelację ryzyka płynności i finansowania z innymi/podstawowymi rodzajami ryzyka występującymi w działalności banku, zmienność podstawowych parametrów rynkowych oraz dobre praktyki bankowe. Nieznaczna część w trakcie implementacji, zmian, które niekoniecznie wynikają ze zmian w otoczeniu regulacyjnym banku. Wystąpiły przypadki braku wymaganej aktualizacji procedur.</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania ryzykiem płynności. Strategia zaakceptowana na poziomie nie zgodnym z procedurami wewnętrznymi banku oraz przepisami prawa. Strategia/polityka zarządzania ryzykiem płynności pomija istotne elementy wynikające z dobrych praktyk bankowych co powoduje wzrost ryzyka płynności (np. braki dotyczące pożądanej struktury bilansu, akceptowalnego poziomu ryzyka, zakresów odpowiedzialności, organizacji zarządzania ryzykiem, korelacji pomiędzy ryzykiem płynności i finansowania z innymi rodzajami ryzykiem bankowego, uwzględnianie parametrów rynkowych i potencjalnych ryzyk z nim związanych). Przeglądy strategii/polityki regularne, niemniej zbyt rzadkie.</p> <p>Bank nie posiada wszystkich istotnych i niezbędnych w procesie zarządzania procedur, bądź w zakresie procedur występują istotne braki (braki dotyczą w szczególności identyfikacji i pomiaru ryzyka). Procedury banku w zdecydowanej większości są w trakcie implementacji. Implementacja wynika przede wszystkim z zaniedbań, nieprawidłowego funkcjonowania</p>	<p>Bank nie posiada strategii/polityki zarządzania ryzykiem płynności bądź strategia/polityka ma charakter bardzo ogólny. Strategia/polityka nie przyjęta. Przeglądy strategii/polityki nieregularne. Brak procedur, przeglądów procedur. Zakres procedur nie jest zgodny z przepisami prawa i zbiorem dobrych praktyk bankowych. Procedury wymagają licznych uzupełnień.</p>

		komórki compliance. Nieprawidłowości ujawnione w wyniku czynności kontrolnych UKNF, badań audytu wewnętrznego, biegłego rewidenta etc. Przeglądy procedur nieregularne.	
<p>Struktura organizacyjna nie budzi zastrzeżeń, gdyż m.in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnia rozdzielanie funkcji operacyjnej od kontrolnej, • występuje jasny i przejrzysty podział odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu, delegowanych komórek. <p>Pomiar ryzyka jest właściwy i adekwatny do skali i złożoności prowadzonej działalności. Uwzględnia wszystkie elementy niezbędne z punktu widzenia profilu działania banku.</p> <p>Modele pomiaru podlegają regularnemu procesowi weryfikacji. Bank przeprowadza regularne testy warunków skrajnych, których założenia zapewniają rzetelną ocenę ryzyka, a wyniki wykorzystywane są w bieżącym zarządzaniu ryzykiem.</p> <p>System limitów jest kompletny, pokrywa cały obszar ryzyka płynności, uwzględnia profil i skalę działania banku.</p> <p>Wykorzystywane przez bank do ograniczenia ryzyka płynności limity wykraczają poza limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych.</p> <p>Limity zaakceptowane na odpowiednim poziomie, zgodnie z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi.</p>	<p>Struktura organizacyjna budzi zastrzeżenia, niemniej zapewnia rozdzielanie funkcji operacyjnej od kontrolnej.</p> <p>Pomiar ryzyka jest poprawny, występują pewne braki obniżające efektywność zarządzania (nie pomijają jednak istotnych aspektów działania banku), nie wpływają znacząco na wyniki pomiaru i sytuację płynnościową banku. Bank przeprowadza testy, których założenia są rzetelne, niemniej wyniki nie są wykorzystywane w bieżącym zarządzaniu ryzykiem.</p> <p>System limitów nie jest kompletny/ system limitów uwzględnia jedynie limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych, niemniej dostosowany do skali i profilu działania banku. Limity zaakceptowane zgodnie z procedurami wewnętrznymi, niemniej nie wyczerpują przepisów prawa. Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane.</p> <p>Bank opracował plan awaryjny, występują drobne braki, które jednak nie wpływają na jakość planu awaryjnego.</p>	<p>Struktura organizacyjna budzi zastrzeżenia – nie zapewnia rozdzielania funkcji operacyjnej od kontrolnej.</p> <p>Występują błędy w pomiarze ryzyka, bądź pomiar pomija istotne aspekty działalności banku. Wyniki pomiaru nie są pełne i nie przedstawiają całościowo aktualnej sytuacji płynnościowej banku. Bank przeprowadza testy, których założenia nie są dostosowane do skali i złożoności działania banku.</p> <p>System limitów jest kompletny/ uwzględnia limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych niemniej nie jest dostosowany do skali i profilu działania banku. Limity zaakceptowane niemniej niezgodnie z procedurami i przepisami prawa. Występują częste przekroczenia limitów i przypadki niewłaściwego raportowania realizacji limitów.</p> <p>Plan awaryjny charakteryzuje się dużym stopniem ogólności – brak konkretnych rozwiązań, różnych horyzontów czasowych. Testowanie nieregularne.</p>	<p>Struktura organizacyjna nie jest adekwatna do stopnia złożoności prowadzonej działalności i nie zapewnia rozdzielania funkcji operacyjnej od kontrolnej. Brak jasnego i przejrzystego podziału odpowiedzialności.</p> <p>Pomiar nie jest adekwatny do skali i złożoności działania banku, nie odzwierciedla aktualnej sytuacji płynnościowej banku. Bank nie przeprowadza testów, bądź ich jakość oraz/lub częstotliwość dokonywania nie stanowi wsparcia dla procesu zarządzania.</p> <p>Bank nie posiada systemu limitów ograniczających ryzyko lub system limitów nie jest kompletny i nie jest dostosowany do skali i profilu działania banku. Brak akceptacji limitów. Przekroczenia limitów nie są raportowane lub są raportowane z opóźnieniem wpływającym na skuteczność zarządzania ryzykiem. NBP informował o przypadkach braku środków na rachunku bieżącym banku niezbędnych do bieżących rozliczeń w systemie płatniczym SORBNET2 lub/i TARGET2-NBP. Występują przypadki braku akceptacji stosowanych limitów.</p>

<p>Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane.</p> <p>Bank opracował plan awaryjny, który zawiera elementy wymagane przepisami prawa. Zatwierdzony zgodnie z procedurami wewnętrznymi i przepisami prawa. Poddawany regularnemu testowaniu.</p> <p>Bank prawidłowo przeprowadza rachunek zabezpieczenia listów zastawnych oraz ustala czy wierzytelności banku hipotecznego oraz prawa i środki, wpisane do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych wystarczają na: - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych (test równowagi pokrycia) oraz - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych w przedłużonych terminach wymagalności (test płynności).</p> <p>Bank identyfikuje, monitoruje, raportuje oraz przeciwdziała możliwości wystąpienia niedoboru zabezpieczenia listów zastawnych oraz pełnego zaspokojenia posiadaczy listów zastawnych.</p>	<p>Plan podlega regularnemu testowaniu, niemniej zbyt rzadko.</p> <p>Bank prawidłowo przeprowadza rachunek zabezpieczenia listów zastawnych, jednak stwierdzono nieliczne nieprawidłowości w sposobie ustalania czy wierzytelności banku hipotecznego oraz prawa i środki, wpisane do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych wystarczają na: - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych (test równowagi pokrycia) oraz - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych w przedłużonych terminach wymagalności (test płynności).</p> <p>Bank identyfikuje, monitoruje, raportuje oraz przeciwdziała możliwości wystąpienia niedoboru zabezpieczenia listów zastawnych oraz pełnego zaspokojenia posiadaczy listów zastawnych, a stwierdzone braki w tym zakresie nie są istotne z nadzorczego punktu widzenia.</p>	<p>Stwierdzono nieprawidłowości w przeprowadzaniu rachunku zabezpieczenia listów zastawnych lub w sposobie ustalania czy wierzytelności banku hipotecznego oraz prawa i środki, wpisane do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych wystarczają na: - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych (test równowagi pokrycia) oraz - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych w przedłużonych terminach wymagalności (test płynności). Uzupełnień wymaga prowadzone przez bank identyfikowanie, monitorowanie., raportowanie lub przeciwdziałanie możliwości wystąpienia niedoboru zabezpieczenia listów zastawnych oraz pełnego zaspokojenia posiadaczy listów zastawnych.</p>	<p>Brak planu awaryjnego płynności lub istotne braki/nieprawidłowości w tym planie. Brak testowania planu awaryjnego płynności.</p> <p>Stwierdzono istotne nieprawidłowości w przeprowadzaniu rachunku zabezpieczenia listów zastawnych lub w sposobie ustalania czy wierzytelności banku hipotecznego oraz prawa i środki, wpisane do rejestru zabezpieczenia listów zastawnych wystarczają na: - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych (test równowagi pokrycia) oraz - pełne zaspokojenie posiadaczy listów zastawnych w przedłużonych terminach wymagalności (test płynności).</p> <p>Braki w identyfikowaniu, monitorowaniu, raportowaniu lub przeciwdziałaniu przez bank możliwości wystąpienia niedoboru zabezpieczenia listów zastawnych oraz pełnego zaspokojenia posiadaczy listów zastawnych, uniemożliwiają eliminowanie powstających zagrożeń w tym zakresie.</p>
<p>Bank prowadzi proces oceny adekwatności zasobów płynności. Bank utrzymuje nadwyżkę nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych (nadwyżkę płynności), jako zabezpieczenie na wypadek zrealizowania ustalonych przez bank scenariuszy warunków skrajnych płynności. Bank przyjął i</p>	<p>Bank prowadzi proces oceny adekwatności zasobów płynności, jednak wymaga on uzupełnienia w zakresie planowanym przez bank. Bank utrzymuje nadwyżkę nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych (nadwyżkę płynności), jako zabezpieczenie na wypadek zrealizowania ustalonych</p>	<p>Bank prowadzi proces oceny adekwatności zasobów płynności, jednak wymaga on uzupełnienia. Bank utrzymuje nadwyżkę płynności, jednak zastrzeżenia budzą założenia przyjęte przez bank do scenariuszy warunków skrajnych płynności, na bazie których wymagana nadwyżka płynności jest określana lub pozycje zaliczane przez</p>	<p>Stwierdzono istotne nieprawidłowości w procesie oceny adekwatności zasobów płynności. Utrzymywana przez bank nadwyżka płynności jest nieadekwatna do potrzeb płynnościowych banku. Program testów warunków skrajnych w zakresie ILAAP nie został przyjęty lub nie jest realizowany.</p>

<p>realizuje program testów warunków skrajnych w zakresie ILAAP.</p>	<p>przez bank scenariuszy warunków skrajnych płynności, jednak zastrzeżenia budzą założenia przyjęte przez bank do tych scenariuszy lub zakres przeprowadzanych testów warunków skrajnych.</p>	<p>bank do nadwyżki płynności lub zakres przeprowadzanych testów warunków skrajnych. Program testów warunków skrajnych jest realizowany jednak nie podlega cyklicznym przeglądom.</p>	
<p>System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej (obejmującej cały obszar ryzyka płynności i finansowania oraz regularnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Bank przypisał kluczowe mechanizmy kontrolne procesom uznanym za istotne oraz niezależnie monitoruje ich przestrzeganie. Obszar ryzyka został ujęty w planie audytu na rok objęty oceną BION, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Pełne badanie obszaru przez audyt wewnętrzny zamyka się w okresie do 2 lat. Zalecenia audytu są w pełni i terminowo realizowane, a efektywność realizacji podlega niezależnej weryfikacji.</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar niemal całkowicie objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION dotyczące przypisania mechanizmów kontrolnych procesom istotnym oraz niezależnego ich monitorowania nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożenia bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. Obszar ryzyka nie w pełni został ujęty w planie audytu na rok objęty oceną BION i badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Pełne badanie obszaru przez audyt wewnętrzny zamyka się w okresie przekraczającym 2 lata, ale nie dłuższym od okresu 4 letniego. Zalecenia audytu wewnętrznego w przeważającym stopniu realizowane są terminowo i w przeważającym</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar w dużej mierze nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank w nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych do części procesów uznanych za istotne lub nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczną – finansową banku. W planie audytu wewnętrznego na rok objęty oceną BION obszar ujęty został w bardzo ograniczonym zakresie. Badania audytu wewnętrznego w większości nie zostały zrealizowane. Badania obszaru przez audyt wewnętrzny prowadzone są rzadziej niż co 2 dwa lata i obejmują wybrane elementy ryzyka płynności. Pełne badanie obszaru przez audyt wewnętrzny jest dłuższy niż 4 lata. Zalecenia audytu</p>	<p>System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu ryzyka. System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień. Obszar w ogóle nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne lub nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Obszar ryzyka nie został uwzględniony w planie audytu na rok objęty oceną BION. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej). Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń nie opisują sposobu wyeliminowania nieprawidłowości i nie dają podstawy do oceny stopnia realizacji zaleceń bez uzyskania od banku dodatkowego raportu/sprawozdania.</p>

	stopniu podlegają niezależnej weryfikacji.	wewnętrznego nie są realizowane terminowo lub nie są w ogóle weryfikowane.	
--	--	--	--

Część I – Zarządzanie kapitałowe

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania kapitałem. Strategia/polityka banku jest dostosowana do modelu biznesowego banku (ogólnej strategii banku) oraz zatwierdzona przez odpowiednie organa banku. Strategia/polityka poddawana jest regularnym przeglądom.</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania kapitałem. Strategia/polityka zaakceptowana na poziomie zgodnym z procedurami wewnętrznymi banku, niemniej nie wyczerpuje zapisów prawa. Występują braki w strategii/polityce, nie wpływają one jednak na wzrost ryzyka niewypłacalności. Przeglądy strategii/polityki regularne.</p>	<p>Bank przyjął strategię/politykę zarządzania kapitałem. Strategia/polityka zaakceptowana na poziomie niezgodnym z procedurami wewnętrznymi banku oraz przepisami prawa. Strategia/polityka zarządzania kapitałem pomija istotne elementy wynikające z dobrych praktyk bankowych co powoduje wzrost ryzyka niewypłacalności (np. braki dotyczące pożądanej struktury funduszy, współczynników adekwatności kapitałowej, zakresów odpowiedzialności, organizacji zarządzania ryzykiem). Przeglądy strategii/polityki regularne, niemniej zbyt rzadkie.</p>	<p>Bank nie posiada strategii/polityki zarządzania kapitałem bądź strategia/polityka ma charakter bardzo ogólny. Strategia/polityka nie została przyjęta. Przeglądy strategii/polityki nieregularne.</p>
<p>Struktura organizacyjna nie budzi zastrzeżeń, gdyż m.in: zapewnia rozdzielanie funkcji operacyjnej od kontrolnej, występuje jasny i przejrzysty podział odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu, delegowanych komórek Plan kapitałowy banku odzwierciedla założenia polityki/strategii. Polityka dywidendowa uwzględnia rekomendacje nadzoru i jest elastyczna i dostosowana do sytuacji finansowej banku – np. w sytuacji generowania niskich wyników lub</p>	<p>Struktura organizacyjna budzi zastrzeżenia, niemniej zapewnia rozdzielanie funkcji operacyjnej od kontrolnej. Plan kapitałowy banku pomija aspekty uwzględnione w polityce/strategii, bądź zawiera elementy nie uwzględnione w polityce/strategii, niemniej nie są to elementy istotne z punktu widzenia adekwatności kapitałowej banku. Polityka wypłaty dywidendy jest elastyczna i dostosowana do sytuacji finansowej banku, w polityce nie w</p>	<p>Struktura organizacyjna budzi zastrzeżenia – nie zapewnia rozdzielania funkcji operacyjnej od kontrolnej. Plan kapitałowy banku pomija istotne aspekty uwzględnione w polityce/strategii, które mają wpływ na kształtowanie adekwatności kapitałowej banku. Polityka wypłaty dywidendy nie jest elastyczna i dostosowana do sytuacji finansowej banku. Bank sformalizował kapitałowy plan awaryjny, niemniej występują</p>	<p>Struktura organizacyjna nie jest adekwatna do stopnia złożoności prowadzonej działalności i nie zapewnia rozdzielania funkcji operacyjnej od kontrolnej. Brak jasnego i przejrzystego podziału odpowiedzialności. Plan kapitałowy nie odzwierciedla założeń polityki/strategii lub odzwierciedla w minimalnym stopniu. Polityka dywidendowa nie uwzględnia rekomendacji nadzoru. Wypłaty dywidendy uszczuplają w sposób nieuzasadniony zasoby kapitałowe banku.</p>

<p>potrzeb związanych z rozwojem banku, nie przewiduje się wypłaty dywidendy.</p> <p>Bank sformalizował kapitałowy plan awaryjny. Plan zatwierdzony na odpowiednim poziomie. Posiada niezbędne elementy. Założenia planu są oparte na realnych przesłankach. Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane na potrzeby planowania kapitałowego oraz szacowania kapitału wewnętrznego. Założenia testów warunków skrajnych są realistyczne (opierają się na szeregu wskaźników makroekonomicznych) i uwzględniają najgorszy, lecz możliwy scenariusz. Bank przeprowadza regularne testy warunków skrajnych, których założenia zapewniają rzetelną ocenę ryzyka, a wyniki wykorzystywane są w bieżącym zarządzaniu ryzykiem, w tym planowaniu kapitałowym. System limitów jest kompletny (uwzględnia co najmniej limity wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk bankowych) dostosowany do skali i złożoności działania banku. Limity są zaakceptowane na odpowiednim poziomie, zgodnie przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi. Limity są przestrzegane a ich wykorzystanie właściwie raportowane. Bank posiada sformalizowany proces badania poprawności obliczania wymogów kapitałowych oraz funduszy własnych, pozwalający na poprawne wyliczenie współczynników kapitałowych.</p>	<p>pełni uwzględniono rekomendacje nadzoru.</p> <p>Bank sformalizował kapitałowy plan awaryjny, niemniej występują drobne niedociągnięcia (np. brak wskazania sposobów utrzymania dobrej współpracy, relacji z udziałowcami/akcjonariuszami). Założenia raczej realne. Wyniki testów są wykorzystywane na potrzeby planowania kapitałowego lub szacowania kapitału wewnętrznego. Założenia testów warunków skrajnych są realistyczne lecz nie uwzględniają najgorszego, lecz możliwego scenariusza. Bank przeprowadza testy, których założenia są rzetelne, niemniej wyniki nie są wykorzystywane w bieżącym zarządzaniu ryzykiem. System limitów nie jest kompletny, niemniej dostosowany do skali i złożoności działania banku. Występują sporadyczne przekroczenia limitów, które są właściwie raportowane. Bank posiada proces badania poprawności obliczania wymogów kapitałowych oraz funduszy własnych, wyliczenie współczynników kapitałowych nie zawiera zasadniczych błędów, występują pewne braki nie wpływające znacząco na wyniki obliczeń. Bank sformalizował zasady w zakresie ujawnień. Mogą występować nieliczne braki w polityce informacyjnej. Jakość informacji dobra. Polityka zatwierdzona niemniej niezgodnie z przepisami prawa.</p>	<p>niedociągnięcia, które znacznie obniżają jakość planu (brak m.in. scenariuszy działań, okoliczności uruchomienia planu, źródeł zasilenia kapitału). Występują uwagi do realności założeń. Plan zatwierdzony, niemniej niezgodnie z wymogami prawa. Wyniki testów warunków skrajnych nie są wykorzystywane na potrzeby planowania kapitałowego oraz szacowania kapitału wewnętrznego. Założenia testów są nierealistyczne. Bank przeprowadza testy, których założenia nie są dostosowane do skali i złożoności działania banku. System limitów jest kompletny, niemniej nie jest dostosowany do skali i złożoności działania banku. Występują częste przekroczenia limitów i przypadki niewłaściwego raportowania realizacji limitów. Proces badania poprawności obliczania wymogów kapitałowych oraz funduszy własnych powoduje, że występują błędy w obliczeniach współczynników kapitałowych, które istotnie wpływają na prawidłowość obliczeń. Bank sformalizował zasady w zakresie ujawnień. Występują braki w polityce informacyjnej i/lub jakość informacji budzi zastrzeżenia (np. nie zatwierdzone przez Zarząd). Polityka zatwierdzona na szczeblu wskazanym przez Zarząd, niemniej niezgodnie z przepisami prawa. Procedury zarządzania adekwatnością kapitałową uwzględniają tylko wybrane podmioty zależne. Zasady zarządzania w podmiotach zależnych</p>	<p>Bank nie posiada kapitałowego planu awaryjnego. Bank sformalizował kapitałowy plan awaryjny, niemniej jego jakość jest niska – np. dokument sporządzony w sposób chaotyczny, nieprecyzyjny, duży stopień ogólności. Plan niezatwierdzony. Bank nie przeprowadza testów, bądź ich jakość oraz/lub częstotliwość dokonywania nie stanowi wsparcia dla procesu zarządzania. Bank nie posiada systemu limitów ograniczających ryzyko lub system limitów nie jest kompletny i nie jest dostosowany do skali i złożoności działania banku. Przekroczenia limitów nie są raportowane lub są raportowane z opóźnieniem wpływającym na skuteczność zarządzania ryzykiem. Występują przypadki braku akceptacji stosowanych limitów. Bank nie posiada procesu badania poprawności obliczania wymogów kapitałowych oraz funduszy własnych, co powoduje, że wyliczenie współczynników kapitałowych nie odzwierciedla aktualnej sytuacji kapitałowej banku. Bank nie sformalizował zasad w zakresie ujawnień. Zasady w zakresie ujawnień nie zawierają elementów wskazanych w przepisach prawa i/lub jakość ujawnianych informacji niska (np. informacje nie zostały zweryfikowane przez biegłego, nie w pełni/lub nie przedstawiają rzeczywisty obraz pozycji kapitałowej banku). Polityka nie została zatwierdzona. Polityka zatwierdzona niezgodnie z procedurą wewnętrzną</p>
---	--	--	--

<p>Bank sformalizował zasady w zakresie ujawnień. Polityka informacyjna jest kompletna. Zatwierdzona na odpowiednim poziomie. Jakość informacji dobra - zatwierdzona przez zarząd, zbadana przez biegłego, przedstawia faktyczną pozycję kapitałową banku.</p> <p>Procedury zarządzania adekwatnością kapitałową uwzględniają wszystkie podmioty zależne. Zasady zarządzania w podmiotach zależnych są spójne ze stosowanymi w banku.</p>	<p>Procedury zarządzania adekwatnością kapitałową uwzględniają tylko wybrane podmioty zależne. Zasady zarządzania w podmiotach zależnych są spójne ze stosowanymi w banku.</p>	<p>nie są spójne ze stosowanymi w banku.</p>	<p>banku. Brak wewnętrznych uregulowań w zakresie zatwierdzania polityki. Bank nie uwzględnia podmiotów zależnych w zarządzaniu adekwatnością kapitałową.</p>
<p>System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej (obejmującej cały obszar adekwatności kapitałowej i zarządzania kapitałowego i regularnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Bank przypisał kluczowe mechanizmy kontrolne procesom uznanym za istotne oraz niezależnie monitoruje ich przestrzeganie. Obszar adekwatności kapitałowej i zarządzania kapitałowego został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Pełne badanie obszaru przez audyt wewnętrzny zamyka się w okresie 2 lat. Zalecenia audytu są w pełni i terminowo realizowane, a efektywność realizacji podlega niezależnej weryfikacji. Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń są szczegółowe (zawierają szeroki opis podejmowanych przez bank działań).</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>Obszar niemal całkowicie objęty jest systemem kontroli wewnętrznej. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION dotyczące przypisania mechanizmów kontrolnych procesom istotnym oraz niezależnego ich monitorowania nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożenia bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej. Obszar adekwatności kapitałowej i zarządzania kapitałowego nie w pełni został ujęty w planie audytu, badania audytu wewnętrznego zostały zrealizowane. Pełne badanie obszaru przez audyt wewnętrzny zamyka się w okresie dłuższym niż 2 lata, ale nie</p>	<p>System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu ryzyka.</p> <p>System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu ryzyka. Obszar w dużej mierze nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank w przeważającym stopniu nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne oraz w przeważającym stopniu nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczną – finansową banku. Obszar adekwatności kapitałowej i zarządzania kapitałowego w niedostatecznym stopniu został ujęty w planie audytu.</p>	<p>System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu ryzyka. System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień.</p> <p>Obszar w ogóle nie jest objęty systemem kontroli wewnętrznej. Bank nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych procesom uznanym za istotne oraz nie dokonuje niezależnego monitorowania przestrzegania tych mechanizmów. Obszar adekwatności kapitałowej i zarządzania kapitałowego nie został w ogóle ujęty w planie audytu. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej). Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń nie opisują sposobu wyeliminowania nieprawidłowości i nie dają podstawy do oceny stopnia realizacji zaleceń bez uzyskania od</p>

	<p>dłuższym od okresu 4 letniego. Zalecenia audytu wewnętrznego w przeważającym stopniu realizowane są terminowo i w przeważającym stopniu podlegają niezależnej weryfikacji.</p> <p>Sposób realizacji zaleceń wydanych przez KNF w zakresie ryzyka kapitałowego jest terminowy, ale bank dokonywał uzgodnionej z UKNF zmiany terminów. Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń są w większości przypadków szczegółowe i w niewielkim zakresie wymagają uzupełnień.</p>	<p>Obszar jest objęty badaniem audytu rzadziej niż co cztery lata. Badania audytu wewnętrznego w większości nie zostały zrealizowane. Zalecenia audytu wewnętrznego nie są realizowane terminowo lub nie są w ogóle weryfikowane.</p> <p>Przekazywane do KNF sprawozdania z realizacji zaleceń wymagają istotnych uzupełnień..</p>	<p>banku dodatkowego raportu/sprawozdania.</p>
<p>Bank posiada – zatwierdzone przez zarząd – kompleksowe procedury uznawania rodzajów ryzyka za istotne. Procedury te obejmują metody ilościowe i jakościowe, które wykorzystują dane własne jak i zewnętrzne. Bank posiada predefiniowaną listę rodzajów ryzyka ocenianych pod względem istotności, ponadto istnieje procedura zgłaszania nowego ryzyka. Procedury wymagają pisemnego uzasadnienia oceny istotności wszystkich analizowanych rodzajów ryzyka.</p> <p>Oszacowanie ryzyka w kapitale wewnętrznym jest właściwe do skali i złożoności prowadzonej działalności. Uwzględnia wszystkie elementy niezbędne z punktu widzenia profilu działania banku.</p> <p>Modele pomiaru podlegają regularnemu procesowi weryfikacji. Bank sformalizował proces szacowania kapitału wewnętrznego i proces ten nie budzi zastrzeżeń</p>	<p>Bank posiada – zatwierdzone przez zarząd – procedury uznawania rodzajów ryzyka za istotne. Procedury te obejmują metody ilościowe i jakościowe, które wykorzystują jedynie dane własne. Bank wykorzystuje zamkniętą listę rodzajów ryzyka ocenianych pod kątem istotności. Procedury wymagają jedynie uzasadnienia dla ryzyka, które uznano za istotne.</p> <p>Oszacowanie ryzyka w kapitale wewnętrznym jest poprawne, występują pewne braki obniżające efektywność zarządzania (nie pomijają jednak istotnych aspektów działania banku), nie wpływają znacząco na wyniki pomiaru i sytuację kapitałową banku.</p> <p>Bank sformalizował proces szacowania kapitału wewnętrznego, występują braki, które jednak nie mają wpływu na wielkość szacowanego kapitału wewnętrznego i/lub (np. sprawy dotyczące organizacji zarządzania).</p>	<p>Procedury uznawania rodzajów ryzyka za istotne nie zostały zatwierdzone przez zarząd, albo zawierają tylko metody ilościowe lub jakościowe. Procedury nie zawierają predefiniowanej listy rodzajów ryzyka badanych pod kątem istotności ani nie przewidują mechanizmu wskazywania ryzyka, które mogą być uznane za istotne. Procedury nie wymagają uzasadnienia uznania ryzyka za istotne.</p> <p>Występują błędy w oszacowaniu ryzyka w kapitale wewnętrznym, bądź oszacowanie pomija istotne aspekty działalności banku. Wyniki oszacowania nie są pełne i nie przedstawiają całościowo aktualnej sytuacji kapitałowej banku.</p> <p>Bank sformalizował proces szacowania kapitału, a występujące braki, mogą wpłynąć na pomiar kapitału wewnętrznego (np. limity, założenia testów warunków skrajnych).</p>	<p>Bank nie posiada pisemnych procedur uznawania ryzyka za istotne. Oszacowanie ryzyka w kapitale wewnętrznym nie jest adekwatne do skali i złożoności działania banku, nie odzwierciedla aktualnej sytuacji kapitałowej banku.</p> <p>Bank nie posiada procedury szacowania kapitału wewnętrznego. Bank posiada procedurę niemniej nie jest ona dostosowana do skali i profilu działania, tym samym proces nie przedstawia rzetelnej informacji o wewnętrznym wymogu kapitałowym. Bank nie dokonuje alokacji, pomimo sformalizowania zasad. Brak zasad alokacji kapitału. Brak raportowania wykorzystania kapitału wewnętrznego.</p>

<p>(uwzględnia wszystkie elementy typowe dla tego procesu). Zatwierdzony na poziomie zgodnym z przepisami prawa i procedurami wewnętrznymi. Proces uwzględnia wszystkie ryzyka uznane przez bank za istotne. Bank wykorzystuje wyniki procesu szacowania kapitału i dokonuje alokacji kapitału wewnętrznego. Bank określił zasady alokacji kapitału. Bank określił zasady raportowania wykorzystania kapitału wewnętrznego.</p>	<p>Zatwierdzony zgodnie z procedurami banku, niemniej nie zgodnie z przepisami prawa. Bank nie uwzględnia w procesie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka, niemniej odpowiednio to uzasadnia (np. ryzyko płynności, ryzyko braku zgodności). Bank wykorzystuje wyniki procesu szacowania kapitału i dokonuje alokacji kapitału wewnętrznego, niemniej nie sformalizował zasad alokacji.</p>	<p>Zatwierdzony niezgodnie z procedurami banku i przepisami prawa. Bank nie uwzględnia w procesie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka, brak odpowiedniego uzasadnienia. Bank w ograniczonym zakresie dokonuje alokacji kapitału wewnętrznego (ograniczone wspieranie działalności banku).</p>	
<p>Bank kompleksowo uwzględnia zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w strategii/politykę zarządzania, lub dedykowanej regulacji. W przypadku, gdy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej zostało uznane za istotne, bank określił poziom apetytu na to ryzyko. Bank posiada system pomiaru ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej. Bank wprowadził narzędzia do monitorowania narażenia banku na ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, uwzględniające dobre praktyki. System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej i regularnej informacji o ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej. Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej (potwierdzone planem kontroli).</p>	<p>Bank uwzględnia zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej w strategii/politykę zarządzania. W przypadku, gdy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej zostało uznane za istotne, bank nie określił poziom apetytu na to ryzyko. Bank posiada system pomiaru ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej. Bank wprowadził narzędzia do monitorowania narażenia banku na ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, uwzględniające dobre praktyki. Metody pomiaru nieregularnie podlegają procesowi weryfikacji. System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej. Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.</p>	<p>Bank nie posiada regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej. System pomiaru ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej budzi zastrzeżenia. System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie lub profilu ryzyka. System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczno – finansową banku. Obniżają istotnie skuteczność audytu wewnętrznego.</p>	<p>Bank nie posiada regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, pomimo uznania tego ryzyka za istotne. Bank nie posiada systemu pomiaru ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej. Bank nie posiada narzędzi do monitorowania ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej. System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej. System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej). Świadczą o braku efektywnego i skutecznego audytu.</p>

<p>Na podstawie wyników procesu BION audyt wewnętrzny oceniony jako skuteczny.</p>	<p>Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia.</p>		
<p>Ryzyka uznane przez bank za istotne (nieuwzględnione w pozostałych częściach formularza) zostały kompleksowo ujęte w strategii/politykę zarządzania, lub dedykowanej regulacji. W przypadku, gdy rodzajów ryzyka uznanych za istotne, bank określił poziom apetytu na to ryzyko. Bank posiada system identyfikacji i pomiaru rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Zostały wprowadzone zasady ograniczania/limitowania ryzyka. Bank regularnie, zgodnie z procedurą przeprowadza testy warunków skrajnych dla rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Metody pomiaru podlegają regularnemu procesowi weryfikacji. System informacji zarządczej jest kompletny (określa częstotliwość, zakres informacji, odbiorców, komórki sporządzające, sposób raportowania), zapewnia dostarczanie rzetelnej i regularnej informacji o poziomie i profilu rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje wszystkie ryzyka uznane za istotne (nieuwzględnione w innych częściach formularza), co jest potwierdzone planem kontroli.</p>	<p>Ryzyka uznane przez bank za istotne (nieuwzględnione w pozostałych częściach formularza) zostały ujęte w strategii/polityce zarządzania. W przypadku, innych rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnione w pozostałych częściach formularza), bank nie określił poziom apetytu na te ryzyka. Bank posiada system identyfikacji i pomiaru rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Zostały wprowadzone zasady ograniczania/limitowania ryzyka. Bank niezgodnie z procedurą (niezgodnie z metodologią lub nieterminowo) przeprowadza testy warunków skrajnych dla rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Metody pomiaru nieregularnie podlegają procesowi weryfikacji. System informacji zarządczej zawiera nieznaczące braki (nie określa zakresu, bądź częstotliwości, bądź odbiorców, bądź komórek sporządzających, bądź sposobu raportowania), niemniej zapewnia dostarczanie regularnej i pełnej informacji o poziomie i profilu rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Obszar objęty jest kontrolą wewnętrzną, która obejmuje wszystkie ryzyka uznane za istotne</p>	<p>Regulacje dotyczące rodzajów ryzyka uznanych przez bank za istotne (nieuwzględnionych w pozostałych częściach formularza) są niekompletne. System identyfikacji i pomiaru rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnione w innych częściach formularza) budzi zastrzeżenia. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza) jedynie w przypadku zbliżającego się zagrożenia. System informacji zarządczej zawiera istotne braki (nie jest kompletny) i/lub nie zapewnia dostarczania regularnej i pełnej informacji o poziomie lub profilu ryzyka. System informacji zarządczej został sformalizowany (jest kompletny), niemniej nie zapewnia regularnej i/lub rzetelnej informacji o poziomie i profilu rodzajów ryzyka uznanych za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia radykalnych działań. Brak ich eliminacji w przyszłości może w negatywny sposób wpłynąć na sytuację ekonomiczno – finansową banku. Obniżają istotnie skuteczność audytu wewnętrznego.</p>	<p>Bank nie posiada regulacji dotyczących zarządzania innymi rodzajami ryzyka uznanych przez bank za istotne (nieuwzględnionych w pozostałych częściach formularza). Bank nie posiada systemu pomiaru dla rodzajów ryzyka zidentyfikowanych przez bank za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Bank nie przeprowadza testów warunków skrajnych dla zidentyfikowanych przez bank za istotne (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). Metody pomiaru rodzajów ryzyka zidentyfikowanych przez bank za istotne nie podlegają weryfikacji. System informacji zarządczej nie został sformalizowany lub w systemie występują nieprawidłowości ograniczające dostęp do informacji o poziomie i profilu rodzajów ryzyka uznanych za istotne. (nieuwzględnionych w innych częściach formularza). System informacji zarządczej wymaga istotnych uzupełnień. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION wymagają podjęcia natychmiastowych działań przez bank (włącznie z ewentualnym zastosowaniem przez KNF środka nadzorczego lub sankcji nadzorczej). Świadczą o braku efektywnego i skutecznego audytu.</p>

	(nieuwzględnione w innych częściach formularza). Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku procesu BION nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia (nie stwarzają zagrożenia bezpośredniego i pośredniego) dla bezpieczeństwa lokat, tym samym w sposób znaczący nie obniżają oceny skuteczności audytu wewnętrznego.		
--	---	--	--

Część J – Zarządzanie bankiem

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
<p>Szczegółowy podział obowiązków w procesie opracowywania, opiniowania i zatwierdzania strategii zarządzania ryzykiem w Banku oraz apetytu na ryzyko nie budzą zastrzeżeń. Bank w sposób właściwy monitoruje realizację strategii zarządzania ryzykiem. Przy określaniu strategii zarządzania ryzykiem oraz apetytu na ryzyko Bank bierze pod uwagę odpowiednie czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Bank ustanowił odpowiedni katalog rodzajów ryzyka oraz we właściwy sposób zarządza również tymi rodzajami ryzyka, które przez Bank zostały uznane za nieistotne. Stosowane w polityce wynagrodzeń ilościowe i jakościowe kryteria zaliczania do kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku są właściwe. Polityka wynagrodzeń w sposób właściwy obejmuje podmioty zależne Banku. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do</p>	<p>Szczegółowy podział obowiązków w procesie opracowywania, opiniowania i zatwierdzania strategii zarządzania ryzykiem w banku oraz apetytu na ryzyko w przeważającym stopniu nie budzą zastrzeżeń. Bank w przeważającym stopniu w sposób właściwy monitoruje realizację strategii zarządzania ryzykiem. Przy określaniu strategii zarządzania ryzykiem oraz apetytu na ryzyko Bank w przeważającym stopniu bierze pod uwagę odpowiednie czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Bank w przeważającym stopniu ustanowił odpowiedni katalog rodzajów ryzyka oraz w przeważającym stopniu we właściwy sposób zarządza również tymi rodzajami ryzyka, które przez Bank zostały uznane za nieistotne. Stosowane w polityce wynagrodzeń ilościowe i jakościowe kryteria zaliczania do kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku są w</p>	<p>Szczegółowy podział obowiązków w procesie opracowywania, opiniowania i zatwierdzania strategii zarządzania ryzykiem w banku oraz apetytu na ryzyko budzi istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy Bank w sposób właściwy monitoruje realizację strategii zarządzania ryzykiem. Istotne zastrzeżenia budzą czynniki wewnętrzne i zewnętrzne brane przez Bank pod uwagę przy określaniu strategii zarządzania ryzykiem oraz apetytu na ryzyko. Katalog rodzajów ryzyka ustanowiony przez Bank budzi istotne zastrzeżenia, podobnie jak zarządzanie przez Bank tymi rodzajami ryzyka, które przez Bank zostały uznane za nieistotne. Stosowane w polityce wynagrodzeń ilościowe i jakościowe kryteria zaliczania do kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku budzą zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy polityka wynagrodzeń w sposób</p>	<p>Szczegółowy podział obowiązków w procesie opracowywania, opiniowania i zatwierdzania strategii zarządzania ryzykiem w banku oraz apetytu na ryzyko jest niewłaściwy. Bank w sposób niewłaściwy monitoruje realizację strategii zarządzania ryzykiem. Przy określaniu strategii zarządzania ryzykiem oraz apetytu na ryzyko Bank nie bierze pod uwagę lub bierze w sposób nieodpowiedni czynniki wewnętrzne i zewnętrzne. Bank nie ustanowił odpowiedniego katalogu rodzajów ryzyka lub katalog ten jest niewłaściwy. Bank w sposób niewłaściwy zarządza rodzajami ryzyka, które przez bank zostały uznane za nieistotne. Stosowane w polityce wynagrodzeń ilościowe i jakościowe kryteria zaliczania do kategorii osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku są niewłaściwe. Polityka wynagrodzeń albo nie obejmuje podmiotów zależnych Banku albo</p>

<p>składników zmiennych jest odpowiedni, a zmienne składniki wynagrodzenia są wypłacane i odraczane w sposób właściwy. Bank poprzez politykę wynagrodzeń w sposób odpowiedni zachęca do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku. Bank w sposób prawidłowy zapewnia możliwość wstrzymania, ograniczenia, odmowy wypłaty lub realizacji zmiennych składników wynagrodzenia. Zasady wynagradzania kierowników kluczowych komórek organizacyjnych w przeważającym stopniu są właściwe.</p>	<p>przeważającym stopniu właściwe. Polityka wynagrodzeń w przeważającym stopniu w sposób właściwy obejmuje podmioty zależne Banku. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych jest w przeważającym stopniu odpowiedni, a zmienne składniki wynagrodzenia są w przeważającym stopniu wypłacane i odraczane w sposób właściwy. Bank poprzez politykę wynagrodzeń w przeważającym stopniu w sposób odpowiedni zachęca do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku. Bank w przeważającym stopniu w sposób prawidłowy zapewnia możliwość wstrzymania, ograniczenia, odmowy wypłaty lub realizacji zmiennych składników wynagrodzenia. Zasady wynagradzania kierowników kluczowych komórek organizacyjnych w przeważającym stopniu są właściwe.</p>	<p>właściwy obejmuje podmioty zależne Banku. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych budzi istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy zmienne składniki wynagrodzenia są wypłacane lub są odraczane w sposób właściwy. Istnieją obawy, że Bank poprzez politykę wynagrodzeń w sposób nieodpowiedni zachęca do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku. Istnieją obawy, że Bank w sposób nieprawidłowy zapewnia możliwość wstrzymania, ograniczenia, odmowy wypłaty lub realizacji zmiennych składników wynagrodzenia. Istnieją obawy, czy zasady wynagradzania kierowników kluczowych komórek organizacyjnych są właściwe.</p>	<p>obejmuje je w sposób niewłaściwy. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych jest nieodpowiedni. Zmienne składniki wynagrodzenia nie są wypłacane lub są wypłacane i odraczane w sposób niewłaściwy. Bank poprzez politykę wynagrodzeń nie zachęca do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku lub zachęca w sposób nieodpowiedni. Bank nie zapewnia możliwości wstrzymania, ograniczenia, odmowy wypłaty lub realizacji zmiennych składników wynagrodzenia. Zasady wynagradzania kierowników kluczowych komórek organizacyjnych są niewłaściwe.</p>
<p>Organizacja i funkcjonowanie organów Banku jest właściwa, Bank w sposób właściwy uwzględnił kryteria przy wypłacie dywidendy. Liczba dodatkowych funkcji pełnionych przez członków zarządu i rady nadzorczej jest odpowiednia. Bank w sposób właściwy dokonał podziału zadań w zarządzie. Struktura organizacyjna Banku nie budzi zastrzeżeń (przejrzysta struktura organizacyjna z wyraźnym podziałem obowiązków i wyraźnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych), kryteria dostosowania struktury organizacyjnej</p>	<p>Organizacja i funkcjonowanie organów Banku jest w przeważającym stopniu właściwe, Bank w przeważającym stopniu w sposób właściwy uwzględnił kryteria przy wypłacie dywidendy. Liczba dodatkowych funkcji pełnionych przez członków zarządu i rady nadzorczej jest w przeważającym stopniu odpowiednia. Bank w przeważającym stopniu w sposób właściwy dokonał podziału zadań w zarządzie. Struktura organizacyjna Banku w przeważającym stopniu nie budzi zastrzeżeń, kryteria dostosowania struktury organizacyjnej do strategii banku, modelu biznesowego, wielkości i profilu ryzyka</p>	<p>Organizacja i funkcjonowanie organów Banku budzi istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy Bank w sposób właściwy uwzględnił kryteria przy wypłacie dywidendy. Liczba dodatkowych funkcji pełnionych przez członków zarządu i rady nadzorczej budzi istotne zastrzeżenia - struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są w pełni przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko, nie są oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. Podziału zadań w zarządzie budzi istotne zastrzeżenia. Struktura organizacyjna Banku budzi istotne</p>	<p>Organizacja i funkcjonowanie organów Banku jest niewłaściwa, Bank w sposób niewłaściwy uwzględnił kryteria przy wypłacie dywidendy lub w ogóle ich nie uwzględnił. Liczba dodatkowych funkcji pełnionych przez członków zarządu i rady nadzorczej jest niewłaściwa. Bank w sposób niewłaściwy dokonał podziału zadań w zarządzie. Struktura organizacyjna Banku jest niewłaściwa (struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko nie są oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych), brak</p>

<p>do strategii banku, modelu biznesowego, wielkości i profilu ryzyka oraz planów finansowych są właściwe. Bank w sposób prawidłowy zapewnia ciągłość na kluczowych stanowiskach. Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są odpowiednie. Organizacja systemu zarządzania ryzykiem, w tym kultura ryzyka, rola organów i komórek Banku, tzw. model trzech linii obrony, kontrola ryzyka oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych (w tym wykorzystanie ich wyników w zarządzaniu bankiem) nie budzi zastrzeżeń. Nie budzą zastrzeżeń: analiza korzyści i zagrożeń, kryteria doboru podmiotów oraz monitorowanie działalności powierzonej podmiotom zewnętrznym, a także zasady prowadzenia działalności bancassurance, w tym regulacje wewnętrzne, zasady rozliczania, zakres przekazywanych informacji klientom oraz monitorowanie. Bank w sposób właściwy stosuje wybrane elementy ładu korporacyjnego, w tym te dotyczące nowych produktów i istotnych zmian do nich, postępowania ze zgłoszonymi naruszeniami oraz równego dostępu do informacji. Bank w sposób właściwy zarządza ryzykiem reputacji. Bank posiada politykę zarządzania ryzykiem utraty reputacji i również identyfikuje to ryzyko w podmiotach zależnych. Bank oraz podmioty zależne mają zdefiniowane narzędzia do monitorowania ryzyka utraty reputacji. Grupa kapitałowa posiada określony system informacji zarządczej dla tego ryzyka. Bank ma</p>	<p>oraz planów finansowych w przeważającym stopniu są właściwe. Bank w przeważającym stopniu w sposób prawidłowy zapewnia ciągłość na kluczowych stanowiskach. Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są w przeważającej mierze odpowiednie. Organizacja systemu zarządzania ryzykiem, w tym kultura ryzyka, rola organów i komórek Banku, tzw. model trzech linii obrony, kontrola ryzyka oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych (w tym wykorzystanie ich wyników w zarządzaniu bankiem) w przeważającym stopniu nie budzi zastrzeżeń. Analiza korzyści i zagrożeń, kryteria doboru podmiotów oraz monitorowanie działalności powierzonej podmiotom zewnętrznym w przeważającym stopniu nie budzą zastrzeżeń podobnie jak zasady prowadzenia działalności bancassurance, w tym regulacje wewnętrzne, zasady rozliczania, zakres przekazywanych informacji klientom oraz monitorowanie. Bank w przeważającym stopniu w sposób właściwy stosuje wybrane elementy ładu korporacyjnego, w tym te dotyczące nowych produktów i istotnych zmian do nich, postępowania ze zgłoszonymi naruszeniami oraz równego dostępu do informacji. Bank w przeważającym stopniu w sposób właściwy zarządza ryzykiem reputacji. Bank nie posiada polityki zarządzania ryzykiem utraty reputacji, jednakże identyfikuje to ryzyko. Bank oraz podmioty zależne mają zdefiniowane narzędzia do monitorowania ryzyka</p>	<p>zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy kryteria dostosowania struktury organizacyjnej do strategii banku, modelu biznesowego, wielkości i profilu ryzyka oraz planów finansowych są właściwe. Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości składu i funkcjonowania organu zarządzającego. Zapewnianie ciągłości na kluczowych stanowiskach budzi istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy organizacja systemu zarządzania ryzykiem, w tym kultura ryzyka, rola organów i komórek Banku, tzw. model trzech linii obrony, kontrola ryzyka oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych (w tym wykorzystanie ich wyników w zarządzaniu bankiem) są zorganizowane i działają w sposób właściwy. Analiza korzyści i zagrożeń, kryteria doboru podmiotów oraz monitorowanie działalności powierzonej podmiotom zewnętrznym budzą istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy zasady prowadzenia działalności bancassurance, w tym regulacje wewnętrzne, zasady rozliczania, zakres przekazywanych informacji klientom oraz monitorowanie stosowane są w sposób właściwy. Istnieją obawy, czy Bank w sposób właściwy stosuje wybrane elementy ładu korporacyjnego, w tym te dotyczące nowych produktów i istotnych zmian do nich, postępowania ze zgłoszonymi naruszeniami oraz równego dostępu do informacji oraz czy Bank w sposób właściwy zarządza ryzykiem reputacji. Bank nie posiada polityki zarządzania</p>	<p>kryteriów dostosowania struktury organizacyjnej do strategii banku, modelu biznesowego, wielkości i profilu ryzyka oraz planów finansowych albo są one niewłaściwe. Bank nie zapewnia ciągłości na kluczowych stanowiskach. Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego nie są odpowiednie. Organizacja systemu zarządzania ryzykiem, w tym kultura ryzyka, rola organów i komórek Banku, kontrola ryzyka oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych (w tym wykorzystanie ich wyników w zarządzaniu bankiem) są niewłaściwie zorganizowane lub działają w sposób niewłaściwy. Analiza korzyści i zagrożeń, kryteria doboru podmiotów oraz monitorowanie działalności powierzonej podmiotom zewnętrznym są wykonywane niewłaściwie lub nie są wykonywane. Zasady prowadzenia działalności bancassurance, w tym regulacje wewnętrzne, zasady rozliczania, zakres przekazywanych informacji klientom oraz monitorowanie są wykonywane niewłaściwie lub nie są wykonywane. Bank w sposób niewłaściwy stosuje lub w ogóle nie stosuje wybranych elementów ładu korporacyjnego oraz w sposób niewłaściwy zarządza lub w ogóle nie zarządza ryzykiem reputacji. Bank nie posiada polityki zarządzania ryzykiem utraty reputacji i również nie identyfikuje tego ryzyka w podmiotach zależnych. Bank oraz podmioty zależne nie mają zdefiniowanych narzędzi do monitorowania ryzyka utraty reputacji. Bank nie ma</p>
--	---	---	---

<p>zdefiniowane narzędzia do zapobiegania missellingowi. Zarządzanie Bankiem hipotecznym nie budzi wątpliwości. Bank prawidłowo prowadzi rejestr zabezpieczeń hipotecznych listów zastawnych oraz przekazuje odpisy do Komisji Nadzoru Finansowego. Bank przestrzega zapisów w zakresie funduszy własnych określonych w ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Prawidłowo przeprowadzany jest rachunek zabezpieczenia listów zastawnych oraz testów równowagi i pokrycia. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi przy sporządzaniu ekspertyzy bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości nie wzbudza zastrzeżeń z punktu widzenia przepisu art. 22 ust. 3 ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, tj. stanowi element pomocniczy dla pracowników banku przy sporządzaniu ekspertyzy.</p>	<p>utruty reputacji. Grupa kapitałowa posiada określony system informacji zarządczej dla tego ryzyka, jednakże zakres i częstotliwość budzi zastrzeżenia. Bank ma zdefiniowane narzędzia do zapobiegania missellingowi. Zarządzanie Bankiem hipotecznym w przeważającym stopniu jest właściwe. Nieprawidłowości stwierdzone w prowadzeniu rejestru zabezpieczeń hipotecznych listów zastawnych lub przestrzeganiu przepisów w zakresie funduszy własnych określonych w ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych nie są znaczące z nadzorczego punktu widzenia. Nieprawidłowości stwierdzone w prowadzeniu rachunku zabezpieczenia listów zastawnych oraz testów równowagi i pokrycia nie wpływają na wzrost poziomu ryzyka i na sytuację banku. Zakres współpracy z podmiotami zewnętrznymi przy sporządzaniu ekspertyzy bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wymaga analizy ze strony banku, jednakże nie wskazuje na naruszenie art. 22 ust. 3 ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych.</p>	<p>ryzykiem utraty reputacji, jednakże identyfikuje to ryzyko. Bank oraz podmioty zależne mają zdefiniowane narzędzia do monitorowania ryzyka utraty reputacji. Częstotliwość i zakres informacji zarządczej dla tego ryzyka budzi zastrzeżenia. Bank nie ma zdefiniowanych narzędzi do zapobiegania missellingowi. Zarządzanie Bankiem hipotecznym budzi istotne zastrzeżenia. Stwierdzono nieprawidłowości w prowadzeniu rejestru zabezpieczeń hipotecznych listów zastawnych rachunku zabezpieczenia listów zastawnych lub przestrzeganiu przepisów w zakresie funduszy własnych określonych w ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Nieprawidłowości stwierdzone w prowadzeniu rachunku zabezpieczenia listów zastawnych oraz testów równowagi i pokrycia wpływają na wzrost poziomu ryzyka i na sytuację banku. Zakres współpracy z podmiotami zewnętrznymi przy sporządzaniu ekspertyzy bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wymaga pogłębionej analizy i wyjaśnień ze strony banku, i może wskazywać na naruszenie art. 22 ust. 3 ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych.</p>	<p>zdefiniowanych narzędzi do zapobiegania missellingowi. Zarządzanie bankiem hipotecznym jest niewłaściwe. Stwierdzono nieprawidłowości w prowadzeniu rejestru zabezpieczeń hipotecznych listów zastawnych lub przestrzeganiu przepisów w zakresie funduszy własnych określonych w ustawie o listach zastawnych i bankach hipotecznych. Rachunek zabezpieczenia listów zastawnych oraz testy równowagi i pokrycia są prowadzone niezgodnie z wymogami prawa i tym samym w sposób istotny wpływają na wzrost poziomu ryzyka i na sytuację banku. Zakres współpracy z podmiotami zewnętrznymi przy sporządzaniu ekspertyzy bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wskazuje na naruszenie art. 22 ust. 3 ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych, tj. ekspertyza sporządzana jest w zasadniczej części przez podmioty zewnętrzne, a udział pracowników banku jest marginalny.</p>
<p>System informacji zarządczej nie budzi zastrzeżeń i w sposób właściwy łączy informacje o ryzyku oraz o realizacji strategii, planów finansowych, budżetów jednostek Banku. Zapewnianie jakości i rzetelności danych generowanych przez system informacji zarządczej nie budzi</p>	<p>System informacji zarządczej w przeważającym stopniu nie budzi zastrzeżeń i w przeważającym stopniu w sposób właściwy łączy informacje o ryzyku oraz o realizacji strategii, planów finansowych, budżetów jednostek Banku. Zapewnianie jakości i rzetelności danych generowanych</p>	<p>System informacji zarządczej budzi istotne zastrzeżenia i w sposób właściwy łączy informacje o ryzyku oraz o realizacji strategii, planów finansowych, budżetów jednostek Banku. Zapewnianie jakości i rzetelności danych generowanych przez system informacji zarządczej</p>	<p>System informacji zarządczej jest niewłaściwy i nie łączy informacji o ryzyku oraz o realizacji strategii, planów finansowych, budżetów jednostek Banku albo robi to w sposób niewłaściwy. Zapewnianie jakości i rzetelności danych generowanych przez system informacji zarządczej</p>

<p>zastrzeżeń. Zapewniono całkowitą integralność systemów rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Bank przypisał kluczowe mechanizmy kontrolne do określonych, istotnych procesów w banku. Niezależny monitoring przestrzegania mechanizmów kontrolnych jest właściwy. Bank w sposób właściwy zapewniania zgodność z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami etycznymi oraz w sposób właściwy zarządza ryzykiem braku zgodności. Organizacja i funkcjonowanie komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem, komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego, w tym ich niezależność nie budzą zastrzeżeń. Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zarządzanie ryzykiem zapewnia identyfikację wszystkich istotnych ryzyk, uczestniczy w ustalaniu limitów odgraniczających ryzyko banku oraz monitoruje i raportuje wyniki identyfikacji, oceny ryzyka i wykorzystania limitów na ryzyko do Kierownictwa banku. Komórka ds. zgodności monitoruje przestrzeganie polityki zgodności banku a wyniki monitorowania raportuje do Kierownictwa banku. Komórka audytu wewnętrznego w ramach badań audytowych uwzględnia wielkość i profil poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w banku oraz stosuje odpowiednie metodyki. Terminowość realizacji zaleceń/rekomendacji KNF i komórki audytu wewnętrznego nie</p>	<p>przez system informacji zarządczej w przeważającym stopniu nie budzi zastrzeżeń. Zapewniono integralność systemów rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Bank przypisał większość kluczowych mechanizmów kontrolnych do określonych, istotnych procesów w banku. Niezależny monitoring przestrzegania mechanizmów kontrolnych w przeważającym stopniu jest właściwy. Bank w większości przypadków w sposób właściwy zapewniania zgodność z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami etycznymi oraz w przeważającym stopniu w sposób właściwy zarządza ryzykiem braku zgodności. Organizacja i funkcjonowanie komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem, komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego, w tym ich niezależność w przeważającym stopniu nie budzą wątpliwości. Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zarządzanie ryzykiem w przeważającym stopniu: zapewnia identyfikację wszystkich istotnych ryzyk, uczestniczy w ustalaniu limitów ograniczających ryzyko banku oraz monitoruje i raportuje wyniki identyfikacji, oceny ryzyka i wykorzystania limitów na ryzyko do Kierownictwa banku. Komórka ds. zgodności w przeważającym stopniu monitoruje przestrzeganie polityki zgodności banku a wyniki monitorowania raportuje do Kierownictwa banku. Komórka audytu wewnętrznego w</p>	<p>budzą istotne zastrzeżenia. Istnieją zastrzeżenia co do integralność systemów rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Istnieją obawy, czy Bank w sposób właściwy przypisał kluczowe mechanizmy kontrolne do określonych istotnych procesów w banku. Niezależny monitoring przestrzegania mechanizmów kontrolnych budzi istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy, czy Bank w sposób właściwy zapewniania zgodność z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami etycznymi oraz czy w sposób właściwy zarządza ryzykiem braku zgodności. Organizacja i funkcjonowanie komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem, komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego, w tym ich niezależność budzą istotne zastrzeżenia. Istnieją obawy co do prawidłowości realizacji zadań dotyczących identyfikacji, pomiaru/oceny, monitorowania i raportowania do Kierownictwa banku przez komórkę odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem w działalności banku. Nie ma pewności co do prawidłowości / terminowości i skuteczności monitorowania i raportowania przestrzegania polityki zgodności banku przez komórkę ds. zgodności. Istnieją obawy, czy komórka audytu wewnętrznego w ramach badań audytowych uwzględnia wielkość i profil poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w Banku oraz stosuje odpowiednie metodyki. Terminowość realizacji</p>	<p>jest niewłaściwe. Nie zapewniono integralności systemów rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Bank nie przypisał kluczowych mechanizmów kontrolnych do określonych istotnych procesów w banku lub zrobił to w sposób niewłaściwy. Niezależny monitoring przestrzegania mechanizmów kontrolnych jest niewłaściwy. Bank nie zapewniania zgodności z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami etycznymi lub robi to w sposób niewłaściwy oraz nie zarządza lub zarządza w sposób niewłaściwy ryzykiem braku zgodności. Organizacja i funkcjonowanie komórki odpowiedzialnej za zarządzanie ryzykiem, komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego, w tym ich niezależność nie są właściwe. Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zarządzanie ryzykiem nie zapewnia identyfikacji wszystkich istotnych ryzyk, nie uczestniczy w ustalaniu limitów odgraniczających ryzyko banku oraz nie monitoruje i nie raportuje wyników identyfikacji, oceny ryzyka i wykorzystania limitów na ryzyko do Kierownictwa banku. Komórka ds. zgodności nie monitoruje i nie raportuje przestrzegania polityki zgodności do Kierownictwa banku. Komórka audytu wewnętrznego w ramach badań audytowych nie uwzględnia wielkość i profilu poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w banku oraz nie stosuje odpowiednich metodyk. Realizacji zaleceń/rekomendacji KNF i</p>
--	--	---	---

budzą zastrzeżeń. Współpraca z nadzorem bankowym jest właściwa.	ramach badań audytowych w przeważającym stopniu uwzględnia wielkość i profil poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w Banku oraz stosuje odpowiednie metodyki. Terminowość realizacji zaleceń/rekomendacji KNF i komórki audytu wewnętrznego w większości przypadków nie budzą wątpliwości. Współpraca z nadzorem bankowym jest w przeważającym stopniu właściwa.	zaleceń/rekomendacji KNF i komórki audytu wewnętrznego budzą istotne zastrzeżenia. Współpraca z nadzorem bankowym budzi istotne zastrzeżenia.	komórki audytu wewnętrznego nie odbywa się w terminie. Współpraca z nadzorem bankowym jest niewłaściwa.
Współpraca z nadzorem bankowym jest dobra. Bank otwarcie prezentuje sytuację banku i terminowo informuje o wszystkich istotnych dla banku zdarzeniach.	Współpracę z nadzorem bankowym można uznać za efektywną. Sporadycznie zdarzają się opóźnienia w przekazywaniu przez bank informacji, ale jest ona rzetelna.	Współpraca z nadzorem bankowym budzi duże zastrzeżenia z uwagi na nieprzekazywanie przez bank w terminie istotnych informacji.	Brak jest dobrej współpracy banku z nadzorem bankowym a informacje przekazywane nadzorowi są nierzetelne i nieterminowe.
Plan naprawy jest wiarygodny, a mechanizmy planowania naprawy są odpowiednie. Plan naprawy podlega systematycznemu przeglądowi pod kątem konieczności aktualizacji. Bank posiada regulacje określające założenia przyjmowane przy aktualizacji planu. Kryteria doboru wskaźników są jasno określone, a proces ustalania progów uwzględnia wskazówki KNF. Plan naprawy polega regularnemu testowaniu zgodnie z przyjętym harmonogramem. Informacje związane z procesem aktualizacji i testowania planu naprawy, a także poziomem wskaźników inicjujących jego uruchomienie, są regularnie omawiane na posiedzeniach zarządu i rady nadzorczej zgodnie z przyjętymi regulacjami. Proces planowania naprawy został objęty systemem kontroli wewnętrznej.	Plan naprawy podlega przeglądowi pod kątem konieczności aktualizacji jedynie w przypadku wystąpienia zagrożeń lub potencjalnych zagrożeń. Kryteria doboru wskaźników i ustalania progów zostały określone, jednak nie w pełni wypełniają wytyczne KNF . Plan naprawy polega testowaniu zgodnie z przyjętym harmonogramem. Informacje związane z procesem aktualizacji i testowania planu naprawy, a także poziomem wskaźników inicjujących jego uruchomienie, są okazjonalnie omawiane na posiedzeniach zarządu i rady nadzorczej. Biorąc pod uwagę bieżącą sytuację banku można ocenić, iż mechanizmy planowania naprawy są w przeważającej mierze odpowiednie. Proces planowania naprawy został objęty systemem kontroli wewnętrznej.	Plan naprawy podlega przeglądowi pod kątem konieczności aktualizacji jedynie w przypadku wystąpienia zagrożeń. Bank nie określił kryteriów doboru wskaźników lub progów. Plan naprawy polega testowaniu jedynie w przypadku potencjalnych zagrożeń. Informacje związane z procesem aktualizacji i testowania planu naprawy, a także poziomem wskaźników inicjujących jego uruchomienie są okazjonalnie omawiane na posiedzeniach zarządu i rady nadzorczej , a ich zakres jest niewystarczający. Oceniono, że mogą występować istotne przeszkody w realizacji planu naprawy, i nie odniesiono się w pełni do obaw organu nadzoru. Zachodzą wątpliwości co do odpowiedniości mechanizmów planowania naprawy w związku z bieżącą sytuacją banku. Proces planowania naprawy został objęty	Plan naprawy nie podlega przeglądowi. Bank nie posiada regulacji określających zarządzanie planem naprawy. Informacje związane z procesem aktualizacji i testowania planu naprawy, a także poziomem wskaźników inicjujących jego uruchomienie nie są omawiane na posiedzeniach zarządu i rady nadzorczej. Oceniono, że występują istotne przeszkody w realizacji planu naprawy, i nie odniesiono się w pełni do obaw organu nadzoru. Mechanizmy planowania naprawy są nieodpowiednie w związku z bieżącą sytuacją banku. System kontroli wewnętrznej nie obejmuje procesu planowania naprawy.

		systemem kontroli wewnętrznej w stopniu niedostatecznym.	
Współpraca z podmiotem dominującym jest właściwa.	Współpraca z podmiotem dominującym jest w przeważającym stopniu właściwa.	Istnieją obawy czy współpraca z podmiotem dominującym jest właściwa.	Współpraca z podmiotem dominującym jest niewłaściwa lub w ogóle nie ma takiej współpracy.

ZAŁĄCZNIK 2. Wytyczne do oceny obszarów badanych w procesie BION w zakresie poziomu ryzyka

Oceny „połówkowe” pozwalają na doprecyzowanie oceny w przypadku banku, który spełnia nie wszystkie, a większość przesłanek dla nadania oceny całkowitej. Ocena „połówkowa” nadawana jest w momencie, gdy powstaje wątpliwość, którą z ocen „całkowitych” nadać.

Część A – Analiza modelu biznesowego

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Bank generuje wysokie i stabilne zyski (stopy zwrotu) z prowadzonej działalności - adekwatnie do struktury finansowania i przyjętego apetytu na ryzyko. Bank nie posiada znaczących koncentracji: aktywów lub/i niestabilnych źródeł przychodów.	Bank generuje zyski (stopy zwrotu) z prowadzonej działalności, adekwatnie do struktury finansowania i przyjętego apetytu na ryzyko – nie wyróżnia się jednak na tle grupy rówieśniczej lub wcześniej zyski te były wyższe. W banku stwierdzono umiarkowany stopień występowania koncentracji: aktywów lub/i niestabilnych źródeł przychodów.	Bank generuje niskie lub niestabilne zyski (stopy zwrotu) albo relatywnie niewysoką stratę, z prowadzonej działalności, co może wynikać ze struktury finansowania i przyjętego apetytu na ryzyko. W banku stwierdzono podwyższoną koncentrację: aktywów lub/i niestabilnych źródeł przychodów.	Bank generuje straty bądź bardzo niskie lub niestabilne zyski (stopy zwrotu), w oparciu o nieakceptowalny apetyt na ryzyko lub strukturę finansowania zapewniającą uzyskiwanie tych zysków. Bank charakteryzuje się wysoką koncentracją: aktywów i niestabilnych źródeł przychodów.

Część B – Ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji kredytowej, ryzyko rozliczenia/dostawy

1. Ryzyko kredytowe

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka kredytowego banku wiąże się z niskim ryzykiem i jest przewidywane utrzymanie takiego stanu w przyszłości. Kredyty ze stratą, kredyty z opóźnieniami spłaty, a także pozostałe kredyty generują niskie ryzyko dla banku – w banku nie występuje ryzyko potencjalnej straty z tytułu	Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka kredytowego banku wiążą się z umiarkowanym ryzykiem i jest przewidywane utrzymanie takiego stanu w przyszłości. Kredyty ze stratą, kredyty z opóźnieniami spłaty, a także pozostałe kredyty generują umiarkowane ryzyko dla banku – w banku występuje umiarkowane	Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka kredytowego banku wiążą się z podwyższonym ryzykiem. Kredyty ze stratą oraz kredyty z opóźnieniami spłaty generują podwyższone ryzyko dla banku, a pozostałe kredyty generują podwyższone ryzyko i jest prawdopodobne pogorszenie ich jakości przy dalszym utrzymywaniu	Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka kredytowego banku wiążą się z wysokim ryzykiem. Kredyty ze stratą, kredyty z opóźnieniami spłaty, a także pozostałe kredyty generują wysokie ryzyko dla banku – w banku występuje wysokie ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w

niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta. Wskaźniki jakości aktywów kształtują się znacznie powyżej średniej dla grupy rówieśniczej.	ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.	niesprzyjających warunków – w banku występuje podwyższone ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.	określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta. Występuje bezpośrednie zagrożenie dla wypłacalności banku z powodu skrajnie negatywnego wpływu jakości aktywów na kapitał banku.
--	---	---	--

2. Ryzyko koncentracji kredytowej

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Poziom koncentracji kredytowej z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów stwarza niskie ryzyko dla banku. W banku występuje niskie ryzyko związane z koncentracją kredytową z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów z uwzględnieniem powiązań instytucjonalnych, sektorowych, regionalnych, charakteru działalności (również obrotu zbliżonymi towarami), a także stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego i pośrednich ekspozycji kredytowych.	Poziom koncentracji kredytowej z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów generuje umiarkowane ryzyko dla banku. W banku występuje umiarkowane ryzyko związane z koncentracją kredytową z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów z uwzględnieniem powiązań instytucjonalnych, sektorowych, regionalnych, charakteru działalności (również obrotu zbliżonymi towarami), a także stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego i pośrednich ekspozycji kredytowych.	Poziom koncentracji kredytowej z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów generuje podwyższone ryzyko dla banku. W banku występuje podwyższone ryzyko związane z koncentracją kredytową z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów z uwzględnieniem powiązań instytucjonalnych, sektorowych, regionalnych, charakteru działalności (również obrotu zbliżonymi towarami), a także stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego i pośrednich ekspozycji kredytowych.	Poziom koncentracji kredytowej z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów generuje wysokie ryzyko dla banku. W banku występuje wysokie ryzyko związane z koncentracją kredytową z tytułu ekspozycji wobec kontrahentów z uwzględnieniem powiązań instytucjonalnych, sektorowych, regionalnych, charakteru działalności (również obrotu zbliżonymi towarami), a także stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego i pośrednich ekspozycji kredytowych.

3. Ryzyko rozliczenia/dostawy

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Zakres i jakość gwarancji i dodatkowych zabezpieczeń związanych z ryzykiem rozliczenia/dostawy generują niskie ryzyko dla banku. Ryzyko	Zakres i jakość gwarancji i dodatkowych zabezpieczeń związanych z ryzykiem rozliczenia/dostawy generują umiarkowane ryzyko dla banku.	Zakres i jakość gwarancji i dodatkowych zabezpieczeń związanych z ryzykiem rozliczenia/dostawy generują podwyższone ryzyko dla banku.	Zakres i jakość gwarancji i dodatkowych zabezpieczeń związanych z ryzykiem rozliczenia/dostawy generują wysokie ryzyko dla banku. Występuje

rozliczenia/dostawy instrumentów dłużnych, instrumentów kapitałowych, walut obcych i towarów w umownych terminach jest oceniane jako niskie.	Występuje umiarkowane ryzyko rozliczenia/dostawy instrumentów dłużnych, instrumentów kapitałowych, walut obcych i towarów w terminach wynikających z umów.	Występuje podwyższone ryzyko rozliczenia/dostawy instrumentów dłużnych, instrumentów kapitałowych, walut obcych i towarów w terminach wynikających z umów.	wysokie ryzyko rozliczenia/dostawy instrumentów dłużnych, instrumentów kapitałowych, walut obcych i towarów w terminach wynikających z umów.
--	--	--	--

Część C – Ryzyko rynkowe*

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka rynkowego banku generują niskie ryzyko. Ekspozycje banku na ryzyko rynkowe nie są złożone. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego nie generuje ryzyka. Ekspozycje banku na ryzyko rynkowe nie wpływają na generowanie nieprzewidywalnych zysków.	Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka rynkowego banku wiąże się z umiarkowanym ryzykiem. Złożoność ekspozycji banku na ryzyko rynkowe jest umiarkowana. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest umiarkowany. Ekspozycje banku na ryzyko rynkowe wpływają w niewielkim stopniu na uzyskiwanie nieprzewidywalnych zysków.	Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka rynkowego banku wiąże się z podwyższonym ryzykiem. Złożoność ekspozycji banku na ryzyko rynkowe jest podwyższone. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest podwyższony. Ekspozycje banku na ryzyko rynkowe wpływają w podwyższonym stopniu na generowanie nieprzewidywalnych zysków.	Charakter i zakres ekspozycji banku dotyczących ryzyka rynkowego banku wiąże się z wysokim poziomem ryzyka. Złożoność ekspozycji banku na ryzyko rynkowe jest wysoka. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest wysoki. Ekspozycje banku na ryzyko rynkowe wpływają w wysokim stopniu na generowanie nieprzewidywalnych zysków.

*dotyczy: ryzyka pozycji (w tym ryzyka szczególnego i ryzyka ogólnego pozycji w instrumentach finansowych), ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów i ryzyka CVA

Część D – Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Poziom wrażliwości wartości ekonomicznej banku na zmiany stóp procentowych wskazuje na niskie ryzyko w tym obszarze. Poziom wrażliwości przychodów na zmiany stóp procentowych w niskim stopniu wpływa na poziom ryzyka banku. Złożoność oraz wielkość ryzyka stopy procentowej wynikająca z	Poziom wrażliwości wartości ekonomicznej banku na zmiany stóp procentowych wskazuje na umiarkowane ryzyko w tym obszarze. Poziom wrażliwości przychodów na zmiany stóp procentowych wpływa w umiarkowanym stopniu na poziom ryzyka banku. Złożoność oraz	Poziom wrażliwości wartości ekonomicznej banku na zmiany stóp procentowych wskazuje na podwyższone ryzyko w tym obszarze. Poziom wrażliwości przychodów na zmiany stóp procentowych wpływa w podwyższonym stopniu na poziom ryzyka banku. Złożoność oraz	Poziom wrażliwości wartości ekonomicznej banku na zmiany stóp procentowych wskazuje na wysokie ryzyko w tym obszarze. Poziom wrażliwości przychodów na zmiany stóp procentowych wpływa w wysokim stopniu na poziom ryzyka banku. Złożoność oraz wielkość ryzyka stopy procentowej wynikająca

oferowanych przez bank produktów jest niska. Podatność banku na zmiany rynkowych stóp procentowych (polityka cenowa banku) jest niska.	wielkość ryzyka stopy procentowej wynikająca z oferowanych przez bank produktów jest umiarkowana. Podatność banku na zmiany rynkowych stóp procentowych (polityka cenowa banku) jest umiarkowana.	wielkość ryzyka stopy procentowej wynikająca z oferowanych przez bank produktów jest podwyższona. Podatność banku na zmiany rynkowych stóp procentowych (polityka cenowa banku) jest podwyższona.	z oferowanych przez bank produktów jest wysoka. Podatność banku na zmiany rynkowych stóp procentowych (polityka cenowa banku) jest wysoka.
--	---	---	--

Część E – Ryzyko operacyjne i ryzyko ICT

1. Ryzyko operacyjne

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
<p>Ekspozycja banku na ryzyko operacyjne jest ograniczona do kilku często występujących kategorii ryzyka związanych z niskim poziomem istotności.</p> <p>Sposób prowadzenia działalności nie generuje ryzyka co jest potwierdzone przez niską wartość powiązanych z nim poniesionych strat, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych.</p> <p>Poziom poniesionych przez bank strat w ostatnich latach był niski lub uległ zmniejszeniu.</p>	<p>Ekspozycja banku na ryzyko operacyjne dotyczy głównie kategorii ryzyka związanych z umiarkowanym poziomem istotności.</p> <p>Umiarkowana istotność ekspozycji banku na ryzyko operacyjne jest potwierdzana przez umiarkowaną wartość powiązanych z nim poniesionych strat, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych.</p> <p>Poziom poniesionych przez bank strat w ostatnich latach był umiarkowany lub spodziewane jest zwiększenie poziomu strat z historycznie niskiego poziomu lub zmniejszenie z historycznie wysokiego poziomu.</p>	<p>Ekspozycja banku na ryzyko operacyjne dotyczy rzadko występujących ryzyk o podwyższonym poziomie istotności.</p> <p>Ekspozycja banku na ryzyko operacyjne jest podwyższona i jest potwierdzana przez podwyższoną wartość powiązanych z nim poniesionych strat, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych.</p> <p>Poziom poniesionych przez bank strat w ostatnich latach był podwyższony lub spodziewane jest zwiększenie poziomu strat z historycznie niskiego poziomu lub zmniejszenie z historycznie wysokiego poziomu.</p>	<p>Ekspozycja banku na ryzyko operacyjne dotyczy wielu kategorii ryzyk o wysokim poziomie istotności.</p> <p>Ekspozycja banku na ryzyko operacyjne jest wysoka i jest potwierdzana przez wysoką wartość powiązanych z nim poniesionych strat, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych.</p> <p>Poziom poniesionych przez bank strat w ostatnich latach był wysoki lub uległ istotnemu zwiększeniu lub grozi powstaniem straty netto.</p>

2. Ryzyko ICT

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
<p>Ekspozycja banku na ryzyko związane z ICT (technologiami informacyjno-komunikacyjnymi) jest ograniczona łączny czas niedostępności systemów krytycznych w banku jest niższy niż średni czas niedostępności systemów krytycznych w sektorze banków komercyjnych. Nie wystąpiły incydenty o najwyższym poziomie istotności. Koncentracja dostawców usług informatyczno-komunikacyjnych jest niska. Sposób prowadzenia działalności nie generuje ryzyka ICT co potwierdzona niska wartość strat powiązanych z tym ryzykiem, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych. Poziom poniesionych przez bank strat z tytułu ryzyka ICT w ostatnich latach był niski lub uległ zmniejszeniu.</p>	<p>Ekspozycja banku na ryzyko związane z ICT (technologiami informacyjno-komunikacyjnymi) jest umiarkowana. Łączny czas niedostępności systemów krytycznych w banku jest porównywalny ze średnim czasem niedostępności systemów krytycznych w sektorze banków komercyjnych. Wystąpił maksymalnie 1 incydent o najwyższym poziomie istotności. Koncentracja dostawców usług informatyczno-komunikacyjnych jest umiarkowana. Umiarkowane ryzyko ICT w banku potwierdza umiarkowana wartość strat powiązanych z tym ryzykiem, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych. Poziom poniesionych przez bank strat z tytułu ryzyka ICT w ostatnich latach był umiarkowany albo spodziewane jest jego zwiększenie.</p>	<p>Ekspozycja banku na ryzyko związane z ICT (technologiami informacyjno-komunikacyjnymi) jest podwyższona. Łączny czas niedostępności systemów krytycznych w banku jest wyższy niż średni czas niedostępności systemów krytycznych w sektorze banków komercyjnych. Wystąpił więcej niż 1 incydent o najwyższym poziomie istotności. Koncentracja dostawców usług informatyczno-komunikacyjnych jest podwyższona. Podwyższone ryzyko ICT potwierdza podwyższona wartość strat powiązanych z tym ryzykiem, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych. Poziom poniesionych przez bank strat z tytułu ryzyka ICT w ostatnich latach był podwyższony lub spodziewane jest zwiększenie poziomu strat z historycznie niskiego poziomu lub zmniejszenie z historycznie wysokiego poziomu.</p>	<p>Ekspozycja banku na ryzyko związane z ICT (technologiami informacyjno-komunikacyjnymi) jest wysoka. Łączny czas niedostępności systemów krytycznych w banku jest istotnie wyższy niż średni czas niedostępności systemów krytycznych w sektorze banków komercyjnych. Regularnie występują incydenty o najwyższym poziomie istotności. Koncentracja dostawców usług informatyczno-komunikacyjnych jest wysoka. Wysokie ryzyko ICT potwierdza wysoka wartość strat powiązanych z tym ryzykiem, również w odniesieniu do grupy banków porównywanych. Poziom poniesionych przez bank strat z tytułu ryzyka ICT w ostatnich latach był wysoki lub uległ istotnemu zwiększeniu.</p>

Część F – Ryzyko płynności i ryzyko finansowania

1. Ryzyko płynności

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
<p>Miary płynnościowe są na poziomie znacząco przekraczającym wymogi nadzorcze i jest przewidywane utrzymanie takiego stanu w</p>	<p>Miary płynnościowe są na poziomie przekraczającym wymogi nadzorcze, ale odnotowuje się pogarszanie poziomu tych miar. Występuje niskie</p>	<p>Miary płynnościowe ulegają pogorszeniu i/lub nie spełniają wymogów nadzorczych oraz stwarzają istotne ryzyko</p>	<p>Miary płynnościowe ulegają szybkiemu pogorszeniu i/lub nie spełniają wymogów nadzorczych oraz stwarzają wysokie ryzyko dla</p>

przyszłości. W banku nie występują zauważalne niedopasowania płynnościowe (dotyczące np. terminów zapadalności, walutowe, itd.). Bank posiada pełną zdolność do kompensacji niedoborów płynnościowych w krótkim, średnim oraz długim horyzoncie czasowym, a także na wypadek scenariuszy skrajnych. Struktura i stabilność finansowania długoterminowego (powyżej jednego roku) nie stwarza ryzyka dla działalności banku – analiza z uwzględnieniem stosowanego przez bank modelu biznesowego.	ryzyko niedopasowania płynnościowego w banku (dotyczące np. terminów zapadalności, walutowe, itd.). Zdolność kompensacji niedoborów płynnościowych, w tym struktura i stabilność finansowania długoterminowego (z uwzględnieniem stosowanego przez bank modelu biznesowego), stwarzają niskie ryzyko dla działalności banku.	utrzymania/pogorszenia tego stanu. Występuje umiarkowane ryzyko niedopasowania płynnościowego w banku (dotyczące np. terminów zapadalności, walutowe, itd.). Zdolność kompensacji niedoborów płynnościowych, w tym struktura i stabilność finansowania długoterminowego (z uwzględnieniem stosowanego przez bank modelu biznesowego), stwarzają umiarkowane ryzyko dla działalności banku.	działalności banku Zdolność kompensacji niedoborów płynnościowych, w tym struktura i stabilność finansowania długoterminowego (z uwzględnieniem stosowanego przez bank modelu biznesowego), stwarzają wysokie ryzyko dla działalności banku.
---	--	--	--

2. Ryzyko finansowania

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
W banku nie występuje zagrożenie niedostatków stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej. Inne czynniki wpływające na ryzyko finansowania (np. ryzyko reputacyjne, dostęp do rynkowych źródeł finansowania, itd.) nie generują ryzyka dla banku. Ocenia się, że bank jest zdolny do wywiązania się ze zobowiązań finansowych również w przypadku niesprzyjających warunków funkcjonowania.	Zagrożenie niedostatków stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej oceniane jest jako niskie. Inne czynniki wpływające na ryzyko finansowania (np. ryzyko reputacyjne, dostęp do rynkowych źródeł finansowania, itd.) generują dla banku niskie ryzyko.	Zagrożenie niedostatków stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej oceniane jest na umiarkowane. Inne czynniki wpływające na ryzyko finansowania (np. ryzyko reputacyjne, dostęp do rynkowych źródeł finansowania, itd.) generują dla banku umiarkowane ryzyko.	Zagrożenie niedostatków stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, oceniane jest na wysokie. Inne czynniki wpływające na ryzyko finansowania (np. ryzyko reputacyjne, dostęp do rynkowych źródeł finansowania, itd.) generują dla banku wysokie ryzyko. Ocenia się, że bank jest nie jest lub nie będzie zdolny do wywiązania się ze zobowiązań finansowych wymaganych obecnie lub w najbliższym okresie.

Część G – Poziom kapitału

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Poziom funduszy własnych banku jest utrzymywany na poziomie znacząco przekraczającym wymogi, zalecenia lub rekomendacje nadzorcze i jest przewidywane utrzymanie takiego stanu w przyszłości. Stres testy wykazują gotowość banku na ryzyko związane z możliwym wpływem poważnych i prawdopodobnych scenariuszy na poziom funduszy własnych.	Poziom funduszy własnych banku jest utrzymywany na poziomie przekraczającym wymogi, zalecenia lub rekomendacje nadzorcze i jest przewidywane utrzymanie takiego stanu w przyszłości. Ocena adekwatności poziomu kapitału do ponoszonego ryzyka i ocena możliwości pokrycia nieoczekiwanych strat banku wiąże się z umiarkowanym ryzykiem. Stres testy wykazują umiarkowany poziom ryzyka związany z możliwym wpływem poważnych i prawdopodobnych scenariuszy na poziom funduszy własnych. Struktura kapitałowa jest niekorzystna lub prawdopodobne jest, że stanie się niekorzystna w kolejnym kwartale.	Poziom funduszy własnych banku jest utrzymywany na poziomie bliskim wymogom, zaleceniom lub rekomendacjom nadzorczym. Ocena adekwatności poziomu kapitału do ponoszonego ryzyka i ocena możliwości pokrycia nieoczekiwanych strat banku wiąże się z podwyższonym ryzykiem. Stres testy wykazują podwyższony poziom ryzyka związany z możliwym wpływem poważnych i prawdopodobnych scenariuszy na poziom funduszy własnych.	Widoczne jest niedostateczne dokapitalizowanie banku. Poziom funduszy własnych banku nie spełnia wymogów, zaleceń lub rekomendacji nadzorczych lub jest wysoce prawdopodobnie nie spełnienie wymogów, zaleceń lub rekomendacji nadzorczych w kolejnym kwartale. Stres testy wykazują wysoki poziom ryzyka związany z możliwym wpływem poważnych i prawdopodobnych scenariuszy na poziom funduszy własnych. Osiągany i przewidywany poziom wyniku finansowego nie stanowi odpowiedniego wsparcia dla kapitału. Dalsze samodzielne funkcjonowanie banku jest zagrożone.

Część H – Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej

Ocena 1; 1,5	Ocena 2; 2,5	Ocena 3	Ocena 3,5; 4
Poziom dźwigni finansowej jest zbliżony lub mniejszy od poziomu dźwigni finansowej z grupy banków porównywanych. Występuje brak zauważalnego ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej i jest przewidywane utrzymanie takiego stanu w przyszłości. W banku nie występuje potrzeba podejmowania	Poziom dźwigni finansowej jest zbliżony do poziomu dźwigni finansowej z grupy banków porównywanych. Występuje niskie ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej i jest przewidywane utrzymanie lub pogorszenie takiego stanu w przyszłości. W banku występuje niskie ryzyko potrzeby	Poziom dźwigni finansowej jest wyższy od dźwigni finansowej z grupy banków porównywanych. Występuje podwyższone ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej i jest przewidywane utrzymanie lub pogorszenie takiego stanu w przyszłości. W banku występuje podwyższone ryzyko potrzeby	Poziom dźwigni finansowej jest istotnie wyższy od poziomu dźwigni finansowej z grupy banków porównywanych. Występuje wysokie ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej i jest przewidywane utrzymanie lub pogorszenie takiego stanu w przyszłości. W banku występuje wysokie ryzyko potrzeby

niezamierzonych działań korygujących plan biznesowy.	podejmowania niezamierzonych działań korygujących plan biznesowy.	podejmowania niezamierzonych działań korygujących plan biznesowy.	podejmowania niezamierzonych działań korygujących plan biznesowy.
--	---	---	---

ZAŁĄCZNIK 3. Czynniki korygujące oceny BION⁵⁰

Obszar	Czynnik korygujący	Zmiana oceny	Maksymalna ocena
I. Ocena stosowania metod wewnętrznych			
Jakość zarządzania ryzykiem kredytowym Jakość zarządzania ryzykiem rynkowym Jakość zarządzania ryzykiem operacyjnym	Bank otrzymał zezwolenie na stosowanie metody wewnętrznej, ale ustalenia dokonane przez UKNF wskazują na niezgodność z wymogami regulacyjnymi dla tej metody wewnętrznej w zakresie zasad (lub praktyki) zarządzania przez bank ryzykiem, dla którego stosowana jest metoda wewnętrzna.	pogorszenie o 0,5 – w przypadku, gdy ustalenia wskazują na naruszenia wymogów regulacyjnych dla metod statystycznych, ale nie są one uznane za istotne	
		pogorszenie o 1 – w przypadku, gdy ustalenia wskazały na istotne niezgodności stosowanych przez bank zasad z właściwymi wymogami regulacyjnymi	nie lepsza niż 2,5
Jakość zarządzania kapitałem	Bank otrzymał zezwolenie na stosowanie metod wewnętrznych dla obliczania wymogu kapitałowego, ale ustalenia dokonane przez UKNF wskazują na istotne nieprawidłowości skutkujące obliczeniem niewłaściwej kwoty wymogu kapitałowego.	pogorszenie o 0,5	nie lepsza niż 2,5

⁵⁰ Czynniki korygujące wskazane w punktach I oraz II nie dotyczą banków spółdzielczych.

II. Udział w rynku międzybankowym			
Jakość zarządzania ryzykiem płynności	Bank jest podmiotem przekazującym dane na potrzeby wyznaczania poziomu kluczowego ⁵¹ wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. KNF nie została zawiadomiona przez administratora stawki kluczowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej o naruszeniu przez nadzorowany podmiot zapisów regulaminu określającego obowiązki i zasady przekazywania danych na potrzeby wyznaczania poziomu wskaźnika referencyjnego stopy procentowej. Ponadto, informacje pozyskiwane w ramach bieżącego nadzoru nie wskazują na inne nieprawidłowości w działaniach banku jako podmiotu przekazującego dane na potrzeby wyznaczania poziomu wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, w szczególności brak jest informacji o skargach, wnioskach lub innych istotnych zdarzeniach świadczących o nieprawidłowym zarządzaniu ryzykiem płynności w banku.	poprawa o 0,5	
	KNF została zawiadomiona przez administratora stawki kluczowego wskaźnika referencyjnego o naruszeniu przez nadzorowany podmiot zapisów regulaminu określającego obowiązki i zasady przekazywania danych na potrzeby wyznaczania poziomu wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, informacje pozyskiwane w ramach bieżącego nadzoru wskazują na inne nieprawidłowości w działaniach banku jako podmiotu przekazującego dane na potrzeby wyznaczania poziomu wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, w szczególności pozyskano informacje o skargach, wnioskach lub innych istotnych zdarzeniach świadczących o nieprawidłowym zarządzaniu ryzykiem płynności w banku.	pogorszenie o 0,5	
III. Zarządzanie bankiem			
Obszar zarządzanie bankiem	Bank spełnia jedną z następujących przesłanek: <ul style="list-style-type: none"> ▪ w stosunku do osób wchodzących w skład zarządu banku lub rady nadzorczej w okresie od poprzedniej daty BION zastosowano środki 		nie lepsza niż 3,00

⁵¹ Kluczowy wskaźnik referencyjny stopy procentowej - wskaźnik, stawka albo indeks transakcyjny wykorzystywany przez banki posiadające łącznie co najmniej 25% aktywów sektora banków komercyjnych w Polsce (wg stanu na datę BION).

	<p>nadzorcze, o których mowa w art. 138 ust. 3 pkt 1, 2, 2a i 2b oraz art. 138 ust. 4 i ust. 5 <i>ustawy Prawo bankowe</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ KNF wydała decyzję o ograniczeniu zakresu działalności banku lub jego jednostek organizacyjnych (art. 138 ust. 3 pkt 3 oraz art. 138 ust. 6 <i>ustawy Prawo bankowe</i>) – w cyklu BION następującym bezpośrednio po wydaniu przez KNF decyzji; ▪ w przypadku nałożenia kary pieniężnej na bank (art.138 ust. 3 pkt 3a <i>ustawy Prawo bankowe</i>) lub kary pieniężnej na członka zarządu (art. 141 <i>ustawy Prawo bankowe</i>) – dla danej kary korektę stosuje się tylko raz. 		
	<p>W skład zarządu banku wchodzi osoby, które nie spełniają wymogów określonych w art. 22b <i>ustawy Prawo bankowe</i> i nie zostały w związku z tym podjęte przez Radę Nadzorczą banku żadne działania mające na celu zmianę tego stanu.</p>		nie lepsza niż 3,5
	<p>Stwierdzono naruszenie przez bank środków ograniczających (sankcji) określonych w przynajmniej jednej z poniższych regulacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Ustawie z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego, b) Rozporządzeniu Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczące środków ograniczających skierowanych przeciwko prezydentowi Aleksandrowi Łukaszence i niektórym urzędnikom z Białorusi, c) Rozporządzeniu Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających, Rozporządzeniu Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczące środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie. 	pogorszenie o 0,5	
Ocena końcowa BION	<p>W banku wdrażany jest plan naprawy w związku z:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ żądaniem Komisji Nadzoru Finansowego, o którym mowa w art. 142 ust. 3 pkt 1 <i>ustawy Prawo bankowe</i> lub ▪ podjęciem przez bank działania, o którym mowa w art. 142 ust.1 lub art. 142 ust. 2 <i>ustawy Prawo bankowe</i>. 		nie lepsza niż 3,26
	<p>Wdrożenie lub realizacja planu naprawy oceniane jest negatywnie.</p>		nie lepsza niż 3,5

	Zaistnienie przynajmniej jednej z okoliczności określonej w art. 101 ust. 3 ustawy o BFG.		4,00 lub F (zgodnie z postanowieniem KNF)
IV. Badanie biegłego rewidenta			
Ocena końcowa BION	Biegły rewident przedstawił opinię z zastrzeżeniem.		nie lepsza niż 3,00
	Biegły rewident wydał opinię negatywną lub odmówił wydania opinii.		4,00
	Bank nie zrealizował zalecenia dotyczącego zmiany biegłego rewidenta.		nie lepsza niż 2,5
	Przeprowadzone w trybie art. 135 <i>ustawy Prawo bankowe</i> badanie prawidłowości i rzetelności wszystkich sprawozdań finansowych sporządzonych przez bank zidentyfikowało nieprawidłowości określone w art. 136 ust. 1 ustawy Prawo bankowe.		nie lepsza niż 3,5
V. Wykonywanie obowiązków depozytariusza			
Ocena modelu biznesowego (analiza/ocena jakościowa)	Bank wykonuje obowiązki depozytariusza w zakresie i w sposób określony w art. 9 Ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (z późn. zm.)	poprawa o 0,5	

ZAŁĄCZNIK 4. Ustalanie oceny za poziom ryzyka w trakcie procesu BION

Ocena poziomu ryzyka dokonywana jest z wykorzystaniem wskaźników ilościowych. W uzasadnionych przypadkach dokonywane są korekty wstępnie wyliczonych poziomów ryzyka, które mają charakter ekspercki.

Podstawą oceny są dane sprawozdawcze przekazywane przez banki w ramach SIS, dane w formie dodatkowych tabel ilościowych zbieranych w ramach pozyskiwania danych na potrzeby procesu BION oraz informacje pozyskiwane w badaniach pozasprawozdawczych przeprowadzanych przez UKNF. Ponadto, uzupełniającym źródłem informacji są wyniki czynności kontrolnych oraz inne źródła takie jak m.in.: informacje ujawnianie przez banki (w tym raporty bieżące i okresowe publikowane przez banki notowane na GPW), raporty biegłego rewidenta, informacje na temat sektora bankowego.

Źródła danych stanowiące podstawę oceny poziomu ryzyka		
Dane finansowe	Dane z banków	Inne dostępne dane
Sprawozdanie finansowe ¹⁾	Formularze ilościowe przekazywane w ramach procesu BION	Wyniki czynności kontrolnych
Sprawozdawczość obowiązkowa (SIS)	Informacje przekazane przez IPS ²⁾	Raporty bieżące i okresowe ³⁾
Raporty wskaźnikowe (Informacja powstająca na bazie danych sprawozdawczych)	Informacje przekazane przez banki	Inne informacje przekazywane w ramach bieżącego nadzoru oraz dostępne w domenie publicznej

¹⁾ Okresowe sprawozdania finansowe podlegające badaniu / przeglądowi audytora.

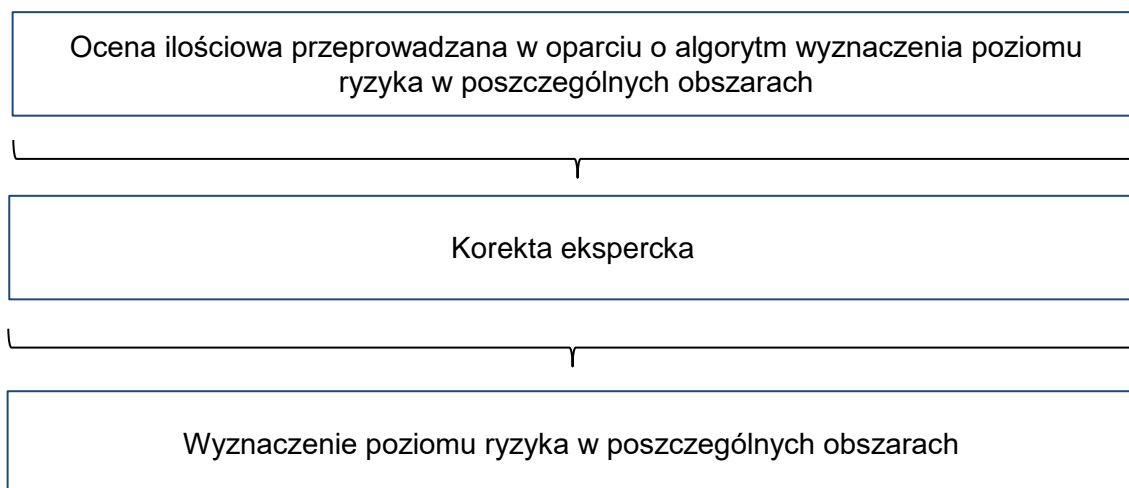
²⁾ Dotyczy tylko banków spółdzielczych, które przystąpiły do IPS.

³⁾ Raporty przekazywane przez Banki notowane na GPW.

Analitik przeprowadza analizę banku oraz dokonuje oceny poziomu wskazanych rodzajów ryzyka występującego w działalności prowadzonej przez bank. W procesie dokonywania oceny poziomu danego ryzyka uwzględniane są dwa elementy:

Ocena ilościowa – przeprowadzana na podstawie analizy wskaźników oraz danych ilościowych, w tym na tle grupy rówieśniczej,

Korekta ekspercka – polega na uwzględnieniu czynników, które mogą wpływać na ocenę poziomu ryzyka, w tym uzasadniać odchylenia od wartości notowanych w grupie rówieśniczej.

Zakres i szczegółowość analizy poszczególnych obszarów zależy od przyjętego dla danego banku trybu BION oraz skali działalności banku. Zasady w zakresie określania trybu i zakresu badania zostały określone w Metodocyce BION.

Najszerzy zakres badania jest realizowany dla banków objętych trybem *BIONpełny*. W trybie tym, w ramach cyklu BION, ocenie podlegają:

- a) część ilościowa analizy modelu biznesowego,
- b) poziom kapitału,
- c) poziom ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej,
- d) poziom ryzyka kredytowego,
- e) poziom ryzyka rozliczenia/dostawy,
- f) poziom ryzyka koncentracji kredytowej,
- g) poziom ryzyka płynności,
- h) poziom ryzyka finansowania,
- i) poziom ryzyka rynkowego,
- j) poziom ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym,
- k) poziom ryzyka operacyjnego,
- l) poziom ryzyka ICT.

Część ilościowa analizy modelu biznesowego

Przy ocenie ilościowej modelu biznesowego pod uwagę brana jest nie tylko wysokość i trend wyniku finansowego realizowanego przez bank, ale także czynniki, które mogą wpłynąć na jego stabilność.

Stabilność wyniku finansowego może zależeć od apetytu na ryzyko kredytowe banku. Niewłaściwe zarządzanie tym ryzykiem może spowodować zwiększenie wartości kredytów zagrożonych/ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do fazy 3 i konieczność zwiększenia rezerw celowych/odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Na zmienność i wysokość wyniku finansowego wpływa ponadto wysoki poziom ryzyka rynkowego, który może spowodować stratę lub nadmierne uzależnienie wyniku finansowego banku od zmian stóp procentowych, czy też zmian kursów walutowych.

Na przyszły wynik finansowy może negatywnie wpłynąć nieumiejętność przewidywania i kontrolowania źródeł finansowania oraz kosztów ogólnych, niewłaściwie wprowadzona lub źle opracowana strategia działania lub zła polityka zarządzania ryzykiem.

Czynnikiem, który może wpływać na ocenę ilościową modelu biznesowego są także ewentualne uzależnienie od źródeł przychodów i kosztów.

Przy ocenie części ilościowej modelu biznesowego w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

- I. Poziom wyniku finansowego mierzony na różnych poziomach działalności banku, jego trendy oraz stopień stabilności:
  - wyniku z działalności bankowej,
  - dochodów odsetkowych,
  - kosztów odsetkowych,
  - kosztów operacyjnych,
  - kosztów ryzyka,
  - wyniku z prowizji,
  - wyniku z działalności bankowej po uwzględnieniu kosztów (marża netto),
  - zdolność zapewnienia właściwego poziomu kapitału poprzez zyski zatrzymane;
- II. Efektywność działania banku, w tym wpływ struktury aktywów i źródeł finansowania działalności banku w powiązaniu z modelem biznesowym banku:
  - efektywność zatrudnienia z uwzględnieniem modelu biznesowego, w tym relacja przychodów operacyjnych netto pomniejszonych o koszty działania i amortyzację do wielkości zatrudnienia,
  - relacja kosztów do dochodów,
  - marża odsetkowa netto,
  - zwrot na aktywach,
  - zwrot na kapitale,
  - stopień realizacji planu finansowego;
- III. Porównanie banku na tle grupy rówieśniczej oraz sektora oraz wyniki testów warunków skrajnych na wielkość wyniku finansowego:
  - różnice pomiędzy rentownością banku a rentownością banków z grupy rówieśniczej,
  - identyfikacja potencjalnych przewag konkurencyjnych.

Poziom kapitału

Ocena poziomu kapitału w ramach oceny kwartalnej koncentruje się na ocenie czy bank spełnia nadzorcze miary kapitałowe oraz posiada odpowiednią strukturę funduszy własnych (Tier1, Tier2). Ponadto ocenie poddawana jest zdolność banku do zwiększania funduszy własnych banku poprzez zatrzymywanie generowanych zysków netto.

Przy dokonywaniu oceny uwzględnia się także poziom wewnętrznych „buforów”, tj. różnicę pomiędzy faktycznie posiadanymi funduszami banku a wymogami regulacyjnymi oraz oczekiwaniami nadzorczymi. Rozważana jest także zdolność banku do utrzymania ww. „buforów” w czasie.

Czynnikiem, który wpływa na ocenę są także wyniki testów warunków skrajnych, zarówno przeprowadzane wewnętrznie przez banki jak i przeprowadzane przez nadzór.

Przy ocenie poziomu kapitału w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

- I. Spełnianie wymogów regulacyjnych:
  - poziom i struktura funduszy własnych,
  - przestrzeganie norm nadzorczych związanych z utrzymywaniem wymaganej przepisami minimalnej wielkości funduszy własnych,
  - nadwyżkę funduszy własnych nad wymogami regulacyjnymi i oczekiwaniami nadzorczymi;

II. Zdolność banku do finansowania rozwoju działalności mierzona:

- dynamika aktywów ważonych ryzykiem w relacji do dynamiki funduszy własnych,
- trendy zmian wskaźników kapitałowych;

III. Wpływ czynników ryzyka na adekwatność kapitałową:

- wyniki testów warunków skrajnych wewnętrznych i zewnętrznych,
- wpływ ryzyka kredytowego na fundusze własne mierzony jako relacja należności sektora niefinansowego do wymogu regulacyjnego,
- potencjalny wpływ zwiększenia rezerw celowych, odpisów na oczekiwane straty kredytów na fundusze własne,
- stabilność wyniku finansowego oraz zasadność wypłacanych dywidend w świetle aktualnej wielkości funduszy własnych i planów rozwoju banku.

Poziom ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

Poziom ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej jest oceniany w powiązaniu z modelem biznesowym banku. Ocenie podlega także zdolność banku do wywiązywania się z zobowiązań finansowych w niesprzyjających warunkach funkcjonowania.

Przy ocenie poziomu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

- poziom i zmiana wskaźnika dźwigni w czasie⁵²,
- wpływ realizacji strategii działania na poziom dźwigni (na podstawie planów finansowych),
- kształtowanie się wskaźnika dźwigni z uwzględnieniem nadzorczych testów warunków skrajnych,
- analizy terminów zapadalności pasywów i aktywów.

W przypadku, gdy bank nie zarządza ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jako odrębnym obszarem, analityk może odstąpić od oceny poziomu, gdy wskaźnik dźwigni finansowej z uwzględnieniem nadzorczych testów warunków skrajnych kształtuje się na poziomie wyższym niż 9%.

Poziom ryzyka kredytowego

Ocena poziomu ryzyka kredytowego ma na celu określenie poziomu ryzyka związanego z poszczególnymi ekspozycjami kredytowymi jak i portfelami. Ocenie podlega charakter ekspozycji zarówno bilansowych jak i pozabilansowych, generujących ryzyko kredytowe.

Przy ocenie poziomu ryzyka kredytowego w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

I. Źródła ryzyka kredytowego:

- udział i trendy zmian wskaźnika udziału portfela kredytowego w aktywach,
- struktura podmiotowa i przedmiotowa portfela kredytowego,
- struktura i dynamika należności w walutach obcych,
- wpływ pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka kredytowego;

II. Jakość aktywów:

- poziom i trend ekspozycji kredytowych przeterminowanych,

---

⁵² Zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. d) *Rozporządzenia CRR* banki zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika dźwigni na poziomie nie co najmniej 3% począwszy od 28 czerwca 2021 r.

- udział i trendy zmian portfela kredytowego z utratą wartości,
- koszt ryzyka kredytowego,
- pokrycie kapitałem ryzyka kredytowego,
- struktura podmiotowa i przedmiotowa portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości,
- pokrycie odpisami portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości.

Poziom ryzyka rozliczenia/dostawy

W ramach oceny poziomu ryzyka rozliczenia/dostawy oceniane jest ryzyko związane z działalnością handlową prowadzoną przez bank.

Przy ocenie poziomu ryzyka rozliczenia/dostawy w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

- średni udział operacji zaliczanych do portfela handlowego w aktywach,
- średni udział operacji na instrumentach dłużnych z wyłączeniem emitowanych przez Skarb Państwa i NBP w aktywach,
- udział wolumenu pozabilansowych transakcji pochodnych o charakterze spekulacyjnym w transakcjach ogółem.

W przypadku, gdy bank nie zarządza ryzykiem rozliczenia i dostawy jako odrębnym obszarem, analityk może odstąpić od oceny poziomu, gdy skala działalności handlowej banku jest nieznacząca.

Poziom ryzyka koncentracji kredytowej

Ocena poziomu ryzyka koncentracji kredytowej obejmuje analizę źródeł ryzyka koncentracji kredytowej, w tym koncentracji podmiotowej, produktowej, walutowej a także wynikającej ze stosowanych przez bank zabezpieczeń. Pod uwagę brane są także zaangażowania pośrednie związane dużymi pośrednimi ekspozycjami kredytowymi, takimi jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia.

Przy ocenie poziomu ryzyka koncentracji kredytowej w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

- udział największych zaangażowań kredytowych w portfelu kredytowym w banku,
- porównanie poziomu koncentracji występującej w portfelu kredytowym banku w odniesieniu do średniej dla grupy rówieśniczej oraz średniej dla sektora bankowego,
- struktura branżowa portfela,
- udział kredytów zabezpieczonych hipotecznie.

Poziom ryzyka płynności

Analiza poziomu ryzyka płynności, oprócz weryfikacji czy bank spełnia wymogi regulacyjne obejmuje analizę niedopasowania w zakresie terminów zapadalności i walut. Oceniana jest także zdolność banku do pokrycia nieoczekiwanego wypływu środków oraz dostęp do awaryjnych środków płynnościowych.

Przy ocenie poziomu ryzyka płynności w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

I. Spełnianie wymogów regulacyjnych:

- udział podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach,
- poziom i trendy zmian wskaźnika LCR.

II. Struktura pasywów:

- udział w sumie bilansowej oraz trendy depozytów bieżących i terminowych w pasywach,

- udział w sumie bilansowej i trendy środków z własnej emisji (w tym listów zastawnych) w pasywach,
- udział w sumie bilansowej i trendy depozytów osób prywatnych, sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych,
- relacja aktywów płynnych do środków stabilnych.

III. Porównanie banku na tle grupy rówieśniczej oraz sektora oraz wpływ skrajnych warunków na poziom płynności banku:

- pokrycie odpływu depozytów aktywami płynnymi,
- poziom aktywów obciążonych w aktywach banku, w tym na tle grupy rówieśniczej.

Przy ocenie płynności uwzględniana jest specyfika działalności banków uniwersalnych i banków hipotecznych.

Poziom ryzyka finansowania

Ocena ryzyka finansowania koncentruje się na identyfikacji stabilnych źródeł finansowania, w odniesieniu do struktury walutowej bilansu. Pod uwagę brany jest także dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, w tym ich koncentracja. Weryfikowane jest także spełnienie norm ostrożnościowych.

Przy ocenie poziomu ryzyka finansowania w szczególności brane jest pod uwagę spełnienie wymogu regulacyjnego dla wskaźnika NSFR⁵³ oraz trendy zmian wartości tego wskaźnika.

I. Stabilność i dywersyfikacja źródeł finansowania:

- znaczenie środków z własnej emisji (w tym listów zastawnych) w finansowaniu działalności,
- znaczenie depozytów bieżących i terminowych w finansowaniu działalności,
- znaczenie finansowania od podmiotu dominującego,
- kontraktowe zestawienie terminów płynności ze szczególnym uwzględnieniem okresu powyżej 5 lat,
- relacja depozytów do kredytów,
- stabilność oraz koncentracja bazy depozytowej,
- relacja środków pochodzących z własnych emisji (w tym listów zastawnych) do kredytów,
- oraz inne źródła finansowania.

II. Porównanie banku na tle grupy rówieśniczej oraz sektora:

- poziom wskaźnika NSFR w porównaniu do banków z grupy rówieśniczej,
- poziom wskaźnika NSFR na tle sektora.

Przy ocenie finansowania uwzględniana jest specyfika działalności banków uniwersalnych i banków hipotecznych.

Poziom ryzyka rynkowego

W ramach oceny poziomu ryzyka rynkowego oceniane jest jaki wpływ na sytuację ekonomiczno-finansową banku wywierają transakcje zaliczane do księgi handlowej. Ocena uwzględnia także ryzyko walutowe wynikające z walutowych kredytów mieszkaniowych.

---

⁵³ Zgodnie z art. 428b ust. 2 *Rozporządzenia CRR* banki zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika NSFR na poziomie co najmniej 100 % począwszy od 28 czerwca 2021 r.

Przy ocenie poziomu ryzyka rynkowego w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

I. Ryzyko rynkowe:

- BPV portfela handlowego/BPV banku,
- BPV portfela dostępnego do sprzedaży,
- BPV portfela utrzymywanego do terminu zapadalności,
- stosunek udziału wyniku z działalności handlowej do wyniku z działalności bankowej,
- wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu/wynik z tytułu działalności operacyjnej;

II. Ryzyko walutowe:

- maksymalna zaobserwowana pozycja całkowita podmiotu za badany okres do funduszy własnych,
- średnia pozycja całkowita podmiotu za badany okres funduszy własnych,
- udział walutowych kredytów mieszkaniowych w kredytach sektora niefinansowego,
- zmiana kursów WAL/PLN o 30% (test warunków skrajnych) na wynik z działalności bankowej,
- relacja bezwzględnej wartości różnicy pomiędzy aktywami walutowymi a pasywami walutowymi do depozytów klientów,
- zmiana kursów WAL/PLN o 30% (test warunków skrajnych) do funduszy własnych,
- VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99%.

Poziom ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym

Ocena poziomu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym koncentruje się na ocenie wpływu zmiany stopy procentowej na wartość ekonomiczną banku.

Przy ocenie poziomu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

- zmiana wartości ekonomicznej kapitału banku (EVE) w wyniku najdotkliwszego scenariusza szoku ryzyka stopy procentowej (SOT EVE) /kapitał podstawowy Tier 1 banku,
- zmiana wyniku odsetkowego netto (NII) w wyniku najdotkliwszego scenariusza szoku ryzyka stopy procentowej (SOT NII) /kapitał podstawowy Tier 1 banku,
- średni okres zwrotu (duracja) aktywów klasyfikowanych do portfela bankowego (dotyczy banków spółdzielczych i zrzeszających),
- średni okres zwrotu (duracja) pasywów klasyfikowanych do portfela bankowego (dotyczy banków spółdzielczych i zrzeszających),
- skumulowana urealniona luka przeszacowania pozycji zaliczanych do portfela bankowego (dotyczy banków spółdzielczych i zrzeszających).

Poziom ryzyka operacyjnego i ryzyka ICT

Ocena poziomu ryzyka operacyjnego i ryzyka ICT obejmuje ocenę wrażliwości banku na zagrożenia zewnętrzne i wewnętrzne. Oceniany jest także wpływ stosowanych technologii teleinformatycznych na stabilność funkcjonowania banku.

Przy ocenie poziomu ryzyka operacyjnego i ryzyka ICT w szczególności brane są pod uwagę następujące elementy:

I. Relacja pomiędzy ryzykiem operacyjnym a modelem biznesowym:

- zmiana w ciągu roku wartości sumy bilansowej przypadającej na jednego zatrudnionego,
- fluktuacja pracowników,
- fluktuacja pracowników na stanowiskach kierowniczych,

- liczba strat /1000 etatów,
- stosowane kanały dystrybucji,
- udział uzasadnionych skarg klientów w ich ogólnej liczbie,
- stopień skomplikowania struktury organizacyjnej (liczba linii biznesowych, liczba podmiotów zależnych, liczba kluczowych procesów);

II. Wpływ strat z tytułu ryzyka operacyjnego na wyniki banku:

- suma strat /wynik z działalności bankowej pomniejszony o koszty działania i amortyzację,
- udział pięciu najwyższych straty w sumie strat,
- liczba strat /1 mld sumy bilansowej;

III. Relacje z klientami:

- udział uzasadnionych skarg klientów w ich ogólnej liczbie,
- relacja utworzonych rezerw na sprawy sądowe do fundusze własne,
- relacja wartości reklamacji klientów w związku z incydentami naruszenia bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego do wyniku netto;

IV. Ryzyko ICT

- relacja liczby systemów IT uznanych za krytyczne do liczby systemów IT ogółem,
- relacja liczby pracowników obszaru IT, dla których stosunek pracy został rozwiązany w danym okresie do liczby pracowników na początku danego okresu,
- wartości strat operacyjnych w obszarze ICT dla bankowości indywidualnej i korporacyjnej,
- liczba podatności krytycznych, dla których czas realizacji zaleceń przekroczył 50 dni od momentu ich zidentyfikowania,
- liczba incydentów bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- liczba aktywnych klientów bankowości internetowej i mobilnej,
- udział transakcji realizowanych elektronicznie.

Aktualizacja oceny BION

W ramach aktualizacji oceny BION oceniane są:

- a) część ilościowa analizy modelu biznesowego,
- b) poziom kapitału,
- c) poziom ryzyka kredytowego,
- d) poziom ryzyka płynności i finansowania,

przy czym zastosowanie mają tu podobne wytyczne, jak wykorzystywane przy ocenie rocznej. Wyniki aktualizacji są przekazywane bankom zgodnie z zapisami pkt.II.2.1 Przebieg procesu BION niniejszej Metodyki BION.

Dodatkowo w ramach aktualizacji oceny BION mogą być uwzględnione wyniki czynności kontrolnych przeprowadzanych przez Urząd KNF dotyczące zarówno poziomu ryzyka, jak i jakości zarządzania.

ZAŁĄCZNIK 5. OBSZARY SZCZEGÓLNEJ UWAGI NADZORCZEJ

W ramach Europejskiego programu nadzoru (*ESEP – European Supervisory Examination Programme*) sporządzanego przez EBA na podstawie mandatu określonego w art. 107 *Dyrektywy CRD*, zamieszczana jest informacja dotycząca zagadnień objętych szczególną uwagą nadzorczą na rok bieżący, w stosunku do których oczekiwane jest spójne podejście nadzorcze na poziomie krajowym i UE. Raport przekazywany jest Parlamentowi Europejskiemu i Radzie oraz publikowany na stronie internetowej EBA⁵⁴.

Obszary szczególnej uwagi nadzorczej przyjęte przez Urząd KNF na 2024 w odniesieniu do BION banków komercyjnych powielają te uznane za istotne w ramach UE, z uwzględnieniem uwarunkowań specyficznych dla krajowego rynku i obejmują:

- a) **ryzyko płynności i finansowania** (w tym ocena adekwatności struktury finansowania – w szczególności występującej luki płynności w średnim i długim horyzoncie oraz apetytu na ryzyko, ocena założeń wewnętrznego systemu oceny adekwatności płynnościowej, koncentracja podmiotowa po stronie depozytowej i potencjalne ryzyko wynikające z posiadanych depozytów nieobjętych gwarancjami),
- b) **ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym (IRRBB)** (w szczególności ocena wyników nadzorczych testów wartości odstających dla wrażliwości wyniku odsetkowego (NII) oraz wartości ekonomicznej kapitału (EVE), stress-testów oraz jakości zarządzania ryzykiem),
- c) **ocenę planów naprawy i ich operacjonalizację** (w tym ocenę aktualności sporządzonych przez podmioty planów naprawy, a w szczególności zawarcie w nich rzeczywistych, możliwych do sprawnego wdrożenia opcji naprawy pozwalających na szybkie reagowanie przez instytucje na wystąpienie określonych w planie scenariuszy kryzysowych).

Ponadto, poza obszarami priorytetowymi określonymi w ESEP 2024, przedmiotem szczególnej uwagi nadzorczej w przypadku polskiego sektora bankowego⁵⁵ pozostają również:

- a) ryzyko prawne wynikające z **wpływu ewentualnego niekorzystnego dla banków orzeczenia TSUE w sprawie kredytów denominowanych w CHF** (w szczególności potencjalny wpływ na wyniki finansowe poszczególnych instytucji oraz ich sytuację kapitałową),
- b) **ryzyko koncentracji kredytowej** (w tym ryzyko wynikające z zaangażowania wobec największych kredytobiorców, poprawność i adekwatność oceny ryzyka w procesie kredytowym w przypadku największych ekspozycji, w szczególności w przypadku finansowania udzielanego w ramach konsorcjów i finansowania projektowego oraz poprawność identyfikowania przez instytucje podmiotów powiązanych pod względem ryzyka kredytowego).

Obszarami szczególnej uwagi nadzorczej, przyjęte przez nadzór na 2024 r., w odniesieniu do banków spółdzielczych i zrzeszających, ze względu na skalę i specyfikę prowadzonej działalności, przy uwzględnieniu zagadnień określonych w ESEP 2024, będą:

- a) **polityka inwestycyjna oraz zarządzanie ryzykiem inwestycji banku**, o których mowa w Rekomendacji B KNF,

---

⁵⁴ <https://www.eba.europa.eu/publications-and-media/press-releases/eba-sets-eu-wide-examination-programme-priorities-prudential>

⁵⁵ Informacja o priorytetach krajowego nadzoru ostrożnościowego na 2024 r. została opublikowana przez UKNF 15 grudnia 2023 r. (https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Informacje_dla_podmiotów_nadzorowanych/Sektor_bankowy/priorytety_w_zakresie_ostroznościowego_nadzoru_bankowego).

- b) **zarządzanie ryzykiem stopy procentowej**, w tym pomiar ryzyka i zabezpieczanie przed nadmierną ekspozycją na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym (IRRBB).

W ramach realizacji badania w/w obszarów przewiduje się przeprowadzenie przekrojowych analiz informacji jakościowych i ilościowych przekazanych przez banki w ramach formularzy samooceny oraz danych sprawozdawczych i pozasprawozdawczych.